

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማንው?”

አምስተኛው ቃል ኪዳን፡

ኪዳን ሙሴ፡፡

ጥያቄ፡- ከዚህ የሚቀጥለው፡ “ኪዳን ሙሴ” የሚባለው፡ አምስተኛው ቃል ኪዳን ስለሆነ፡ የዚህን ሐተታ ደግሞ፡ ልንሰማው ተዘጋጅተናል፡፡

መልስ፡- እግዚአብሔር፡ በሙሴ አማካይነት፡ ከእስራኤል ጋር ያደረገው ቃል ኪዳን፡ አምስተኛው ሲኾን፡ የዚህ ቃል ኪዳን ምልክት፡ አሥሩ ትእዛዛት የተቀረጸባቸውን፡ “ጽላት” የተባሉትን ኹለቱን ገበታዎች የያዘው፡ “ታቦት” የተባለው ነው፡፡ (“ጽሌ” የግእዝ ቃል ሲኾን፡ ትርጉሙ፡ በኢትዮጵያኛ፡ “ገበታ” ወይም “ሰሌዳ” ማለት ነው፡ ለኹለት ሲኾን፡ “ጽላት” ይባላል፡ “ታቦት”፡ ጽላቱ የሚቀመጥበት “ጣጥን” ማለት ነው፡፡)

በኹለቱ ጽላት ላይ፡ በእግዚአብሔር ጣቶች የተጻፉት፡ አሥሩን የእግዚአብሔር ቃላት የያዘችውም፡ የሕይወት ሕግ፡ ይህች ናት፡፡

“፩ኛ. እግዚአብሔር አምላክህ፡ እኔ ነኝ!

“፪ኛ. ከእኔ በቀር፡ ሌሎች አማልክት አይኹኑልህ!

“በላይ፡ በሰማይ ካለው፡ በታችም፡ በምድር ካለው፡ ከምድርም በታች፡ በውሃ ካለው ነገር የማናቸውንም ምሳሌ፡ የተቀረጸውንም ምስል ለአንተ አታድርግ! አትሰገድላቸው! አታምልካቸውምም! በሚጠሉኝ ዘንድ፡ እስከሦስተኛና እስከአራተኛ ትውልድ ድረስ፡ የአባቶችን ኃጢአት፡ በልጆች ላይ የማመጣ፡ ለሚወድዱኝና ትእዛዜን ለሚጠብቁ ግን፡ እስከሺህ ትውልድ ድረስ፡ ምሕረትን የማደርግ፡ እኔ እግዚአብሔር አምላክህ፡ ቀናተኛ አምላክ ነኝ፡፡

“፫ኛ. እግዚአብሔር፡ ሰሙን በከንቱ የሚጠራውን፡ ከበደል አያነጻውምና፡ የእግዚአብሔርን፡ የአምላክህን ስም፡ በከንቱ አትጥራ!

“፬ኛ. የሰንበትን ቀን ትቀድሰው ዘንድ እስብ! ስድስት ቀን ሥራ! ተግባርህንም ኹሉ አድርግ! ሰባተኛው ቀን ግን፡ ለእግዚአብሔር ለአምላክህ፡ ሰንበት ነው! አንተ፡ ወንድ ልጅህም፡ ሴት ልጅህም፡ ሎሌህም፡ ገረድህም፡ ከብትህም፡ በደጆችህም ውስጥ ያለ እንግዳ፡ በእርሱ፡ ምንም ሥራ አትሥሩ! እግዚአብሔር፡ በስድስት ቀን፡ ሰማይንና ምድርን፡ ባሕርንም፡ ያለባቸውንም ኹሉ ፈጥሮ፡ በሰባተኛው ቀን ዐርፎአልና! ስለዚህ፡ እግዚአብሔር፡ የሰንበትን ቀን፡ ባርኮታል፡ ቀድሶታልም፡፡

“፭ኛ. እግዚአብሔር አምላክህ፡ በሚሰጥህ ምድር፡ ዕድሜህ እንዲረዝም፡ አባትህንና እናትህን አክብር!

“፮ኛ. አትግደል!

“፯ኛ. አታመንዝር!

“፳ኛ. አትሰረቅ!

“፱ኛ. በሐሰት አትመሰክር!

“፲ኛ. የሌላ ሰው የኾነውን ሀብት አትመኝ!”

ምዕራፍ ፭፡
በባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤

እግዚአብሔር፡ “ቃሌን፡ በእውነት ብትሰሙ፡ ኪዳንም ብትወብቁ፡
ምድሩ ፆቁ፡ የእኔ ናትና፡ ከአሕዛብ ሹሉ የተመረጠ ርዕት፡ የወጣት
መንግሥት፡ የተቀደሰም ሕዝብ ትክክልኛቸው”^{፡፡} ወሎ፡ በሙሴ
አማካይነት፡ ለእስራኤል የሰጠውን ቃል ኪዳን፡ ኢትዮጵያውያን፡ በየወጥኛት
ቀቀብለውና በምግባር አጽንተው ሰለፈጸሙት፡ የቃል ኪዳን ዐረክት
ተጠቃሚዎች ኾኑዋል፡፡

ጥያቄ፡- ኢትዮጵያውያን፡ የዚህ ቃል ኪዳን በረከት ተጠቃሚዎች
ለመሆን የጻሉት እንደምን ነው?

መልስ፡- የእግዚአብሔር ቃል፡ በግዙፍ አካል ላይ ተቀርጸ፡ በምድርና
በሕዝቡ መካከል፡ ያለማደረግ የሚገኝ መኾኑ፡ ለመጀመሪያ ጊዜ
የተፈጸመው፡ በዚህ ቃል ኪዳን አማካይነት ነበር፡፡ ሕዝቡ፡ እግዚአብሔር
አምላካቸውን፡ እርሱን ብቻ እንዲያመልኩት የገዙትን፡ የቃል ኪዳን
ገደታቸውን፡ በብክላቸው አክብረውና ፈጽመው ከተገኙ፡ ለእነርሱ
የሚያስፈልጋቸውንና የሚገባቸውን፡ በነውን ሹሉ ለማድረግ፡ በታዋቂ ላይ
ያደረገው መለኮታዊው ኃይልና በረከት፡ ወሰን አልነበረውም፡፡

እስራኤል ግን፡ ይህን ቃል ኪዳን፡ በተከታታይ ለማፍረስ ታጥቀው
በመነሣት፡ በራሳቸው ላይ፡ ጽኑ ጥፋትን ሊያመጣ የሚችል፡ እጅግ አጥፋ
ድርጊትን መፈጸም፡ ተግባራቸው አድርገው ተያያዙት፡፡ ከዚህ በደላቸውና
ደንዳናነታቸው፡ በንስሐ መመለስን እምቢ ብለው፡ ዓመጥቸውን በቀመሉ
ጊዜም፡ ሊደርስባቸው ስለተዘጋጀው፡ ስለመጨረሻው፡ ለፈታዊ የቅጣት
መቅሠፍት፡ ተገቢው ማስጠንቀቂያ ተሰጣቸው፡፡ ያም መቅሠፍት፡ ዲተ
መቅደሳቸውን ጨምሮ፡ በውስጧና በክልሏ ካለው ህብትና ንብረት መካከል
አንዳቸው ነገር ሳያተርፍ፡ የኢየሩሳሌምን ከተማ፡ በሙሉ በመደምሰስ
ተፈጸመ፡፡ ከባቢሎኑ ንጉሥ፡ ከናቡከደነፆር ውራዊት ሠይፍና ሦር
የተፈረውም ሕዝብ፡ ለስደትና ለምርኮ ተዳረገ፡፡

ይኹን እንጂ፡ ኢየሩሳሌም የምትጠፋበት፡ ቤተ መቅደሷም
የሚፈርስበት፡ የማይቀረው የቅጣት ቀን ከመድረሱ በፊት፡ የቃል ኪዳን
ታቦት ትንቢታዊ ምልክትነት፡ በእርሱ፡ በእግዚአብሔር አካላዊ ቃል፡
ከድንገል ማርያም ሰው መኾን፡ ለፍጻሜ እስክሚበቃባት፡ እስኪሆን
የተወሰነች ቅጽበት ድረስ፡ ያችን፡ በምድር ላይ የከበረችና የተቀደሰች ንጥረ
የኾነችውን ታቦት፡ በባለአደራነት ጠብቆ ሊያቀይሉት የሚባቃ፡
ሰለታማኝነቱ፡ በፊቱ ሞገስን ሊያገኝ የሚችል፡ ሌላ ሕዝብ ይኖር እንደሆነ፡
እግዚአብሔር አምላክ፡ በዓለም ውስጥ ከሚኖሩ ሕዝቦች መካከል፡ ይህ
ጀመር፡ እነሆም፡ ለዚህ፡ ታላቅና ዘለዓለማዊ ባለአደራነት፡ ኢትዮጵያውያንን፡
ፍጹም ተስማሚዎችና ብቁዎች ኾነው አገኛቸው፡፡ በዚህ ጊዜ፡ “የእስራኤል
ልጆች ሆይ! እናንተ፡ ለእኔ፡ እንደኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁም” ይህ
እግዚአብሔር” ሲል፡ ጌታ፡ በሕዝቡ በአሞጽ እንደበት የተናገረው ቃል፡
በግብር ተተርጉሞ የታወቀ ነው፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው አኔነቴ፡ ማንው?”

ሰለዘህ፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ፡ የሳባ ወይም የደቡብ ንግሥት በሚል ቅጽል የምትታወቀውን፡ ኢትዮጵያዊቷን ንግሥት ማክዳን፡ እግዚአብሔር፡ መንፈሷን አነሣሥቶ፡ ወደኢየሩሳሌም እንድትጓዝና ከእስራኤላዊው ንጉሥ ሰሎሞን ጋር እንድትገናኝ አደረገ፡ ይህን ሃይማኖታዊ ጉዞ ያደረገችው፡ ንግሥት ማክዳ፡ በዚያን ጊዜ፡ ከሕዝቧ ጋር ታመልከው የነበረው አምላክ፡ ያው የአባቶቿና የእናቶቿ፡ የአዳምና ሔዋን፡ የኖህና የቤተሰቡ፡ የመልክ ጼዴቅና የወገኖቹ፡ የአብርሃምና የሣራ፡ የይስሐቅና የርብቃ፡ የያዕቆብና የራሔል፡ የዮቶርና የሚስቱ፡ የሙሴና የኢትዮጵያዊት ሚስቱ፡ የሲዳራ፡ የዳዊትና የቤትሳባ አምላክ የኾነው፡ እርሱ እግዚአብሔር ስለነበረ፡ ይኸው አምላክ፡ ጉዞዋ የሠመረ እንዲኾን በማድረግ፡ የኢትዮጵያዊነቷን የተቀደሰ ዓላማ፡ ከታቀደለት መለኮታዊ ግቡ ታደርስ ዘንድ፡ የተመረጠችበትን መሣሪያነቷን፡ ለመልካሙ ፍሬ እንድታበቃ አስቻላት፡፡

ይህን፡ የንግሥት ማክዳንና የንጉሥ ሰሎሞንን ግንኙነት፡ ኢትዮጵያና እስራኤል በዚያን ጊዜ፡ በእየግላቸው ከነበራቸው፡ ከአገራቸው፡ ከህልውና ዜና መዋዕላቸውና ከሃይማኖታቸው አቋማቸው አግጣጫ ሲመለከቱት፡ በኹለቱም ላይ ያስከተለው ለውጥ፡ መሠረታዊ እንደነበረ፡ በውጤቱ ተረጋግጧል፡፡ መለኮታዊውን ዕቅድ ተከትሎ ከተፈጸመው፡ ከዚህ ድርጊት የተነሣ፡ ለእስራኤል የነበረው የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን በረከት ኹሉ፡ ወደኢትዮጵያ ተላለፈ፡፡ ለእስራኤላውያን ተሰጥቶ የነበረውም የአምላክ ጸጋ፡ ለኢትዮጵያውያን ኾነ!

ይህም እውነታ፡ በዚያን ጊዜ በተፈጸሙት፡ መለኮታውያን ሥራዎች፡ ሃሃድ ኾኖ ታይቷል፡ ይኸውም፡ የእግዚአብሔር ፈቃድ፡፡

- ሰኛ፡ የዳዊትን ዘር፡ ከዘውድ ዙፋን ጋር፡
- ሸኛ፡ ታቦተ ጽዮንን፡ ከመላው ንዋያት ቅድሳቷና በረከቷ ጋር፡
- ሺኛ፡ የኪዳነ ኦሪትን እምነት፡ ከትምህርቱና ከአምልኮቱ ሥርዓታት ጋር፡

፱ኛ፡ ቅዱሳት መጻሕፍቱን፡ ከመምህራኑና ሊቃውንቱ ጋር፡

፺ኛ፡ እንደእስራኤላውያን ልማድ፡ ቤተ ክህነትና ቤተ መንግሥት ከተባሉት ኹለት ዘርፎች መካከል፡ በብክርናቸው የተመለመሉትንና በብቁሶነታቸው የተመረጡትን እስራኤላውያንን ጨምረው ያጠቃለሉት፡ እነዚህ የኋለኞቹ ቅዱሳት ቃል ኪዳናት፡ በሙሉ፡ ከኢየሩሳሌም፡ ወደኢትዮጵያ ፈልሰው፡ የመጨረሻ ማረፊያቸውና መጠለያቸው፡ ይህችው ኢትዮጵያ እንድትኾን፡ ባለአደራዎቻቸውም፡ ኢትዮጵያውያን እንዲኾኑ፡ በፍጻሜውም፡ ኹሉም፡ ወደኢትዮጵያዊነት ተለውጠው፡ ለከፍተኛው ማዕርግ እንዲበቁ በማድረጉ ነው፡፡ የማይታመን ቢመስልም፡ እነዚህ እውን ኹኔታዎች፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ መሠረታዊ ለውጥ ሳይታይባቸው፡ እንደጥንቱ የቆዩና በሙሉ ተጠብቀው የኖሩ፡ ዛሬም እንኳ ቢኾን፡ እንደዚያው እንዳሉ፡ ሕያዋን ኾነው፡ በኢትዮጵያ ይገኛሉ፡፡

ምዕራፍ ፭፤
ሰባቱ ትዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤

የቃል ኪዳኑን ታቦት፡ ለአምልኮቱ ማዕከላዊ ምልክት ያደረገው፡ የሕገ አሪቱ እምነት፡ በዚህ መልክ፡ ወደኢትዮጵያ በመግባቱ፡ ኢትዮጵያውያን፡ በአዳምና ሔዋን በተመሠረተው፡ በኪዳን ልቦና አስፍነው ያናሩትን፡ “እንድ አምላክ” ሃይማኖታቸውንና በተከታታዮቹ ቃል ኪዳናት፡ እየጸና የቀጠለውን፡ የአምልኮተ እግዚአብሔር ምግባራዊ ሥርዓታቸውን፡ እንዲያድጉ፡ ከዚህ የተነሣም፡ መንፈሳዊ ልዕልናቸው፡ በጋለ የቅንፃት ኃይል፡ የበለጠ ተጠናክሮ፡ ወደሚቀጥለው ደረጃ ከፍ እንዲል አድርጎታል። ይህ እንደመኾኑ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሰውነት ተገልጾ እስከመጣበት ጊዜ ድረስ፡ የቃል ኪዳኑ ታቦት፡ ለኢትዮጵያውያን ሕይወት፡ በሃይማኖት፡ በባህልና በማኅበራዊ ኑሮነቸው ብቻ ሳይኾን፡ በሀብት ልማት ተግባራቸው፡ በመንግሥታዊ አቋማቸው፡ አመራራቸውና አስተዳደራቸው፡ በብሔራዊ ማንነት መታወቂያቸውም ረገድ፡ እንደድርፍ ማግ ለተሣሰረው ህልውናቸው፡ የማይነጥፍ (የማይደርት)፡ ጽኑ የተስፋ ምንጭና የማያረጅ፡ ጠንካራ የአንድነት ማሠሪያ ኾኖ ኖርዋል።

ሙሴና ኢትዮጵያዊቷ ሲጻራ።

ጥያቄ፡- ወደዚህ ቃል ኪዳን፡ ዝርዝር ሳተታ ከመግባትህ በፊት፡ ስለአስሥራኤላዊው ሙሴና “ሲጻራ” ስለተባለችው፡ “ኢትዮጵያዊት” ሚስቱ፡ አባክህ አስቀድመህ ንገረን!

መልስ፡- ሙሴ፡ እስራኤል ከተባለው ከያዕቆብ ፲፪ ልጆች መካከል አንዱ ከኾነው፡ ከሌዊ ወገን፡ ከክርስቶስ ልደት በፊት፡ ከ፩ሺ፻፶ ዓመት ግድም፡ በግብፅ አገር የተወለደ ዕብራዊ ነው። የእስራኤል ልጆች የኾኑት ዕብራውያን፡ በዚያን ዘመን፡ የግብፅ ገዢ ለነበረው ፈርዖን፡ ባሮች ኾነው ያገለግሉት ነበረ፤ እርሱም፡ ብዛታቸው ሰላሠጋው፡ ወንድ የኾነውን ሕፃን ኹሉ፡ አዋላጆቹ፡ ወደዓባይ ወንዝ እየወሰዱ እንዲጥሉ፡ በዐዋጅ አዝዞ ስለነበረ፡ ያለአዋላጅ የተወለደውን ሙሴን፡ ወላጆቹ፡ ለሦስት ወራት ሸሸገው፡ ከዚያ በላይ ሊያቆዩት ስላልቻሉ፡ በቅርጫት አድርገው፡ በዓባይ ወንዝ ቂጤማ መካከል አስቀመጡት፤ እዚያም፡ በእግዚአብሔር ዕቅድ፡ የፈርዖን ሴት ልጅ ልትታጠብ መጥታ ሣለ፡ አግኝታው ወስዳ፡ “እኔ ከውኃ አግኝቼዋለሁ!” በማለት፡ ስሙን፡ “ሙሴ” ብላ ሰይማ፡ መጀመሪያ፡ የእናቱን ጡት፡ በወላጆቹ ቤት እንዲጠባ አድርጋ፡ ኋላም፡ በአጠገቧ እንደልጇ፡ እንከባከባ ይዛ፡ በቤተ መንግሥት አሳደገችው።

በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ተመዝግቦ እንደሚነበበውና ሕያው በኾነው በኢትዮጵያውያን ትውፊት እንደሚታወቀው፡ እንዲህ፡ “የፈርዖን የልጅ ልጅ” እየተባለ ያደገው ሙሴ፡ እስራኤላዊዉን፡ በግፍ ሲገድል ባየው ግብፃዊ ሳይ፡ የዋት ፍርዱን፡ ራሱ መፈጸሙ፡ በፈርዖን ዘንድ ስለተሰማበት፡ ከዚህ የተነሣም፡ በምሥጢር ተይዞ የነበረው ዕብራዊነቱ፡ በይፋ ስለታወቀ፡ ፈርዖን፡ ሙሴን ሊገድለው ፈለገ።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ሰለዚህ፡ እግዚአብሔር፡ የኋላ ኋላ፡ ለባለሙዋልነት አገልግሎት ሊጠራው የመደበውን፡ ሙሴን፡ አርባ ዓመታት ከኖረበት ከግብፅ አገር፡ በዚህ ምክንያት አውጥቶ፡ ለታላቁ መለኮታዊ ተልእኮ ሊያዘጋጀው፡ በዚያን ጊዜ፡ “ምድያም” በሚል ስም፡ የኢትዮጵያውያን መኖርያ ክፍለ ሀገር ወደነበረችው፡ ወደኢትዮጵያ ምድር እንዲኩበልል አደረገው።

ይህን፡ በመለኮታዊ ጥበብ የተፈጸመ ድርጊት፡ ሐዋርያው፡ እንዲህ በሚል ጽሑፋዊ ሥዕል ገልጾታል፡- “ሙሴ ካደገ በኋላ፡ የፈርዖን የልጅ ልጅ እንዳይባል፡ በእምነት “እምቢ!” አለ፤ ከግብፅ ብዙ ገንዘብ ይልቅ፡ ስለክርስቶስ መነቀፍ፡ እጅግ የሚበልጥ ባለጠግነት እንዲኾን አስቧልና፡ ለጊዜው፡ በኃጢአት ከሚገኝ ደስታ ይልቅ፡ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራ መቀበልን መፈጠ፡ ብድራቱን፡ ትኩር ብሎ ተመልክቷልና። የንጉሡን ቀጣሳይ፡ የግብፅን አገር የተወ፡ በእምነት ነበር፤ የማይታየውን፡ እንደሚያየው አድርጎ ጸንቷልና።”

ሙሴ፡ ቀደም ባለው ሕይወቱ፡ ገና በግብፅ ሣለ፡ ከገጠሙት ኹኔታዎች፡ በተረዳው መጠን፡ ስለኢትዮጵያና ስለኢትዮጵያውያን በሚበቃ ያውቅ ነበር። ተስድዶ በመጣባት፡ በዚችው ምድርና በእነዚህ ሕዝብ መካከል ይኖር በነበረበት ጊዜ፡ “ሲጳራ” የተባለችውን ኢትዮጵያዊት ሚስት አግብቶና ከእርሷ “ጌርሳም” እና “አልዓዛር” የተባሉ ልጆችን ወልዶ፡ ኢትዮጵያዊ ትዳርን መሥርቷል፤ ኢትዮጵያዊ ቤተሰብንም አፍርቷል። ኢትዮጵያዊነትን ተቀብሎ፡ “ኢትዮጵያዊ ኾነ!” ማለት ነው።

እስራኤላውያን፡ ከረዥም ዘመናት የባርነት ቀንበር ተላቅቀው፡ የቃል ኪዳንን ታቦት፡ ከእግዚአብሔር እጅ በመቀበል፡ የመጨረሻውን የድል አክሊል የሚጎናጸፉበት፡ ያ የመለኮት የማዳን ተስፋው፡ እውን የሚኾንበት ጊዜ እስኪደርስና ለዚያ ለተጠራበት ታላቅ አገልግሎት እስኪወጣ ድረስ፡ ሙሴ፡ ራሱን በማዘጋጀት፡ በዚያች፡ የኢትዮጵያ ክፍለ ሀገር፡ ለአርባ ዓመታት ኖረ። ከኹሉም ይልቅ፡ ሙሴ፡ ስለእግዚአብሔር ማንነትና ስለሥነ ፍጥረቱ ምንነት፡ ጥልቅ ምሥጢራቱን ጭምር፡ ከኢትዮጵያውያን የተማረውና ያወቀው፡ በዚያን ጊዜ ነበር። አዎን! የዴዶም ገነት በነበረችበት መካን ላይ ራሱ፡ በአካል ተገኝቶና እግሩን አሳርፎ፡ ክልሷንና አካባቢዋን በመዘዋወር ለመጎብኘት ዕድል ያገኘው፡ በዚያን ጊዜ ነበር። ይህንንም ኹሉ፡ ኋላ በጸፋቸውና “ዘፍጥረት፡ ዘጸአት፡ ዘሌዋውያን፡ ዘኵልቶ፡ ዘዳግም” የሚል አርእስት በተሰጣቸው፡ በእምስቱ ብሔረ ኦሪት መጻሕፍቱ ውስጥ የመዘገባቸው ሐተታዎች ያስረዳሉ።

ይኸው ሙሴ፡ በኪዳን ልቦና ላይ የተመሠረተውን፡ የኢትዮጵያውያንን የአምልኮተ እግዚአብሔር ሥርዓት ተከትሎ፡ በኢትዮጵያ የፈጸመው የሱባዔ ዘመን፡ እግዚአብሔርን ለማወቅና በእርሱ ለማመን ከምታበቃው፡ ከመጨረሻዋ የእውቀትና የእምነት ማዕርግ አደረሰው! ይህችም ማዕርግ፡ ለመለኮታዊው ምሕረት የተመደበችውን ዕለት አምጥታ፡ እነሆ፡ እግዚአብሔር፡ ራሱን እንዲገልጥለት አደረገች!

ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
ሙሴና ኢትዮጵያዊቷ ሲጻራ።

እስራኤላውያን፡ ከግብፅ የባርነት ቀንበር ነጻ የሚኾኑባትን ታላቅ ተልእኮ እንዲያከናውኑ፡ በዚያችው አፍታ፡ ከእግዚአብሔር የቀረበለትን ጥሪ፡ በቆራጥነት ተቀብለው፡ በምግባር ለመፈጸም ለቻለባት ሃይማኖትም አበቃችው፤

ሙሴ፡ እስራኤላውያንን፡ በእግዚአብሔር ኃይል መርቶ፡ የኤርትራንም ባሕር በተለምዶ አሻግሮ፡ በድል አድራጊነት፡ ከምድረ በዳው መግቢያ ሲደርስ፡ በመጀመሪያ የተቀበሉት፡ ኢትዮጵያዊት ሚስቱ ሲጻራና ከእርሱ የወለደቻቸው፡ ወንዶች ልጆቹ፤ ደግሞም፡ እርሷንና ልጆቿን፡ በእርሱ ዘንድ ጠብቆና አቆይቶ፡ አኹን፡ ከአማቹ ከሙሴ ጋር መልሶ ያገናኛቸው፡ አባቷ፡ ኢትዮጵያዊው ካህን ዮቶር ነበሩ። ሙሴ፡ በወደፊቱ፡ የምድረ በዳ ገብሮቸው ላይ፡ ከወገኖቹ ከእስራኤል፡ ከወንድሙ፡ ከአርንና ከእጎቱ፡ ከሚርያም ሳይቀር፡ ያልጠበቀው ከፍተኛ ችግር የተነሣግበት፡ በዚችው ኢትዮጵያዊት ሚስቱ ምክንያት ነበር።

በዚህ ኹኔታ፡ ሙሴ፡ ከአማቱ ዮቶር ጋር እንደገና በመገናኘቱ፡ ቀደም ብሎ፡ በኢትዮጵያ፡ ከሚስቱ ወገኖች መካከል ባሳለፈው የእርባ ዓመታት የህልውና ዘመኑ ውስጥ፡ ስለኢትዮጵያዊነት መሠረታዊ እምነት፡ ስለክህነት አገልግሎት ምሥጢርና ስለመለኮታዊው መንግሥት መዋቅር የቀሠመውን እውቀት፡ በበለጠ ለማጠናከር፡ ለማሳደግና ለማሟላት፡ አጋጣሚው ረድቶታል። ይህ ብቻ ሳይኾን፡ እነዚህ የእውቀቱ ዘርፎች፡ በግብር ላይ ውለው፡ የሚፈጸሙበትን ሥርዓታት ጭምር፡ በዓይኖቹ ተመልክቶ ለመረዳት የቻለበትንም ዕድል አስገኝቶታል።

ሙሴ፡ በዚህ ዕድሉ፡ የእስራኤልን ልጆች፡ ለከፍተኛው ሥጋዊና መንፈሳዊ ሥልጣኔ ሊያበቃቸው ችሏል። ከዚህ የተነሣም፡ ሥርዓተ ጽዮብነትን፡ ሥርዓተ ክህነትንና ሥርዓተ መንግሥትን ለእስራኤል ያስተማረች፡ ኢትዮጵያ መኾኗ ተረጋግጧል።

ስለኢትዮጵያዊው ካህን፡ ስለዮቶር።

ኢትዮጵያዊው ካህን ዮቶር፡ ይህን የመስለ መልካም ዝና ያለው ደግ ሰው መኾኑ እየታወቀ፡ የሙሴ ታሪክ፡ በማግስኞ ውዳሴ ማርያም ውስጥ፡ ከግእዙ ቃል እየተተረጎመ፡ በዚህ ክህነት ምዑራን እንደበት፡ በቤተ ክርስቲያን በሚነገርበት ጊዜ፡ ሙሴ፡ በሲና ተራራ ወደምትንበላበለው ቁጥቂወ ሲቀርብ፡ “የምትቆምባት ምድር የተቀደሰች ናትና፡ ሚማህን አውልቅ” ብለው፡ ለጌታ ቃል፡ “ከግብፅ ስትመለስ፡ በደብረ ሲና የምትሠራልህ ሕግ፡ ክብርት ናትና፡ ልማደ ዮቶርን፡ ተወጥሶ ሲለው ነው፤ ፋል የሚባል ጥንቆላ ተምሮ ነበርና፡” ተብሎ የሚሰጥ፡ የአንድምታ (የትርጓሜ) ሓተታ አለ፡ ይህ ሓተታ፡ አኹን ካመላከትኋቸው፡ ከቅዱሳት መጻሕፍቱ ቃላት ጋር ፈጽሞ የማይስማማ ስለኾነ፡ ምናልባት፡ ወደፊት፡ ይኸው ሓተታ፡ በሊቃውንቱ እንደበት ሲነገር የመስማት ዕድል ቢያጋጥማቸው፡ ነገሩ፡ ግር እንዳይላቸው፡ አስቀድሞቻቸው ልታውቁትና ልትጠነቀቁበት ያስፈልጋቸዋል።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማንው?”

ጥያቄ፡- የአንድምታው ሐተታ፡ ከቅዱሳት መጻሕፍት ቃላት ጋር ፈጽሞ የማይስማማ ከሆነ፡ ታዲያ፡ ለምን በቤተ ክርስቲያን ይነገራል?

መልስ፡- ጥሩ አስተውላችሁ፡ ጠየቃችሁ! እውነትም፡ “ሙሴ፡ ሊተወው የሚገባ ‘ልማደ ቶቶር’ ከቶ ምን ኖርዋል? ፋል የሚባለውንስ ጥንቆላ የተማረው፡ የት ኖርዋል?” ብሎ መጠየቅ፡ ለማንም ኢትዮጵያዊ ይገባል፤ የቶቶር ልማድማ፡ በሕገ-እግዚአብሔርና በአምልኮተ እግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ እንደነበረ፤ ሙሴም፡ ጥንቆላውን የተማረው፡ በግብፅ እንደነበረ፡ ከቅዱሳቱ መጻሕፍት በቀጥታና በቀላሉ፤ በግልጽም መረዳት ይቻላል።

ሴት ልጆች፡ ሲጻራን፡ ለሙሴ የዳረለት፡ ኢትዮጵያዊው ቶቶር፡ ወይም ‘ራጉኤል’ የተባለው፡ ይኸው ሰው፡ የእግዚአብሔር ካህን በመሆኑ፡ ቀደም ብሎ፡ በግብፅ ምድር፡ በጣዖት አምልኮ፤ በጥንቆላና በአሕዛብ ሥርዓት እድገና ሠልጥኖ የኖረው ሙሴ፡ ተሰድዶ ወደኢትዮጵያ በመጣ ጊዜ፡ በቤቱ ተቀብሎና አስተናግዶት፡ አብሮት መኖሩ ይታወቃል፤ በዚያን ጊዜና ጓሳም፡ ሙሴ፡ የእስራኤልን ልጆች፡ ከግብፅ አውጥቶና የኤርትራን ባሕር አሻግሮ፡ እየመራ በተመለሰ ጊዜ፡ ይኸው ካህኑ ቶቶር፡ በምድረ በዳ ሊቀበለው እንደወጣ ተጽፏል፤ እዚያም፡ ቶቶር፡ በኢትዮጵያዊነቱ፡ ከአባቱ፡ ከመልክ ጼዴቅ የወረሰውን፡ የቤተ ሕዝብን፤ የቤተ ምልክናንና የቤተ ክህነትን ሥርዓታት አዋህዳ ስለያዘቸው፡ ስለእግዚአብሔር መንግሥትና በውስጡ ስለሚካኔደው፡ ስለእውነተኛው አምልኮተ እግዚአብሔር፡ ለሙሴ፡ ተገቢውን ትምህርትና መመሪያ እንደሰጠው፡ ዓለም የተቀበላቸው፡ ቅዱሳት መጻሕፍት በይፋ ይመሰክራሉ።

ነገር ግን፡ ዓለም፡ በይፋ የሚያውቀውን፡ ይህን እውነት፡ በሐሰት ለመለወጥ፡ የድፍረት ሙከራቸውን ያካኔዱት፡ በኋለኛው ዘመን፡ ወደኢትዮጵያ መጥተው፡ በቤተ ክህነቷ መንበር ላይ ተቀምጠው የነበሩት ግብፃውያን ጳጳሳት ለመኾናቸው አይጠረጠርም። እኒሁ፡ በኢትዮጵያ ሰፍነው የነበሩት ግብፃውያኑ ጳጳሳት፡ በሙሴ ጊዜ፡ ጣዖት አምላኪዎች የነበሩት፡ የቀድሞዎቹ ግብፃውያን ወገኖቻቸው እንኳ እንዳይነኩባቸው፡ የአገራቸውን ስም ጭምር ለመጠበቅ ሲሉ፡ የእነርሱ የሾነውን ክፉውን ሹሉ፡ የእግዚአብሔር አምላኪና አገልጋይ ካህን ለሾነው፡ ለንጹሐ ኢትዮጵያዊ፡ ለቶቶር አዛውረው በመስጠት፡ እርሱን፡ እንደጣዖት አምላኪና እንደልማደኛ ጠንቋይ መቁጠራቸው ሊያስደንቅ አይችልም፤ ሊያጠፉት በሚፈልጉት “ኢትዮጵያዊነት” ላይ፡ በማናቸውም መንገድ፡ ጉዳት ማድረስ፡ የምንጊዜም ዓላማቸውና ጥረታቸው ነበርና።

በይበልጥ የሚያስደንቀው ግን፡ ይኸው የትርጓሜው ይትበሃል፡ ዛሬም፡ በራሳችን፡ ሊቃውንትና ካህናት ዘንድ ተቀባይነትን እንዳገኘ ቀጥሎ፡ በአንደበታቸው፡ በይፋ እየተነገረ መደመጡ ነው።

ምዕራፍ ፳፤
ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤

ቤተ ሕዝብን፥ ቤተ ክህነትንና ቤተ ምልክናን የያዘውን፡
ሥርዓተ መንግሥት፡
ለእስራኤል ያስተማረች፡ ኢትዮጵያ ስለመኾኗ፡፡

ጥያቄ፡- “ቤተ ሕዝብን፥ ቤተ ክህነትንና ቤተ ምልክናን የያዘውን
ሥርዓተ መንግሥትን፡ ለእስራኤል ያስተማረች፡ ኢትዮጵያ ናት!” ያልሸው
ነገር እንዴት ነው? ብታብራራልን?

መልስ፡- በዚህ፡ በኢትዮጵያዊው ካህን፡ በዮቶርና በሙሴ ግንኙነት ጊዜ፡
ካህኑ ዮቶር፡ በፈጸማቸው፡ ከዚህ በሚከተሉት ድርጊቶች፡ ኢትዮጵያውያን፡
የእግዚአብሔር አምልኮታቸውን በመከተል፡ ከመልክ ጺዴቅ ወርሰውና
ጠብቀው፡ ከትውልድ ወደትውልድ እያስተላለፉ ያኖሩዋቸው የአስተዳደር፡
የአምልኮና የአመራር ሥርዓቶቻቸው፡ ምን ዓይነቶች እንደኾኑ፡ ለእስራኤል፡
አረጋግጦ አሳይቷቸዋል፡፡

፩ኛ፡ ሕዝቡን፡ ከዝቅተኛ እስከከፍተኛ ደረጃ ድረስ፡
በእየመልኩ አደራጅቶ፡ በአለቆች እንዲመሩ በማድረግ፡ የቤተ ሕዝቡን
ሥርዓት፡

፪ኛ፡ ሙሴና አሮን፡ የእስራኤል ሽማግሌዎችም
በሙሉ በተገኙበት፡ ወደፈጣሪው ባሳረገው፡ በእህሉ ቁርባንና በሚቃጠለው
መሥዋዕት አማካይነት፡ የቤተ ክህነቱን ሥርዓት፡

፫ኛ፡ ሙሴ፡ የሕዝቡን አቤቱታ ሰምቶ፡ በእግባቡና
በቅልጥፍና ይወስንላቸው ዘንድ፡ ባቀረበለት የአስተዳደር ዘዴ አማካይነት፡
የቤተ ምልክናውን ሥርዓት፡ ለእስራኤላውያን ማሳወቁ ናቸው፡፡

በሌላ አገላለጽ፡ በእግዚአብሔር ንጉሥነት የምትመራው መለኮታዊት
መንግሥት፡ የምትካኼድባቸውን፡ የቤተ ሕዝቡን፡ የቤተ ክህነቱንና የቤተ
ምልክናውን ሥርዓታት፡ ኢትዮጵያዊው ካህን ዮቶር፡ ለሙሴ በቃል ነግሮ፡
በግብር አሳይቶታል፡፡ ሙሴም፡ ከአማቱ የተረዳውን ኹሉ ተቀብሎ፡ ከዚያን
ጊዜ ጀምሮ፡ በተግባር ላይ አውሎታል፡፡

እስራኤል ግን፡ ይህን፡ በሙሴ አማካይነት፡ ከኢትዮጵያውያን
ያገኙትን፡ የእግዚአብሔርን ሥርዓተ መንግሥት፡ የኋላ ኋላ፡ በዘመነ ብሉይ፡
በነቢዩ በሳሙኤል ጊዜ፡ በቃል ኪዳን አምላካቸው ላይ ዐምፀው፡ “እኛ፡
የእግዚአብሔርን ንጉሥነት አንፈልግም፤ እንደሌሎቹ ሰውን፡ በላያችን
አንግሥልን!” ብለው ሻሩት፤ በመጨረሻም፡ በዘመነ ሐዲስ፡ ሮማዊው ጲሳጦስ፡
“ንጉሣችሁን ልስቀለውን?” ብሎ፡ ስለኢየሱስ ክርስቶስ በጠየቃቸው ጊዜ፡
“እኛስ፡ ንጉሣችን፡ ቂሣር ነው!” ብለው ካዱት፤ በዚህ ኹሉ ጠንቅ ምክንያት፡
እነሆ፡ እስከዛሬ፡ በሰደት፡ በመከራና በእልቂት እንደሚኖሩ ይታወቃል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ሙሴ፡ ኢትዮጵያዊነትን የመቀበሉ በረከትና ኃይል።

ጥያቄ፡- ሙሴ፡ “ሲጳራ” የተባለችውን ኢትዮጵያዊት በማግባቱ፡ ደርቆበት ስለነበረው ከባድ ፈተናና ስለወጤቱ፡ እዚህ ላይ፡ ብታብራራልን?

መልስ፡- ደስ ይለኛል። የእስራኤል ልጆች፡ በሙሴ ላይ በክፋት ተነሣሥተው የምፁብት የነበረው፡ በእግዚአብሔር ላይ በነበራቸው የሃይማኖት ጉድለትና የአምልኮ ርኩሳት ብቻ አልነበረም፤ ሙሴ፡ በሕግ ሚስትነት አግብቷት፡ ኹለት ወንዶች ልጆችን በወለደችለት፡ በዚችው፡ በኢትዮጵያዊቷ ሲጳራ ምክንያት እንደነበረም ተጽፏል፤ ይህም፡ ወንድሙ አሮንና እጉቱ ሚርያም፡ በዚህ ረገድ ባደረገቸው ክፉ አሳብ፡ እግዚአብሔር ተቆጥቶ፡ በተለይ፡ በዚችው በሚርያም ላይ ባወረደው የለምጽ መቅሠፍቱ ታውቋል፡ እግዚአብሔር፡ ለ“ኢትዮጵያዊነት” የሚሰጠው መለኮታዊ ክብር፡ የቱን ያህል ታላቅና ጽኑ መሆኑ፡ በዚሁ ቁጣው ተገልጿል፤ ይህንም፡ እንዲህ የሚለው፡ የቅዱሳት መጻሕፍት ቃል ያረጋግጣል፡-

“ሙሴም፡ ኢትዮጵያዊቷን አግብቷልና፡ ባገባት በኢትዮጵያዊቱ ምክንያት፡ ሚርያምና አሮን፡ በእርሱ ላይ ተናገሩ። እነርሱም፡ ‘በውኑ፡ እግዚአብሔር፡ በሙሴ ብቻ ተናግሮዋልን? በእኛስ ደግሞ፡ የተናገረ አይደለምን?’ አሉ።

“እግዚአብሔርም ሰማ። ሙሴም፡ በምድር ላይ ካሉት ሰዎች ኹሉ ይልቅ፡ እጅግ ትሑት ሰው ነበረ። እግዚአብሔርም፡ ወዲያው፡ ሙሴንና አሮንን፡ ሚርያምንም፡ ‘ሦስታችሁ፡ ወደመገናኛው ድንኳን ውጡ’ ብሎ ተናገረ፤ ሦስቱም ወጡ። እግዚአብሔርም በደመና ዓምድ ወረደ፤ በድንኳኑም ደጃፍ ቆመ፤ አሮንንና ሚርያምን ጠራ፤ ኹለቱም ወጡ። እርሱም፡ ‘ቃሌን ሰሙ! በመካከላችሁ፡ ነቢይ ቢኖር፡ እኔ እግዚአብሔር፡ በራእይ እገለጥለታለሁ፤ ወይም፡ በሕልም እናገረዋለሁ።

“ባሪያዬ ሙሴ ግን፡ እንዲህ አይደለም፤ እርሱ፡ በቤቴ ኹሉ የታመነ ነው፤ እኔ፡ አፍ ለአፍ፡ በግልጥ እናገረዋለሁ፤ በምሳሌ አይደለም፤ የእግዚአብሔርንም መልክ ያያል፤ በባሪያዬ በሙሴ ላይ ትናገሩ ዘንድ፡ ስለምን አልፈራችሁም?’ አለ።

“እግዚአብሔርም ተቆጥቶባቸው ኼደ። ደመናውም፡ ከድንኳኑ ተነሣ። እነሆም፡ ሚርያም፡ ለምጽም ሽነች፤ እንደአመዳይም ነጭ ሽነች። አሮንም፡ ሚርያምን ተመለከተ፤ እነሆ፡ ለምጽም ሽና ነበር።

“አሮንም፡ ሙሴን፡ ‘ጌታዬ ሆይ! ስንፍና አድርገናልና፡ በድለንማልና፡ እባክህ፡ ኃጢአት አታድርግብን! እርሷ፡ ከእናቱ ሆድ በወጣ ጊዜ፡ ግማሽ ሥጋው ተበልቶ፡ እንደሞተ ሰው፡ አትኹን!’

“ሙሴም፡ ወደእግዚአብሔር እየጮኸ፡ ‘እቤቱ፡ እባክህ አድናት!’ አለው። እግዚአብሔርም፡ ሙሴን፡ ‘አባትዋ፡ ምራቁን፡ በፊትዋ ቢተፋባት ሰንኳ፡ ሰባት ቀን ታፍር ዘንድ ይገባት ነበር፤ ሰባት ቀን፡ ከሠፈር ውጪ ተዘግታ ትቀመጥ! ከዚያም በኋላ፡ ትመለስ!’ አለው።

በባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
ሙሴ፡ ኢትዮጵያዊነትን የመቀበሉ በረከትና ኃይል።

“ሚርያምም፡ ከሠፈር ውጭ፡ በባት ቀን ተዘግታ ተቀመጠች።

ሚርያምም፡ እስክትመለስ ድረስ፡ ሕዝቡ አልተጓዙም።”¹

ጥያቄ፡- ሙሴ፡ ኢትዮጵያዊነትን በመቀበሉ፡ በኢትዮጵያውያንና በእስራኤላውያን መካከል ላለው ግንኙነትና መተሳሰብ፡ ያበረከተው አስተዋጽዖ ምን ዓይነት ነው? የቱንስ ያህል ነው?

መልስ፡- በትውልዱ፡ የካህኑ የሴዊ ወገን የኾነው፡ ይኸው ዕብራዊው ሙሴ፡ ሥጋዊ ዘሩ ብቻ ሳይኾን፡ በኢትዮጵያ ሣለ፡ በኢትዮጵያዊነት፡ ከእግዚአብሔር የተቀበለው፡ የክህነትና የትንቢት፤ የምስፍናና የባለሟልነት ጸጋዎች ጭምር፡ በኢትዮጵያዊቷ ሚስቱና ልጆቹ አማካይነት፡ እነሆ፡ ለኢትዮጵያውያን ሊተላለፍ ችሏል። ይህ፡ ከእስራኤላዊው ሙሴና ከኢትዮጵያዊት ሚስቱ ሲጻራ አንድነት የተገኘው “ኢትዮጵያዊነት”፡ ከጥንት ጀምሮ፡ በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ በኖሩት፡ በመልክ ጼዴቅ ሰውነት የተከሰተውንና በካህኑ የቶር የቀጠለውን፡ ቤተ ሕዝብነት፤ ሥልጣን ክህነትና በትረ ምልክና አጠናክሮ አጽድቆታል። ከዚያም፡ ሙሴ፡ ከእግዚአብሔር የተቀበላት ጽላተ ኪዳን፡ ወደኢትዮጵያ በመጣችበት ጊዜ፡ ከእስራኤል ቤተ ክህነትና ቤተ መንግሥት ተውጣጥተው የተከተሏት፡ የእስራኤላውያን የበኩር ልጆች፡ ለቅዱሱ ኪዳን ሕያዋን ቅርሶች እንዲኾኑ ከተጠሩት ኢትዮጵያውያን ጋር፡ በሥጋ ዘርና በሃይማኖት ውርስ ተዋሕደዋል፤ በዚህም፡ እነሆ፡ ያ፡ በኢትዮጵያ መለኮታዊ መንግሥት ሥር፡ እየለመለመ የኖረው፡ የእግዚአብሔር፡ በእግዚአብሔርና ለእግዚአብሔር የኾነው፡ የቤተ ሕዝብነት፡ የሥልጣን ክህነትና የበትረ ምልክና ተክል፡ የመጨረሻውን ዘለዓለማዊ ፍሬ ለማስገኘት ወደበቃበት የዕድገቱ ደረጃ ለመድረስ መቃረቡን በማመልከት፡ በበለጠ አብቦና ፈክቶ ታይቷል።

ከዚህም ጋር፡ ኢትዮጵያውያን፡ “ከግብፅ ምድር፡ ከባርነት ያወጣሁህ እግዚአብሔር አምላክህ፡ እኔ ነኝና፡ ከእኔ በቀር፡ ሌሎች አማልክት አይኹኑልህ!” በሚል አንቀጽ የምትጀምረው ዓሠርቱ ቃላት የተጻፈባትንና ሙሴ፡ ከእግዚአብሔር የተቀበላትን፡ ያችን፡ ለእግዚአብሔር ወልድ፡ ሰው መኾን፡ ምሳሌ የነበረችውን፡ ጽላተ ኪዳኑን፤ ለድንግል ማርያም፡ ምሳሌ ከነበረችው ታቦቷና ሥርዓቶቿ ጋር፡ በባለአደራነት ተረክበው፡ ለአያሌ ምዕት ዓመታት፡ በክብር በማኖር፡ ትእዛዛቱንም በመከተል፡ ታማኝነታቸውን አረጋግጠዋል።

ለዚህ ባለአደራነታቸውና ታማኝነታቸው፡ ግዙፋን ማስረጃዎች ኾነው ሲመሰክሩ የሚኖሩ ድርጊቶችና ቦታዎች አሉ። እነዚህም፡ እንደላሬው ኹሉ፡ ቤተ ሕዝቡ፤ ቤተ ምልክናውና ቤተ ክህነቱ ሳይቀሩ፡ በቅዱሱ ኪዳን ላይ፡ የክህደት፤ የዓመፅና የምንዝርና ኃጢአት ሲፈጽሙ፤ ወይም፡ ከመሪዎቻቸው መካከል፡ ከእምነታቸው ውጪ፡ የመታሰቢያ ሓውልቶችን፡ በአየከተዎቻቸው በማቆም፡ ወደጣየትና ባዕድ አምልኮ ሲያዘነብሉ፤ ወይም፡ ከሕዝቡ መካከል፡ አብዛኛዎቹ፡ የምክርና የተግሣፅ ቃሉን፡ “እንሰማም! በንስሐም እንመለስም!” ብለው፡ ኃጢአታቸውንና በደላቸውን ሲቀጥሉ፡ የሚከሰቱት ናቸው።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማንው?”

በዚህ መልክ፡ እነዚህን አጥፊዎቹን ሊቀጣ፡ የእርሱ የኾኑትንም ሊፈትን፡ የቃል ኪዳን አምላካቸው እግዚአብሔር፡ አልፎ አልፎ የመከራ ዘመናትን በሚያመጣባቸው ጊዜያት ኹሉ፡ በቃል ኪዳን ሃይማኖታቸው የጸኑት፡ እውነተኞቹ ኢትዮጵያውያን፡ ቀድሞ፡ በዘመነ ብሉይ፡ ራሷን፡ በራሷ የምትጠብቀውን፡ የታቦተ ጽዮንን ቅድሳት ቅርሶቿን፡ ጓሳ፡ በዘመነ ሓዲስ፡ ይዘው፡ የጣናና የዙዋይ ሓይቆችን፡ እንዲሁም፡ ጉንዳጉዲትን ወደመሳሰሉት፡ እጅግ ራቅ ወዳሉትና ለመድረስ አስቸጋሪ ወደኾኑት ቦታዎች፡ ሸሽተው መሰደዳቸው፡ ተቃዋሚዎቻቸው እስከጠፉበት ጊዜ ድረስም፡ በነዚያ ቦታዎች ተሸሽገው መቆየታቸው፡ አዎን፡ ለዚህ ባለአደራነታቸውና ታማኝነታቸው፡ ግዙፋን ማስረጃዎች ኾነው ሲመሰክሩ የሚኖሩ ናቸው።

ለቃል ኪዳን ባለአደራነታቸው፡ ብቁ ኾነው ሊገኙ ያልቻሉት እስራኤል ግን፡ በታቦተ ጽዮን ላይ የፈጸሙት የክህደታቸው በደል፡ እርሷንም፡ ከእነርሱ እጅ አውጥቶ፡ ወደፍልስጥኤማውያን እንድትኼድ ያስገደዳት የዐመጣቸው ጽዋ፡ በነቢያት የተነገረውን ቅጣት እንዳመጣባቸው፡ በታሪካቸው ተጽፏል። ይኸውም፡ ቀደም ብዬ እንዳወሳሁላችሁ፡ ቤተ መቅደሳቸው ፈርሶና አገራቸው ጠፍቶ፡ እነርሱም፡ በናቡከደነፆር ሐር ተፈጅተውና የተረፉት፡ በምርኮ፡ ወደባቢሎን በመወሰዳቸው፡ የተፈጸመው ትንቢት ነው። ዳሩ ግን፡ ያ፡ በመለኮታዊው ቁርጥ ፍርድ፡ በእስራኤል ላይ እንዲፈጸም የተቀጠረው የቅጣት ጊዜ ከመድረሱ በፊት፡ “ታቦተ ጽዮን” የተባለችው፡ ያች “ጽላተ ኪዳን”፡ በምድር ላይ፡ የቀረ ዘመንዋን፡ በኢትዮጵያውያን መካከል ታሳልፍ ዘንድ፡ የእግዚአብሔር ፈቃድ ኾነ።

ታቦተ ጽዮንና ንግሥተ ሳባ።

ጥያቄ፡- “ታቦተ ጽዮን” በኢትዮጵያውያን መካከል ያሳለፈችው፡ “የቀረ ዘመንዋ” የተባለው ጊዜ የቱ ነው? በዚህ ረገድ የነበረው፡ የእግዚአብሔር ፈቃድስ እንዴት ተፈጸመ?

መልስ፡- “ታቦተ ጽዮን” በኢትዮጵያውያን መካከል ያሳለፈችው፡ “የቀረ ዘመንዋ” የተባለው ጊዜ፡ በአማናዊቷ ታቦተ ጽዮን፡ በድንግል ማርያምና በአማናዊው ጽላተ ኪዳን፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ሕያው ሰውነት እስከተገለጸችበት ቀን ድረስ ያለው ዘመን ነው።

“የእግዚአብሔር ፈቃድ” የተባለው ያ መለኮታዊ ቸርነትም፡ በታቦተ ጽዮን፡ ወደኢትዮጵያ መምጣት ብቻ የተወሰነ አልነበረም፤ ዘለዓለማዊ ተስፋው፡ ለመጨረሻው ፍሬ የሚበቃበት ዘር ጭምር፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ተጠብቆ የሚቆይበትን ጥበብ ደግሞ አዘጋጀ፤ ይኸውም፡ ኢትዮጵያዊቷ ንግሥተ ሳባ፡ በወገኖቿ ታጅባ፡ የጽላተ ኪዳኑ መገኛ ወደኾነችው፡ ወደኢየሩሳሌም እንድትኼድ፡ ማድረግ ነበር።

አዎን! እግዚአብሔር፡ ለዳዊት፡ በገባለት ቃል ኪዳን መሠረት፡ ለዘለዓለም የመረጣትንና ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሰውነት የሚገለጽበትን፡ ሥርወ መንግሥት፡ ከኢትዮጵያዊቷ ንግሥት፡ ከማክዳና ከእስራኤላዊው ንጉሥ፡ ከሰሎሞን ዘር በተገኘው፡ በቀዳማዊ ምኒልክ አከናውኖና አጠናክሮ፡ ጽላተ ኪዳኑን ጭምር፡ ኢትዮጵያውያን አቅፈውና ሸሽገው እንዲቆዩ አደረገ፡፡

በእግዚአብሔር ፈቃድና ጥበብ የተፈጸሙት፡ እነዚህ፡ ኹለት ታላላቅ መለኮታውያን ሥራዎች፡ ለአማናዊው ፍጻሜ፡ መሸጋገሪያዎች ኾነው እንዲያገለግሉ የተዘጋጁ እንደነበሩ፡ ኋላ የተከሠተው፡ የኢትዮጵያውያን፡ የቅዱሱ ኪዳን ህልውናቸው ፍሬ መሰከረ፡፡ ይኸውም፡ የመጀመሪያው ምስክር፡ እነዚህ፡ ኹለት፡ የእግዚአብሔር ቀዳሚ ምልክቶች፡ በቀዳማዊ ምኒልክ በኩል የወረደችው፡ የዚያች ሥርወ መንግሥት ዘር በኾነችው፡ ማለትም፡ እውነተኛው ጽላተ ኪዳንና የዳዊት ልጅ የኾነውን፡ ኢየሱስ ክርስቶስን ባስገኘችው፡ በእውነተኛዋ ታቦተ ጽዮን፡ በቅድስት ድንግል ማርያም፡ ሕያው ሰውነት፡ በመጨረሻው ዘመን ተዋሕደው፡ መገለጣቸው ነው፡፡

ኹለተኛው ምስክር ደግሞ፡ "ቃል ሥጋ ኾነ!" የተባለውን፡ እንዲሁም፡ የአበው ቃል ኪዳናትና የነቢያት ትንቢት፡ ፍጻሜ የኾነውን፡ በአንደበቱም፡ "ንግሥተ ዓዜብ፡ በፍርድ ቀን፡ ከዚህ ትውልድ ጋር ተነሥታ ትፋረደዋለች፤ ታሳፍረዋለችም፤ የሰሎሞንን ጥበብ ለመስማት፡ ከምድር ዳርቻ መጥታለችና፡፡ እነሆም፡ ከሰሎሞን የሚበልጥ ከዚህ አለ!" ብሎ የተናገረውን ኢየሱስ ክርስቶስን፡ እርሷ፡ ድንግል ማርያም መውለዷ ነው፡፡

ስለንግሥተ ሳባ እውነተኛ ማንነት፡ ማረጋገጫው፡ እንደታቦተ ጽዮን ኹሉ፡ ራሱ፡ የኢትዮጵያውያን ሕያው ዜና መዋዕል መኾኑን መገንዘብ ይገባል፡፡ ይህች ስመ ጥሩ ኢትዮጵያዊት ንግሥት፡ በወገኖቿ ኢትዮጵያውያን ሕይወት ውስጥ፡ እስከሣሬ ሳይቋረጥ፡ ይዛ የኖረችው፡ መኩሪያ የኾነው የዘር ግንድነቷና ጽኑ የኾነው የዝምድና ፍቅሩዋ፡ ቋሚ የኾነው መንፈሳዊ ቅርስነቷና ልባዊ የኾነው የታሪክ ሐውልትነቷ ይመሰክራል፡፡ ኢትዮጵያውያን፡ ስለንግሥተ ሳባ ያላቸው ስሜት፡ ስለታቦተ ጽዮን ያላቸውን የሚያህልና የሚሰማቸውን የመሰለ ነው፡፡ ስለእነዚህ፡ ኹለት፡ ቅድሳት ቅርሶች፡ ፍጹም በኾነ ባለቤትነትና ሕያውነት፡ እንዲህ አድርጎ፡ በልቦናው የሚሰማው፡ በአንደበቱ ኮርቶ የሚናገርና በሕይወቱ አጉልቶ የሚያሳይ ሕዝብ፡ ከኢትዮጵያዊው በቀር፡ ሌላ፡ በዓለም ላይ አለመኖሩ፡ ይህ ራሱ፡ በቂ ማስረጃ መኾኑን መገመት፡ ለማንም አያዳግትም፡፡

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ "ንግሥተ ዓዜብ" ወይም "የደቡብ ንግሥት" ብሎ የጠራትና የእርሱ ምሳሌው የነበረው ሰሎሞን፡ በመኃልዩ፡ "እኀቴ ሙሽራ! የተቈለፈች ገነት" ብሎ እያወደሳት፡ "እኔ፡ ጠይምም ብኾን፡ ከኢየሩሳሌም ቈንጃጅት ይልቅ፡ ውብ ነኝ! ጠይምነቴ፡ ከሐሩር የተነሣ አይምሰሳችሁ! ፀሐይ አያገኘችምና!" ሲል፡ የተቀኘላት፡ ንግሥተ ሳባ፡ ወደኢየሩሳሌም የተጓዘችው፡ ከአገርዋ፡ ከኢትዮጵያ ምድር ተነሥታ ነበር፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ይህች ንግሥት፡ ቀዳማዊ ምኒልክን፡ የዳዊት ልጅ ከኾነው፡ ከሰሎሞን በመውለዱ፡ ከእርሷ በፊት ከነበረችው፡ ከኢትዮጵያዊቷ የሙሴ ሚስት፡ ከሲዳራና ወደኢትዮጵያ መጥታ ከተቀመጠችው፡ ከታቦተ ጽዮን ጋር፡ “የዳዊት ልጅ” የተባለውን፡ ኢየሱስ ክርስቶስን ለወለደችው፡ ለድንግል ማርያም፡ ሦስተኛዋ ምሳሌና እርዳታ ኾና፡ በሕያው ምስክርነት ትጠቀሳለች።

“ለዘለዓለም፡ ማረፊያዬ ይህኛ ናት!” ተብሎ፡ ትንቢት የተነገረው፡ ምንም ፍጻሜው፡ ለአምላክ እናት፡ ለድንግል ማርያም ቢኾንም፡ “እግዚአብሔር ወልድ”፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” በሚል ስም፡ በሰውነት እስከተገለጠበት ዘመን ድረስ፡ ለጊዜው፡ ለታቦተ ጽዮን መኖርያ ኾና ለቆየችው፡ ለኢትዮጵያ መኾኑ፡ ሕያዉ ዜና መዋዕል፡ ዛሬም ይናገራል። ስለዚህ፡ የእግዚአብሔር የትንቢት ቃል፡ ሊሻር ስለማይቻል፡ የሳባ ንግሥት አገርና የጉዛዋ መነሻ፡ የዛሬዪቱ ኢትዮጵያ መኾኗ፡ አያጠያይቅም።³⁵

ጥያቄ፡- የሳባ ንግሥት፡ ወደኢየሩሳሌም የተጓዘችው፡ “ከዐረቡ ምድር ነው።” ስለሚባለው ነገር፡ እዚህ ላይ፡ የምትሰጠን ማቃኛ ሐተታ ይኖራልን?

መልስ፡- አዎን፡ አለ። “ሳባ” የሚለው ቃል፡ በእየዘመናቱ፡ ከኤርትራ ባሕር ወዲህና ወዲያ ማዶ ለነበሩ የኢትዮጵያ ግዛቶች፡ መጠሪያ ኾኖ ያገለግል ስለነበረ፡ የዛሬው ደቡብ ዐረብ፡ “የመን” ጭምር፡ በቀድሞው ዘመን፡ የኢትዮጵያ ክፍላተ ሀገር ስለነበሩ፡ ይህ አገላለጽ፡ እውነተኛውን ታሪክ፡ ያጠናክረዋል እንጂ፡ አይለውጠውም። ለዚህ የእምነት ቅርስ፡ ሕያው ማንደር ኾኖ የኖረው፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ፡ በአኹኑ ዘመን፡ ደርሶ እንደሚታየው፡ ከጥንት ጀምሮ፡ በእየዘመናቱ፡ በዚህ፡ በአገሩ ክልል፡ ከአንዱ ሥፍራ ወደሌላው እየተዘዋወረ ኖሮዋል። ይህም ማለት፡ በአፍሪቃው ኢትዮጵያም፡ በእስያው ክፍለ ኢትዮጵያም፡ እየተዘዋወረ ስለኖረ፡ የንግሥተ ሳባ ታሪካዊ ውርስ ባለቤትነቱን እንደያዘ መኖሩን፡ እነሆ ቀጥሏል።

ከዚህም ጋር፡ ቀደም ብሎ እንደተገለጠው፡ ሰሎሞን፡ የኢየሱስ ክርስቶስ፡ ምሳሌውና ትንቢቱ እንደመኾኑ፡ ንግሥተ ሳባም፡ የድንግል ማርያም፡ ምሳሌዋና ትንቢቷ ስለኾነች፡ ለእናትና ልጇ ኢትዮጵያዊነት፡ የእርሷ ማስረጃነት አያጠራጥርም። ደግሞም፡ የንግሥተ ሳባ ከተማ፡ ለኢትዮጵያውያንም፡ የታሪክ፡ የሃይማኖትና የባህል ቅርሳቸው መዲና የኾነችው አካላትም፡ ከጣና ቂርቆስ ቀጥላ፡ “ለታቦተ ጽዮን አስተማማኝ ማረፊያ ኾና ኖራለች!” የሚለው፡ ሲወርድ ሲዋረድ፡ ከዛሬው ትውልድ የደረሰው እምነታቸው፡ “እምነ ጽዮን”፡ ማለትም፡ “ጽዮን እናታችን” እያሉ፡ ኢትዮጵያውያን በሚፈጽሟቸው ሥርዓቶቻቸው፡ አኹንም ጎልቶና ሕያው ኾኖ ይታያል።

ጥያቄ፡- “የእግዚአብሔር የቃል ኪዳኑ ታቦት” የምትባለው ጽላተ ኪዳን፡ በንግሥት ማክዳና በልጇ፡ በቀዳማዊው ምኒልክ አማካይነት፡ ወደኢትዮጵያ መጥታ መኖርዋን የሚያመለክቱት ማስረጃዎች፡ የቁን ያህል የሚያስተማምኑ መኾናቸውን አጠናክረህ ብትገልጽልን?

መልስ፡- “ጽላተ ኪዳን” የምትባለው፡ የቃል ኪዳኑ ታቦት፡ ከኢየሩሳሌም፡ በዓባይ ወንዝ በኩል፡ መጀመሪያ፡ ወደጣና፥ ከዚያም፡ ወደኢኩስም ተዛውራ ስትመጣ፡ እስራኤላውያን፡ ከነበራቸው፡ ከሰውም ኾነ ከቈላቀሱ (ከዕቃው) ዓይነት፥ ከሥጋዊዉም ኾነ ከመንፈሳዊው ቅርስ መኻከል፡ ምርጥ የኾነው ወገን፡ አብሮ መግባቱ ይታወቃል፤ ይህ አዲስ ሀብት፡ ቀደም ብሎ ከነበረው፡ ከኢትዮጵያዊው እምነት፥ ዘርና ባህል ጋር ተዋሕዶ፡ በመልካም እንደቀጠለ፡ ዛሬ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ብቻ ሰፍነው የሚገኙት፡ የአምልኮና የጸሎት፥ የቅዳሴና የማኅሌት፥ የቅዱሳት መጻሕፍትና የንዋያት ቅድሳት፥ የትምህርትና የሥነ ጽሑፍ፥ የሥነ ጥበብና የተግባረ እድ፥ የልዩ ልዩ ሙያዎችና አገልግሎቶች፥ የግልና የቤተሰብ፥ የማኅበርና የኅብረተሰብ፥ በጠቅላላ፡ የቤተ ሕዝቡ፥ የቤተ ክህነቱና የቤተ ምልክናው ሥርዓቶች፡ በገሃድ ያስረዳሉ፡፡ በዚህ ረገድ፡ ኢትዮጵያውያን፡

፩ኛ፡- ቀድሞ፡ በኪዳነ ልቦና፡ “ሰንበተ እግዚአብሔር” ብለው ያከብሩዋት የነበረችውንና ኋላም፡ በኪዳነ ኦሪት፡ በእስራኤል ዘንድ፡ “ሰንበተ አይሁድ” የተባለችውን፡ የመጀመሪያዋን ሰንበት፡ “ቀዳሚት ሰንበት” ብለው በመሰየም፡ “ሰንበተ ክርስቲያን” ከምትባለው፡ ዕለተ እሑድ ጋር፡ አብረው ማክበራቸው፡

፪ኛ፡- ሀ. እስራኤል፡ በሙሴ አማካይነት፡ ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን፡ የብሉይ ኪዳኑን፡ የጽላትና የታቦት ሥርዓተ አምልኮ፡

ለ. በካህናትና በማዕጠንት፥ በልብስ ተክህኖና በሌሎቹ ንዋያት ቅድሳት፡ የሚከናወነውን፡ የቤተ መቅደሱን አገልግሎት፡

ሐ. “ደባትር” የሚባሉት ሊቃውንት፥ መምህራንና መዘምራን፡ በመቋሚያ፥ በጽናጽልና በከበሮ የሚቀርቡውን የቅኔ ማኅሌቱን ስብሐተ እግዚአብሔር፡ እነዚህን የመሳሰሉትን ሥርዓቶች፡ ለክርስትና አምልኳቸው እንደሚሰማማ አድርገውና በአዲስ ኪዳኑ አድሰው መቀጠላቸው፡

፫ኛ፡- በኦሪቱ ሥርዓት፡-
ሀ. ወደሜዳ ወጥተውና ወደወንዝ ወርደው፡ ሌሊቱን፡ በድንኳን የሚያሳልፉበትን፡ “የዳስ በዓል”፡ በ“ጥምቀት”፡

ለ. በሌሊት፡ በግ ታርዶ የሚበላበትን፡ የ“ፋሲካ” በዓል፡ በ“ትንሣኤ”፡

ሐ. የመከሩ በኩራት ነዶ፡ ለእግዚአብሔር ቊርባን ኾኖ የሚቀርብበትን “በዓል ሃምሣ”ን፡ በ“በዓል መንፈስ ቅዱስ”፥ እነዚህን የመሰሉትን፡ የኪዳነ ኦሪት በዓሎቻቸውን ደግሞ፡ “ኪዳነ ምሕረት” በሚባለው፡ የኪዳነ መንፈስ ቅዱስ በዓላት በኾኑት ተክተው ማጽናታቸው፡ ለዚህ ሕያው ቅርስ መጠበቅ፡ ጥቂቶች ምሳሌዎች ኾነው የሚጠቀሱ ናቸው፡፡

በተለይም፡ የቃል ኪዳኑን ጽላት የያዘችው ታቦተ ጽዮን፡ በኢትዮጵያ የኖረች ለመኾኗ፡ ኢትዮጵያውያን፡ የአዲስ ኪዳኑን፡ “ኪዳነ መንፈስ ቅዱስ” ሲቀበሉ፡ ለክርስትና እምነታቸው፡ እንደሚሰማማ አድርገው ማሸጋገራቸው፡ ዓይነተኛና ሕያው ማስረጃ ኾኖ ይጠቀሳል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማንው?”

ይኸውም፡ በታሪክ ጽዮን ምሳሌ፡ የጌታ ስመ መለኮቱና ሥነ ስቅለቱ፡ ከቅድስት እናቱ፡ ድንግል ማርያምና የሚወድደው ደቀ መዝሙሩ፡ ከቅዱስ ዮሐንስ ምስል ጋር የተቀረጸበትን፡ የእንጨት፡ ወይም፡ የዕብነ በረድ ጽላት፡ “ታሪክ” በሚባለው ሣጥን ውስጥ አኑረው፡ በቤተ ክርስቲያን መቅደስ በሚገኘው መንበር እያስቀመጡ፡ ለኪዳነ መንፈስ ቅዱስ ምሥጢራታቸው መቀደሻና ለቅዱስ ቅርባን መሥዋዕት ማቅረቢያ ማድረጋቸው ነው።

ይህ ሥርዓት፡ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንን፡ በጥንታዊነቷና በቀዳሚነቷ፡ ከቀሩት የዓለም አብያተ ክርስቲያናት ኹሉ ተለይታ፡ እንድትታወቅ ከሚያደርጓት፡ ሕያዋን ምስክሮች መካከል፡ አንደኛው ኾኖ ይገኛል። ኢትዮጵያውያን፡ ለኪዳነ ኦሪት ያደረጉት አቀባበል፡ ፍጹም እውነተኛና መንፈሳዊ መኾኑ ብቻ ሳይኾን፡ ይህንኑ፡ ኪዳናዊ እምነት፡ ቀደም ብሎ ከነበረው፡ የኪዳነ ልቡና ሃይማኖታቸው ጋር፡ አስማምተው ለመቀጠል መቻላቸውም፡ ጥንቱኑ፡ የአምልኮት እግዚአብሔር መሠረት የነበራቸው መኾኑን ያመላክታል። በኪዳነ ልቡና፡ የእግዚአብሔር አማኒት የነበረችው፡ ንግሥተ ሳባ፡ በሰሎሞን ጊዜ፡ ወደኢየሩሳሌም ያደረገችው ሃይማኖታዊ ጉዞ፡ በዚያ የተነጋገረቻቸው ቃላትና ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ማሠራያ ያቀረበችው የገጸ በረከት መጠን፡ ለዚህ እውነታ፡ በቂ ማስረጃ ነው።

ኢትዮጵያውያን፡ እንዲህ፡ ከፍጥረት መጀመሪያ አንሥቶ፡ የነበራቸው፡ ያ፡ የኪዳነ ልቡና ሃይማኖታዊ አቋማቸው፡ የክርስትና እምነት መገኛ የኾነውን ኪዳነ መንፈስ ቅዱስን፡ በኢትዮጵያዊው ጃንደረባ፡ በአቤሜሌክ አማካይነት እስከተቀበለበት ዘመን ድረስ፡ ለብሉዩ ኪዳን መመሪያ ኾና የኖረችውን፡ ኪዳነ ኦሪትን አጽንተው ለመቆየት፡ አመቺ ኹኔታን ፈጥሮላቸው እንደነበረ፡ ታሪካዊው ውጤት መስክሩዋል።

የኢትዮጵያውያን፡ የአምልኮም ኾነ የኑሮ ሥርዓታቸው፡ ከሌሎቹ፡ የዓለም ሕዝቦች ኹሉ፡ ከክርስቲያኖቹም ሳይቀር፡ የተለየ የኾነበት ምክንያት፡ በእነዚህ፡ በሦስቱ ኪዳናት ስላለፉ፡ ሦስቱንም ስላዋሐዱ መኾኑን፡ አበክራችሁ ልታውቁት ይገባችኋል።

ይህ፡ የጽላትና የታሪክ ሥርዓት፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ በዘመነ ኦሪት ብቻ ሳይኾን፡ በመጨረሻው የኪዳነ መንፈስ ቅዱስ እምነታቸውም ጊዜ፡ እንዲቀጥል የተደረገው፡ እስራኤል፡ ከእግዚአብሔር ተቀብለው፡ ሊጠብቁት ያልቻሉትን፡ የኪዳነ ኦሪት ቃል ኪዳን፡ ኢትዮጵያውያን፡ በታማኝነታቸው ምክንያት፡ ባላደራዎች ኾነው እንዲጠብቁት፡ ከአምላካቸው፡ የመመረጥ ዕድልን ስላገኙ እንጂ፡ ሥርዓቱ፡ ቀድሞውኑ፡ ለእነርሱ፡ ማለትም፡ ለኢትዮጵያውያን ተብሎ የተሠራ አልነበረም። እነርሱማ፡ ጥንት፡ ከመሠረቱ ጀምረው፡ እግዚአብሔርን፡ በኪዳነ ልቡና ሲያመልኩት ከኖሩ በኋላ፡ በመጨረሻው የምሕረትና የሕይወት ዘመን፡ “ሳያዩ የሚያምኑ፡ ብፁዓን ናቸው!” ላለው፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ ቃል፡ በዚያ፡ ኢትዮጵያዊ ጃንደረባ ወገናቸው አማካይነት፡ ብቁዎች ኾነው ስለተገኙ፡ አዎን! ይህን የመሰለው ሥርዓት፡ ለእነርሱ አላስፈለጋቸውም ነበር።

ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፡ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳነ ሙሴ።
ታቦተ ጽዮንና ንግሥተ ሳባ።

ለእነርሱስ፡ ያች፡ በእግዚአብሔር ጣቶች የተጻፉትን “ቃላት” የተቀበለችው ጽላት፡ በአማናዊዋ ወገናቸው፡ በድንግል ማርያም ሰውነት፡ ሕያው ኾና እስክትገለጥ ድረስ፡ ለእግዚአብሔር ያላቸው የአምልኮ ፍቅርና ቅንዓት፡ በልባቸው ተቀርጸ፡ እንዴት እንደእሳት ያቃጥላቸው እንደነበረ፡ እናቷና ምሳሌዋ የነበረችው፡ ንግሥተ ሳባ፡ ወደኢየሩሳሌም ባደረገችው ልዩ ገብዋና በዚያ ቆይታዋ በፈጸመችው ገናና ሥራዋ ታይቷል፤ ታውቋልም።

የጽላትና የታቦት ምሥጢር።

ጥያቄ፡- “እስራኤል፡ ከእግዚአብሔር ተቀብለው፡ ሊጠብቁት ያልቻሉትን፡ የኪዳነ አራትን ቃል ኪዳን፡ ኢትዮጵያውያን፡ በታማኝነታቸው ምክንያት፡ ባሳደራዎች ኾነው እንዲጠብቁት፡ ከአምላካቸው፡ የመመረጥ ዕድልን ሰፋገኛ እንጂ፡ የጽላትና የታቦት ሥርዓት እኮ፡ ቀድሞውኑ፡ ለእነርሱ፡ ማለትም፡ ለኢትዮጵያውያን ተብሎ የተወራ አልነበረም። እንዲያውም፡ ይህን የመሰለው ሥርዓት፡ ለእነርሱ አላሰፈለጋቸውም ነበር።” ያልከው ነገር፡ ግልጽ አልኾንልንምና፡ እባክህ፡ በበለጠ አስረዳን?

መልስ፡- ቀድሞውንም ቢኾን፡ አሥሩን ቃላት የያዘችው ጽላት፡ ከእግዚአብሔር፡ ለሙሴ እንድትሰጥ ያደረገው፡ የእስራኤላውያን ክህደትና ዓመፅ ነው፡ ይህንም፡ ቅዱሳት መጻሕፍት ይመሰክሩታል። ጓላ፡ ወደኢትዮጵያ እንድትመጣ ያደረገው ደግሞ፡ የኢትዮጵያውያን የሃይማኖት ጽናትና የማይጠረጠር ታማኝነታቸው መኾኑን፡ ኹለቱም ሕዝቦች፡ በእየህልውናቸው በኩል፡ በገሃድ ያሳዩት ምግባር፡ በግልጽ ያረጋግጣል። ይህም፡ ከዚህ በሚከተለው አጭር ሐተታ ሊጠቃለል ይችላል።

አሥሩን ቃላት የያዘችው ዘለዓለማዊት ሕግ፡ በእግዚአብሔር ጣቶች፡ በእውነትና በመንፈስ፡ የተጻፈችው እኮ፡ ገና አዳምና ሔዋን ሲፈጠሩ ነው! የተጻፈችውም፡ በአራቱ ጊዜ እንደኾነው፡ በድንጋይ ጽላት ላይ ሳይኾን፡ “ሕሊና” በተባለው፡ በረቂቁ ሰብአዊ የልብ ጽላት ላይ ነው! አመውራረቷ እንዲህ እንደመኾኑ፡ የሃይማኖት አምልኮቷና የምግባር ሥርዓቷ እንዲሁ፡ በእውነትና በመንፈስ እንዲፈጸም፡ መለኮታዊ ባሕርይዋ ይጠይቃል። ኪዳነ ልቦና ያሰኛት ቅሉ፡ ይህ ነው!

ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ፡ በሰዎች ልቦና ላይ በእውነትና በመንፈስ ተጽፋ የምትኖረውን ይህችን፡ አሥሩን ቃላት የያዘችውን ሕግ፡ ኢትዮጵያውያን፡ ጽላተ ሙሴ ወደኢትዮጵያ ከመምጣቷ፡ ገና ከረዥም ዘመን በፊት፡ አስቀድመው፡ በኪዳነ ልቦና ጠብቀውና አጽንተው፡ በእውነትና በመንፈስ እየፈጸሟት ኖረዋል። ይህም ይታወቅ ዘንድ፡ ጥንት፡ በሥነ ፍጥረት የተወራችውንና ከአሥሩ ቃላት መካከል፡ አንዷ የኾነችውን፡ ሰባተኛዋን፡ የእግዚአብሔርን የሰንበት ቀን፡ ገና፡ በኪዳነ ልቡና ሣሉ ጀምረው፡ ሲያደርጉ እንደኖሩት ኹሉ፡ ዛሬም፡ በኪዳነ መንፈስ ቅዱስ ሕይወት ውስጥ በሚገኙበት፡ በአኹኑ የክርስትና ዘመናቸው እንኳ፡ እነርሱ ብቻ፡ “ቀዳሚት ሰንበት” ወይም “ቅዳሚ” ብለው በመሠየም፡ ሲያከብሩዋት ይታያል።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያውያን

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ይህችው፡ “ቀዳሚት ሰንበት”፡ በሌሎች የዓለም አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ተሸራ፡ ምንም እንኳ፡ በመለስተኛ ደረጃም በኾን፡ እነርሱ፡ ኢትዮጵያውያን ብቻ፡ “ሰንበተ ክርስቲያን” ከኾነችው፡ ከዕለተ እሑድ አስቀድመውና አያይዘው፡ የሚያከብርዋት መኾናቸው፡ አዎን፡ ይህን እውነታ፡ በበለጠ ያሳዋል። “የመጀመሪያዋ ሰንበት”፡ ከኹለተኛዋና ከዘላለማዊቷ “ሰንበተ ክርስቲያን” በፊት፡ አስቀድሞ የነበረች መኾኗን፡ “ቀዳሚት ሰንበት” ወይም “ቀዳሚ” የሚለው ስያሜ ያረጋግጣል። እንዲህ አድርጋ፡ ኹለቱን ሰንበታት፡ በእየመልካቸውና በእየማዕርጋቸው የምታከብረው፡ ኢትዮጵያ ብቻ በመኾኗ፡ በዓለም ላይ ካሉ ሃይማኖቶችና አብያተ ክርስቲያናት መካከል፡ እርሷ ለያዘችው ቀዳሚነት፡ አንዱ ማሰረጃ፡ ይህ መኾኑን ማሳተፍ ይገባችኋል።

ኋላ፡ እግዚአብሔር፡ ታቦተ ጽዮንን፡ ከእስራኤላውያን እጅ አውጥቶ፡ በባለአደራነት፡ ለእነርሱ፡ ለኢትዮጵያውያን እንድትሰጥ ያደረገው፡ አንዱም፡ በዚህ፡ ኢትዮጵያውያን፡ በኪዳነ ልቦና ይፈጽሙት በነበረው፡ ንጹሕ አምልኮታቸው ምክንያት መኾኑ፡ ሊታበል ከቶ አይቻልም። ይህም እውነታ፡ ዓለም በተቀበላቸው፡ ቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ፡ ስማቸው በተመዘገበው፡ በመልክ ጼዴቅ፡ በዮቶርና በንግሥተ ሳባ ሃይማኖት፡ አምልኮና ምግባር ተረጋግጦ ይታወቃል።

ኢትዮጵያውያን፡ ቀድሞ፡ በኪዳነ ልቦና፡ በሰብአዊ ልባቸው ውስጥ፡ በእግዚአብሔር ጥቶች ተጽፋ ያገኟትን፡ ኋላ፡ በኪዳነ እራት፡ በድንጋዩ ጽላት ላይ ተቀርባ ያዩዋትን፡ በመጨረሻም፡ በኪዳነ ምሕረት፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ፡ መንፈሳዊ አካላቸውን ተዋሕዳ የተመሰጠባትን፡ ያችን፡ አሥሩን የእግዚአብሔር ቃላት የያዘችውን የሕይወት ሕግ፡ በእውነተኛውና በመንፈስ ቅዱስ አምልኳቸው ጠብቀው ኖረዋታል፡ ዛሬም፡ እየኖርዋት ነው፡ ወደፊትም፡ ለዘላለም ይኖርዋታል።

ከዚህ አከታትዬ እንደማብራራላችሁ፡ እግዚአብሔር፡ ሙሴን፡ ለዚያ፡ ለታላቁ ተልእኮ መምረጡ፡ ኋላም፡ በደብረ ሲና፡ ለእስራኤል፡ በጽላት ጽፎ የሰጣቸውን ሕግ፡ በእርሱ እጅ ማሰረከቡ፡ ሊያስደንቅ ከቶ አይቻልም። ምክንያቱም፡ ሙሴ፡ በኢትዮጵያ ይኖር በነበረበት ጊዜ፡ እነዚህን አሥሩን የእግዚአብሔር ቃላት፡ በኢትዮጵያውያን ሰውነት፡ ሕያዋን ኾነው ሲሠራባቸው ማየቱ ብቻ ሳይኾን፡ ከእነርሱ ተምሮአቸው፡ እርሱም፡ ይህን በመሰለ፡ የሕገ ልቦና ሃይማኖትና ምግባር፡ አስቀድሞ ታንያና ተሟልቶ፡ ተዘጋጅቶም ይገኝ ስለነበረ ነው።

በዚህ መሠረት፡ እግዚአብሔር፡ ገና ከመጀመሪያው፡ የእስራኤልን ልጆች፡ ከግብፅ የባርነት አገዛዝ፡ ነጻ እንዲያወጣቸው፡ ሙሴን፡ ከኢትዮጵያ ወደፈርዖን በላከው ጊዜ፡ እንደጣየታትና እንደባዕዳን እማልከት፡ በሚታይና በሚዳሰስ ነገር መመለክን የማይፈልግ፡ ይህን መሰሉንም አምልኮ የሚጠላው እንጂ የማይወድደው መኾኑን ለማመልከት፡ ማንነቱን፡ የማዳንና የማጥፋት ኃይሉንም ያሳያቸው፡ በእውነትና በመንፈስ የተአምር ድርጊቶቹ ብቻ ነበር።

እነዚህም፡ የሙሴን በትር፡ እባብ አድርጎ፡ እንደገና ወደበትርነቷ ከመመለስ አንሥቶ፡ የእስራኤልን በዙፊት አድኖ፡ የፈርዖንን የበኩር ልጅ እስከመግደል የደረሱትን፡ አሥሩን፤ ከዚያም፡ ሕዝቡን፡ በደረት ምድር ለማሻገር፡ የኤርትራን ባሕር ከፍሎ በመገደብና መልሶ በማፍሰስ፤ እያከታተለም፡ በምድረ በዳ ያሳያቸውን፡ ሌሎችን የምሕረትና የመቅሠፍት ተአምራቱን ያጠቃልላል።

እነዚህን ኹሉ፡ በዓይናቸው ፊትና በእየራሳቸውም ላይ እያካኬደና እየፈጸመ ያሳያቸው፡ ያው፡ በእውነትና በመንፈስ ባሕርዩ ተሠውሮ እንጂ፡ እንደጣየታትና እንደባዕዳን አማልክት፡ ገዝፎ በሚታይና በሚዳሰስ፡ የፍጡራን ተግባረ እድ አለመኾኑን በሚበቃ አስተምሩዋቸው ነበር። ይኸውም፡ እርሱ፡ የአባቶቻቸውና የእናቶቻቸው አምላክ፡ በእነርሱ በልጆቻቸው መመለክ የሚፈልገውና የሚወድደው፡ በግብፃውያን ዘንድ ሲያዩ በኖሩት መልክ ሳይኾን፡ ከዚያ፡ ፍጹም በተለየው፡ እንደኢትዮጵያውያን፡ “በእውነትና በመንፈስ” ብቻ መኾኑን ነው።

እንዲህ ተከናውኖ፡ በቀጥታና በገሃድ፡ ከፈጣሪያቸው ያገኙትን፤ ጳላም፡ በሙሴ አማት፡ በኢትዮጵያዊው ካህን፡ በቶቶር አማካይነት፡ በተግባር ተተርጉሞ የተመለከቱትን፡ ይህን ትምህርት፡ በእርግጥ ተቀብለውት እንደኾኑ፤ ወዲያውም ሊፈትናቸው፡ ሙሴ፡ ለሱባዔ ጸሎቱ፡ ለጥቂት ቀኖች ቢለያቸው፡ እስራኤል፡ በግብፅ የለመዱትን ጣዖት ሠርተው አመለኩ፤ ከህደትና ዓመፅ ብቻ ሳይኾን፡ ርኩሰትም በኾነው፡ በዚህ ድርጊታቸው፡ እርሱን፡ ሙሴንና ወንድሙን አሮንን ቀርቶ፡ ያን ኹሉ የትድግናና የምሕረት ሥራ ያደረገላቸውን፡ እግዚአብሔርን እንኳን አላፈሩም፤ አልፈሩምም።

እስራኤል፡ በተራራው ሥር ኾነው ይፈጽሙ የነበረውን ያን የርኩሰታቸውን ድርጊት ያወቀ እግዚአብሔር፡ በዚያ ሥራቸው አዝናና ተቆጥቶ፡ “ሕዝቤ” ያሰኘው የነበረውም፡ ያ ኹሉ ፍቅሩ ቀርቶ፡ ለሙሴ ያለውን እንሰማ!

“ከግብፅ ምድር ያወጣኸው ሕዝብህ፡ ኃጢአት ሠርተዋልና፤ ኺድ! ወረድ! ካዘዝታቸው መንገድ፡ ፈጥነው፡ ፈቀቅ አሉ! ቀልጦ የተሠራ የጥጃ ምስል፡ ለራሳቸው አደረጉ! በገዱለትም፤ ሠጧለትም! “እስራኤል ሆይ! እነዚህ፡ ከግብፅ ምድር ያወጡህ አማልክትህ ናቸው!” አሉ!” እግዚአብሔርም ሙሴን፡ ‘እኔ፡ ይህን ሕዝብ አየሁት፤ እነሆም፡ አንገተ ደንዳና ሕዝብ ነው። አኹንም፡ ቊጣዬ እንዲቃጠልባቸው፤ እንዳጠፋቸውም፡ ተወኝ! አንተንም፡ ሊታላቅ ሕዝብ (መሪ፥ ተጠሪዬ) አደርግሃለሁ!’ አለው።

“ሙሴም፡ በአምላኩ ፊት ጸለየ፤ አለም፡- ‘አቤቱ! በታላቅ ኃይልና በጽኑ እጅ፡ ከግብፅ ምድር ባወጣኸው፡ በሕዝብህ ላይ፡ ቊጣህ፡ ስለምን ተቃጠለ? ግብፃውያንስ፡ ‘በተራራ መካከል ሊገድላቸው፤ ከምድርም ፊት ሊያጠፋቸው፡ ለከፋት አወጣቸው!’ ብለው፡ ስለምን ይናገራሉ? ከመፃትህ ተመለስ! ለሕዝብህም፡ በከፋታቸው ላይ ራራ! ዝራችሁን፡ እንደሰማይ ከዋክብት አበሃለሁ! ይህችንም፡ የተናገርኋትን ምድር ኹሉ፡ ለዘራችሁ እሰጣታለሁ! ለዘለዓለምም ይወርዷታል!’ ብለህ፡ በራስህ የግልህላቸውን፡ ባሪያዎችህን፡ አብርሃምንና ይስሐቅን፤ እስራኤልንም አሰብ!”

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

“እግዚአብሔርም፡ በሕዝቡ ላይ ሊያደርግ ሰላሰበው ክፋት፡ ራራ!”^፳

ከዚህ መለኮታዊ ቃል፡ ሦስት መልእክቶችን እንደምናገኝ፡ በማስተዋል ተመልከቱ፡ እነዚህም፡-

፩ኛ፡ እግዚአብሔር፡ በእስራኤል ሕዝብ ላይ ምን ያህል አዝናኖ ተቆጥቶ፡ ከቃል ኪዳን ሕዝብነት ሊያወጣቸው እስከመቀረጥ እንደደረሰ፡

፪ኛ፡ ሙሴን፡ “ለሌላ ሕዝብ መሪና ተጠሪዬ አደርግሃለሁ!” ያለው፡ ያው እንደሚታወቀው፡ ሙሴ፡ ወደኢትዮጵያ መጥቶና ኢትዮጵያዊት ሚስት አግብቶ በመኖሩ፡ የኋላ ኋላም፡ ታቦተ ጽዮን፡ ወደኢትዮጵያ ገብታ በመኖርዋ፡ ኹለቱም፡ ማለትም፡ ራሱ ሙሴና ታቦተ ጽዮን፡ ለኢትዮጵያውያን እንደሚኾኑ፡

፫ኛ፡ ሙሴ ብቻ ሳይኾን፡ እርሱን የሚመስሉት፡ እውነተኞች የእግዚአብሔር ወዳጆችና አገልጋዮች፡ ከእግዚአብሔር እንደሚያማልዱ የሚያመለክቱት ናቸው፡፡

እስራኤል፡ እንደሰው ሳይኾን፡ እንደእምሳክነቱ፡ የደከመላቸውን ድካምና የጣረላቸውን ጥረት፡ በሙሉ ከንቱ ያደረጉበት፡ እርሱ፡ እግዚአብሔር፡ ለአባቶቻቸውና ለእናቶቻቸው፡ ለአብርሃምና ለሣራ፡ ለይስሐቅና ለርብቃ፡ ለያዕቆብና ለራሔል የሰጠውን፡ ያን ቃል ኪዳንን በማሰብና በባለሟሉ በሙሴ አንደበት የቀረበለትን ምልጃ በመቀበል፡ ቁጣውን በትዕግሥት፡ መቅወፍቱንም በምሕረት ለወጠላቸው! እንደኢትዮጵያ ልጆቹ ኹሉ፡ በእነርሱም፡ በእስራኤል ልጆች ሰብአዊ ልቦና ላይ፡ “በእውነትና በመንፈስ” እንዲጻፍ ፈልጎትና ደክሞበት የነበረውን፡ ነገር ግን፡ ሳይሳካለት የቀረውን፡ ያን፡ የዓሥሩ ቃላትን ሕግ፡ በደንጊያ ጽላት ላይ ጽፎ፡ የሚኾንላቸው ከኾኑ፡ እንደእነርሱው ፍላጎት፡ በዚያ፡ “ጽላት” በተባሉት፡ ኹለት ገበታዎች፡ እርሱን ያመልኩት ዘንድ “ስጣቸው!” ብሎ፡ አገልጋዩን፡ ሙሴን አሰናበተው፡፡

ያም፡ እንደሚታወቀው፡ ሳይኾንላቸው ቀርቶ፡ ይህችው፡ ታቦተ ሕጉ የኾነችው፡ ጽላተ ሙሴ፡ በመጨረሻ፡ በባለአደራነት ለም፡ ከኢትዮጵያውያን እጅ ገብታ፡ አማናዊው ጽላት፡ ኢየሱስ ክርስቶስና አማናዊቷ ታቦት፡ ድንግል ማርያም፡ በሰውነት እስኪገለጹ ድረስ፡ በኢትዮጵያ፡ “በእውነትና በመንፈስ” ስትመለከ ኖረች፡፡

ጥያቄ፡- እንደምታውቀው፡ የጽላትና የታቦት ነገር፡ ሥልጣን ክህነት ካላቸው ክህናት በቀር፡ ለኢትዮጵያውያን ኹሉ፡ ጥብቅ ምሥጢር ተደርጎ ቆይቷል፡ ይህም በመኾኑ፡ ማለትም፡ ምእመናን፡ እውነቱን ባለማወቃቸው፡ ለእምነትና ለእምልኮ ሕፃፅ (ጉድለት)፡ ከዚህም የተነሣ፡ ለባዕዳን አምልኮዎችና ሃይማኖቶች ቀላል ምርኮኛነት ሊዳረጉ ችለዋል፡፡ ይህ ነገር፡ ሃይማኖትን የሚመለከት መኾኑ፡ ሃይማኖት ደግሞ፡ በብርሃን እውቀውት የሚኖሩበት ሕይወት እንጂ፡ ሳያውቁት፡ እንዲያው በዳበሳ ብቻ የሚንዘብት ሀልውና አለመኾኑን፡ ከእኛ ይልቅ፡ አንተ፡ በይበልጥ ትገነዘበዋለህ፡፡

ሰለዚህ፡ እኛም፡ ከዘመኑ ከሀደት፥ ዓመፅና ምንዘርና ራሳችንን
ጠብቀን፥ በቀናቸው የተዋህዶ ሃይማኖታችንም ጸንተን፡ በእውነተኛው
አምልኮታችን ለመቀጠል እንችል ዘንድ፡ በምሥጢር፡ ተይዞ ስለኖረው፡
ሰለዚሁ ጽላትና ታቦት ነገር፡ እውነታውን፡ እዚህ ላይ ገላጠህ ትነግረን ዘንድ
እንለምንሃለን።

መልስ፡- ይህማ፡ ተግባራዊ ግዳጄ ነው። የጽላትንና የታቦትን ነገር ብቻ
ሳይኾን፡ ሌላውንም፡ ሃይማኖትንና አምልኮን በሚመለከት፡ በማናቸውም
ጉዳይ፡ እንኳን ጠይቃችሁኝ፡ ባትጠይቁኝም፡ እውነትና ትክክል የኾነውን
ኹሉ፡ ገላጪው ማስረዳት፡ አዎን፡ ልፈጽመው የሚገባኝ፡ ተግባራዊ ግዳጄ ነው፤
ይህን ሳልፈጽም ብቀር፡ በፈጣሪዬ ፊት፡ በምን ዓይነቱ ገላፊነት እንደምጠየቅ
ታውቃላችሁ? የዚህ ጥያቄዬን መልስ፡ እንዲህ ከሚለው፡ ከነቢዩ ትንቢት
ስለምታገኙት ስሙት! "የእግዚአብሔር ቃል፡ ወደእኔ፡ እንዲህ ሲል መጣ፤
"የሰው ልጅ ሆይ! ለእስራኤል ቤት ጠባቂ አድርጌሃለሁ፤ ሰለዚህ፡ የአፈን
ቃል ስማ! ከእኔም ዘንድ አስጠንቅቃቸው! እኔ ኃጢአተኛውን፡ 'በእርግጥ
ትሞታለህ!' ባልሁት ጊዜ፡ አንተም፡ ባታስጠንቅቀው፥ ነፍሱም እንድትድን፡
ከክፉ መንገዱ ይመለስ ዘንድ፡ ለኃጢአተኛው አስጠንቅቀህ ባትነግረው፡ ያ
ኃጢአተኛ፡ በኃጢአት ይሞታል፤ ደሙን ግን፡ ከእጅህ እፈልጋለሁ። ነገር
ግን፡ አንተ፡ ኃጢአተኛውን ብታስጠንቅቅ፡ እርሱም፡ ከኃጢአቱና ከክፉ
መንገዱ ባይመለስ፡ በኃጢአቱ ይሞታል፤ አንተ ግን፡ ነፍስህን አድነሃል።"¹⁰

ሰለዚህ፡ በጥያቄያችሁ መካከል፡ "ሃይማኖት ደግሞ፡ በብርሃን
አውቀውት የሚኖሩበት ሕይወት እንጂ፡ ሳያውቁት፡ እንዲያው በዳቦሳ ብቻ
የሚጓዙበት ሀልውና ሰላላኾን።" ብላችሁ፡ የሠነዘራችሁትን ኃይለ ቃል፡
ከአድናቆት ጋር፡ እኔም አጽንቼ የምቀበለው መኾኔን ስገልጽላችሁ፡ ደስ
ይለኛል።

ደግሞም፡ ጽላትንና ታቦትን፥ ወይም፡ ሌላውን ሃይማኖታችሁን
በሚመለከት፡ መልስ የሌለው ምሥጢር የለምና፡ ማናቸውንም ዓይነት ጥያቄ
ማቅረብ፡ መብታችሁና ተገቢ እንጂ፡ ልመና የሚያስፈልገው አለመኾኑን
አውቃችሁት፡ በሥጋዊ አእምሮአችሁ ኾን፡ በመንፈሳዊው ልቦናችሁ ውስጥ
ያከማቻችሁት የጥያቄዎች መዝገብ ካለ፡ አይዟችሁ፡ ከፍታችሁና ገላጣችሁ
ታቀርቡልኝ ዘንድ፡ ይኸው ግብዣዬን አበርክቼላችኋለሁ።

የብሉዩ እና የአዲሱ ኪዳናት
"ጽላትና ታቦት"፡ የተለያዩ ስለመኾናቸው።

ጥያቄ፡- በእግዚአብሔር እጅ፡ ለሙሴ የተሰጡትን፡ የብሉዩን ኪዳን
ጽላት የያዘቸው ታቦት፡ በነጠላ፡ እንዲት ብቻ ስትኾን፡ ዛሬ፡ በእያንዳንዱ ቤተ
ክርስቲያን የሚገኘው ጽላትና ታቦት ደግሞ፡ ብዙ መኾኑ ግልጽ ነው። ያች፡
አንዲቷ "ጽላት" እና "ታቦቷ" ተባዝተው ነውን? ወይስ፡ ሌላ ዓይነት ጽላትና
ታቦት እየተሠራ ነው? የዚህ ነገር፡ ፍቺው ምን እንደኾነ፡ ገልጸህ ብታስረዳን?

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

መልስ፡- ቅድም ያላችሁት፡ ያ፡ አላዋቂነት፡ የኢትዮጵያን ምእመናን፡ የቱን ያህል ጎድቷቸው፡ ለሃይማኖት ኑፋቂ (ጥርጥር) እና ሕፃናዊ (ጉድለት)፡ እንዲሁም፡ ለአምልኮ ባዕድ ክፉ ወጥመድ አጋልጧቸው እንደቆየ፡ ይህ ዋናው የታሰቀው፡ ራሱ ብቻ፡ በቂ ምስክር ነው።

የብሉዩ ኪዳን ጽላትና የእርሷ ማኅደር የኾነው ታቦቷ፡ ከእግዚአብሔር የተሰጠበት ምክንያትና ኹኔታ፡ ከዚህ ቀደም ብዬ በገለጽሁላችሁ መልክ መኾኑን፡ እናንተ ብቻ ሳትኾኑ፡ ኢትዮጵያውያን ኹሉ በትክክል ሊያውቁትና ሊረዱት ይገባል። በአዲስ ኪዳን የምሕረት ዘመን ደግሞ፡ ማለትም፡ በክርስትና እምነታቸው፡ ኢትዮጵያውያን፡ ይህን፡ የጽላትና የታቦት ሥርዓት፡ በምን ዓይነት መልክ ተቀብለው ሲፈጽሙት እንደኖሩ፡ ያም ካልኾነ፡ ሊፈጽሙት እንደሚገባ፡ ከዚህ ቀጥሎ የማብራራላችሁ ስለኾነ፡ ይህንኑ፡ እናንተም፡ ሌላውም፡ “ኢትዮጵያዊ ነኝ” የሚለው ኹሉ፡ በማስተዋል ልትመለከቱት ያስፈልጋችኋል።

ኢትዮጵያውያን፡ ምን ጊዜም፡ ማለትም፡ በዘመነ ብሉይ፡ አንዲቱን ጽላት በያዘችው፡ በአንዲቱ ታቦትም ኾነ፡ በዘመነ ሐዲስ፡ የተለያየ መደብ፡ ቅርጽና መልክ ያላቸውን ጽላት በያዙት ታቦታት፡ ሲፈጽሙ የኖሩት፡ ዛሬና ወደፊትም፡ የሚፈጽሙት አምልኮተ እግዚአብሔር፡ ጥንት፡ በኪዳን ልቦና፡ በመካከሉ ደግሞ፡ በኪዳን አራት፡ በመጨረሻም፡ በኪዳን ምሕረት፡ ጸንቶ እንደቀጠለው ኹሉ፡ “በቅዱሱ መንፈስና እውነት” ላይ የተመሠረተ ነው። ከዚህ መለኮታዊ ሥርዓት ለየት ብሎ፡ የጣዖት ወይም የባዕድ አምልኮ የሚያስመስለውን፡ ሌላውን አግጣጫ እንዲይዝ በሚደረግበት ጊዜ ግን፡ በራሳቸውና በአገራቸው ላይ የሚያስከትልባቸው የቁጣ መቅሠፍት፡ የቱን ያህል ከባድ እንደኾነ፡ በቀደሙት ዘመናት እየደረሱ፡ ባለፉትና ዛሬም እየወረደ ባለው የጥፋት ማዕበል በቀላሉ መረዳት ይቻላል።

በኢትዮጵያ፡ የክርስትና ሃይማኖት፡ የኪዳን አራቱን እምነት ተክቶ፡ የቤተ ክርስቲያን ምሥጢራትና ሥርዓታት በሥራ ላይ መዋል ሲጀምሩ፡ በእግዚአብሔር ጣቶች፡ ዓሥሩ ቃላት የተጻፈባቸውንና ሙሴ፡ ከእግዚአብሔር የተቀበላቸውን፡ ኹሉቱን ጽላት የያዘችው፡ የቃል ኪዳን ታቦት፡ የአምልኮ ማዕከላዊነቷና ምልክትነቷ አበቃ። ይህም ማለት፡ የቃል ኪዳን ታቦት፡ ለእግዚአብሔር ቃል፡ የቀደመ ምሳሌው፡ ጥላውና አርአያው በመኾን፡ መለኮታዊው ዓላማ፡ ለታቀደለት ግብ እስኪበቃ ድረስ ስታገለግል ከቆየች በኋላ፡ እኹን ያ፡ “በመጀመሪያ፡ ቃል ነበረ፤ ቃልም፡ በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ቃልም፡ እግዚአብሔር ነበረ።” የተባለው፡ እርሱ ራሱ፡ አማካኝው እግዚአብሔር ወልድ፡ “ቃልም፡ ሥጋ ኾነ”¹⁶ ባለው መሠረት፡ በድንግል ማርያም ማሕፀን፡ ፍጹም ሰው በኾነ ጊዜ፡ ለቃል ኪዳን ታቦት የተሰጠው ልዩና ውሉን ተልእኮ፡ ከፍጹሟ ደረሰ ማለት ነው።

ከዚህ የተነሣ፡ የኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሰውነት መወለድ፡ የቃል ኪዳን ታቦት ነገር፡ መለኮታዊ ምሥጢር ከማድረጉ ጋር፡ ስለዚሁ ምሥጢር የተነገሩት፡ የነቢያት ትንቢት ከፍጹሟ መድረሳቸውንም ያረጋግጣል።

ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳነ ሙሴ፤
የብሉዩ እና የአዲሱ ኪዳናት “ጽላትና ታቦታት”፤ የተለያዩ ስለመኾናቸው።

ከእነዚህም ውስጥ፡ ከጌታ ልደት በኋላ፡ የኪዳኑ ታቦት መገኛ የት እንደኾነ፡ ራስዋም የኪዳኑ ታቦት፡ ማን ኾና እንደምትኖር የሚያመለክቱት የቅዱሳት መጻሕፍት ጥቅሶች፡ እንደሚከተለው ቀርበዋል። እነርሱም፡ “ኪዳነ ምሕረት”፤ “ቤተ ክርስቲያን”፤ “ኢትዮጵያ” የተባሉት፤ የቅዱሱ ኪዳን ምልክቶችም ኹሉ፡ ምሳሌዋ የኾኑላት፡ ድንግል ማርያም መኾኗን፤ ዛሬ፡ በኢትዮጵያና በኢትዮጵያውያን ላይ፡ እየደረሰ እንደሚታየው፡ እርሷን፡ ኢትዮጵያንና የእርሷ የኾኑትን፡ ልጆቿን፡ ኢትዮጵያውያንን፡ “የቀደመው እባብ”፡ “ታላቁ ቀይ ዘንዶ”፤ “ዓለሙን የሚያስተው ሰይጣን” የተባለው ዲያብሎስ፡ እስከመጨረሻው፡ የሚያሳድዳቸው መኾኑን አረጋግጠው ያሳያሉ።

፩) “በበዛችሁም ጊዜ፤ በምድር ላይ በረባችሁም ጊዜ፤ ይላል እግዚአብሔር፡ ‘በዚያ ዘመን፡ ‘የእግዚአብሔር የቃል ኪዳኑ ታቦት’ ብለው፡ ከእንግዲህ ወዲህ አይጠሩም፤ ልብ አይደርጉትም፤ አያስቡትምም፤ አይኹትምም፤ ከእንግዲህ ወዲህም አይደረግም።”

፪) “ከዚህ በኋላ፡ በሰማይ ያለው፡ የእግዚአብሔር መቅደስ ተከፈተ፡ የኪዳኑም ታቦት፡ (ድንግል ማርያም) በመቅደሱ ታየ፤ መብረቅና ድምፅም፡ ነጉድጓድም፡ የምድር መናወጥም፡ ታላቅ በረዶም ኾነ፤

“ታላቅ ምልክትም፡ በሰማይ ታየ፤ ፀሐይን ተጐናጽፋ፤ ጨረቃ፡ ከእግሮቿ በታች ያላት፡ በራስዋም ላይ፡ የአሥራ ኹለት ከዋክብት አክሊል የኾነላት፡ እንዲት ሴት (ድንግል ማርያም) ነበረች። እርሷም፡ ፀንላ ነበር፡ ምጥም ተይዛ፡ ልትወልድ ተጨንቃ፡ ጮኸች።

“ሌላም ምልክት፡ በሰማይ ታየ፤ እነሆም እርሱ፡ ሰባት ራሶችና አሥር ቀንዶች ያሉት፡ ታላቅ ቀይ ዘንዶ (ዲያብሎስ) ነበረ፤ በራሶቹም ላይ፡ ሰባት ዘውዶች ነበሩ፤ ጅራቱም፡ የሰማይን ከዋክብት፡ ሲቦ እየሳበ፡ ወደምድር ጣላቸው።

“ዘንዶውም፡ ሴቲቱ በወለደች ጊዜ፡ ሕፃንዋን (ኢየሱስ ክርስቶስን) እንዲበላ፡ ልትወልድ ባላት ሴት ፊት ቆመ፤ ሴቲቱም፡ አሕዛብን ኹሉ፡ በብረት በትር ይገዛቸው ዘንድ፡ ያለውን ልጅ፡ ወንድ ልጅ ወለደች፤ ልጇም፡ ወደእግዚአብሔር፡ ወደዙፋኑ ተነጠቀ፤ ሴቲቱም፡ ሺህ ከኹለት መቶ ስድሳ ቀን፡ በዚያ እንዲመግቧት፡ በእግዚአብሔር ተዘጋጅቶላት ወደነበረው ሥፍራ፡ ወደበረሃ (ወደኢትዮጵያ) ሸሸች።

“በሰማይም ሰልፍ ኾነ፤ ሚካኤልና መላእክቱ፡ ዘንዶውን ተዋጉ፤ ዘንዶውም፡ ከመላእክቱ ጋር ኾኖ ተዋጋቸው፡ አልቻላቸውምም። ከዚያም ወዲያ፡ ዘንዶው፡ በሰማይ፡ ማረፊያ ሥፍራ አላገኘም፡ ይኸው፡ ታላቅ ዘንዶ፡ ወደምድር ተጣለ፤ ዓለሙንም ኹሉ የሚያስተው፡ ዲያብሎስና ሰይጣን የሚባለው፡ ታላቁ ዘንዶ፡ እርሱም፡ የቀደመው እባብ ወደምድር ተጣለ፤ መላእክቱም፡ ከእርሱ ጋር ተጣሉ፤

“ታላቅም ድምፅ ከሰማይ ሰማሁ፡ እንዲህ ሲል፡- ‘አኹን፡ የአምላካችን፡ ማዳንና ኃይል፡ መንግሥትም፡ የክርስቶስም ሥልጣን ኾነ፤ ቀንና ሌሊትም፡ በአምላካችን ፊት የሚከሰሳቸው፡ የአባቶቻችን ከሳሹ ተጥሏልና።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

“እነርሱም፡ ከበጉ ደም የተነሣ፥ ከእውነተኛ የምስክርነት ቃላቸውም የተነሣ፡ ድል ነሠት! ነፍሳቸውንም፡ እስከሞት ድረስ አልወደዱም። ስለዚህም፡ ሰማያትና በውስጣቸው የምትኖሩ ሆይ! ደስ ይበላችሁ! ለምድርና ለባሕር ገን፡ ወዮላቸው! ዲያብሉስ፡ የቀረው ዘመን ጥቂት መኾኑን አውቆ፡ በታላቅ የቁጣው መርዝ፡ ወደእናንተ ወርዷልና።”

“ዘንዶውም፡ ወደምድር እንደተጣለ ባየ ጊዜ፡ ወንድ ልጅ የወለደችውን ቤት አሳደዳት! እርሷም፡ ከእባቡ ፊት ርቃ፡ እንድ ዘመንተ ዘመናትም፥ የዘመንም እኩሌታ ወደምትመገብበት፡ ወደሥፍራዋ፡ ወደበረሃ እንድትበር፡ ለቤቷቱ፡ ኹለት የታላቁ ንሥር ከንፎች ተሰጣት።

“እባቡም፡ ቤቷቱ በወንዝ እንድትወሰድ ሊያደርግ፡ ወንዝ የሚያህልን ውኃ፡ ከአፉ፡ በስተጓጎል አፈሰሰ። ምድሪቱም፡ ቤቷቱን ረዳቻት፤ ምድሪቱም፡ አፏን ከፍታ፡ ዘንዶው፡ ከአፉ ያፈሰሰውን ወንዝ ሞጠችው። ዘንዶውም፡ በቤቷቱ ላይ ተቆጥቶ፡ የእግዚአብሔርን ትእዛዛት (ቃል ኪዳናት) የሚጠብቁትን፥ በኢየሱስ ክርስቶስ እውነት የሚኖሩትንም፡ የቀሩ ልጆቿን (ኢትዮጵያውያንን) ሊዋጋ ሼደ፤ በባሕርም አሸዋ ላይ ቆመ።”

እንግዲህ፡ የቃል ኪዳን ታቦት፡ በምድር ላይ ሣለች፡ ማረፊያዋ አድርጋ የቆየችው፡ በተለይ በኢትዮጵያ ውስጥ መኾኑን ለማዘከርና ይህን ትውፊት ለመጠበቅ ሲባል፡ ይኸው፡ የቃል ኪዳን ታቦት፡ የተቀደሰ ቅርስ፡ ማለትም፡ በምሥጢረ ሥጋዊ ከተሠወሩት፡ ከጽላቱና ከታቦቱ በቀር፡ ሌሎች፡ ንዋያት ቅድሳት፡ በርእሰ አድባራት አኩስም ጽዮን ቤተ ክርስቲያን ዓፅድ ውስጥ በምትገኝ፡ በአንዲት የተለየች፡ የተቀደሰች ዕቃ ቤት ውስጥ እንዲቀመጡ ተደረገ። ይህም እውነታ፡ የቀደመት አባቶቻችን፡ የተቀደሰው የታቦተ ጽዮን ቅርስ፡ ከቤተ ክርስቲያን ወጥቶ፡ በመዘከርነት እንዲቀመጥባት ወደተዘጋጀችው፡ “ዕቃ ቤት” ወደተባለች፡ ልዩ ቤተ ጸሎት እንዲዛወር፡ በዚያም ላይ አምልኮና የምሥጢረ ቁርባን ሥርዓተ ቅዱሴ ሳይፈጸምበት፡ በጸሎተ ዕጣን ብቻ እንዲከበር በማድረጋቸው ይታወቃል።

እውነተኛዋና አማናዊቷ ታቦተ ጽዮን፡ ቅድስት ድንገል ማርያምና ልጇ አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዘመነ ሓዲስ፡ በዚያች ቤተ ጸሎት ሽን፡ በሌሎች ቅዱሳት መካናት የሚገኙት በመንፈስ ብቻ ነው! አዎን! እስከዛሬና ዛሬ፡ ወደፊትም፡ ለዘለዓለም፡ ማንም ሰብአዊ ፍጡር፡ እርሷን፡ ታቦተ ጽዮንን፡ በኢትዮጵያ፡ “አለች!” ብሎ፡ በዘመነ ብሉይ፡ ሙሴ እንዳያት፡ ሊያያት፥ ዳዊት እንዳገኘት፡ ሊያገኘት፥ በፊቃዷ ተማርካ፡ ወደፍልስጥኤም እንደሄደች፡ ልትሄድ፥ እነአዛርያስ፡ በእግዚአብሔር ፈቃድ፡ ወደኢትዮጵያ ሊያመጧት፡ አንሥተው እንደወሰዱት፡ ሊወስዱት፥ ሊላውንም ድርጊት፡ በእርሷ ላይ ሊፈጸም የማይቻለው፡ ስለዚህ ነው። በባዕዱም ሽን፡ በወገን ጠላት፡ በዚህ መልክ እየተደረገ የቀጠለው ሙከራ ሹሉ፡ ሲከሸፍ የኖረው፡ በዚህ ምክንያት መኾኑን፡ እናንተም እወቁት! በዘልማድ፡ “ዕቃ ቤት” ተብሎ፡ ይህን የታቦተ ጽዮንን የተቀደሰ ቅርስ የሚጠብቀው መነኩስ፡ ለዚህ የዕድሜ ልክ ጥበቃና የጸሎተ ዕጣን አገልግሎት፡ በአኩረት ጽዮን ማከበር፡ ቋሚ ምርፋት ተመርጦ እየተሠየመ፡ በዚህ መልክ ሲሠራ ኖርዋል ዛሬም፡ እነሆ እየተሠራ ይገኛል።

በባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
የብሉዩ እና የአዲሱ ኪዳናት “ጽላትና ታቦታት”፡ የተለያዩ ስለመገናኘው።

ታቦተ ጽዮን፡ በጥንታዊው ግዛፍነቷ፤ በምድር ላይ፡ በአካል መኖርዋን
ለማረጋገጥ ሲሉ፡ በመካከለኛው የክርስትና ዘመን ተነሥተው ከነበሩት ባዕዳን
መካከል፡ “ቴምፕላርስ” (Templars) (ቤተ መቅደሳውያን) የተባሉትን፡
የቅርቦቹን እንግሊዛውያን የሃይማኖት ጀብደኞች፡ እዚህ ላይ መጥቀስ
ይቻላል። ከእነርሱ ጀምሮ፡ የእነርሱን ፈለግ እስከተከተሉት፡ ጄምስ ብሩስ
(James Bruce) እና ግራም ሐንኮክ (Graham Hancock) እስከተባሉት፡
እስከኋለኞቹና እስከዛሬዎቹ ሌሎች እንግሊዛውያን ድረስ፡ ሲፈጸም የኖረውን
ብርቱ ፍለጋ በሚመለከት፡ ከተፈጸሙ እንግዳ ድርጊቶች መካከል፡ አንዱን
ብቻ፡ እስኪ፡ እዚህ ላይ ሳውሳላችሁ!

ዳግማዊ አጼ ቴዎድሮስ፡ ኢትዮጵያን፡ ከእስልምና ወረራ ለማዳን ብቻ
ሳይኾን፡ ኢየሩሳሌምንም ነጻ ለማውጣት፡ “እኛ ክርስቲያኖች በበለጠ
ብንወዳጅና ብንተባበር! ይህንም የተቀራረበ ግንኙነታችንን፡ በጋብቻ ሳይቀር
ወደዝምድና ከፍ ብናደርገው! ለዚህ የሚያገለግለንን፡ የጦር መሣሪያ
ማምረቻ፡ እዚህም፡ በኢትዮጵያ ምድር ብናቋቁም!” የሚል አሳባቸውንና
ምኞታቸውን የያዘ ደብዳቤ፡ ለእንግሊዚ ንግሥት ቪክቶርያ ልከው፡
የጠበቁትንና ተገቢ የነበረውን ምላሽ ሳያገኙ በመቅረታቸው፡ የራሳቸውና
የኢትዮጵያ፡ የሕዝቧም ክብር እንደተነካ ቆጥረውት፡ ይህን ጥቃት ለመወጣት
ሲሉ፡ በአጠገባቸው ይኖሩ የነበሩትን፡ የእንግሊዝን መንግሥት ተጠሪተ
ሌሎችንም አውሮጳውያን ጭምር ይዘው ማሠራቸው ይታወቃል።

ከዚህ የተነሣ፡ የእንግሊዝ መንግሥት፡ ሰር ሮበርት ኖፒየር የተባለውን
የጦር አዛዥን፡ ከነሠራዊቱ፡ ከሕንድ ወደኢትዮጵያ ከመላኩ በፊት፡ ችግሩን፡
በዕርቅ ለመፍታት ሲል፡ በኢየሩሳሌም፡ በኢትዮጵያ የቅርብ ወዳጅነት
አላቸው የተባሉትን፡ የአርመን ሊቀ ጳጳስ ይስሐቅ ዘኸርጳርን፡ ዲሞጥዮስ
ከተባለ፡ አንድ ሌላ መነኩሴ ጋር ወደአጼ ቴዎድሮስ፡ በሽምግልና ላከ።

ዳሩ ግን፡ ባዕዳኑ ሽማግሌዎች፡ ኢትዮጵያ ገብተው፡ ከአጼ ቴዎድሮስ
ለመድረስ፡ በሰሜንና በመካል ኢትዮጵያ ወዲያ ወዲህ እያሉ ሲባዝኑ፡ ረዥም
ጊዜ አልፎባቸው፡ በመጨረሻ፡ አጼ ቴዎድሮስ ሞተውና አጼ ዮሐንስ በዙፋኑ
ተቀምጠው አገኟቸው። ጳጳሱም፡ የመጡበትን ምክንያት፡ ለአጼ ዮሐንስ
ካስረዷቸው በኋላ፡ ምንም እንኳ፡ ተልእኳቸው፡ አስፈላጊነቱ ያበቃ ቢኾንም፡
“መቼም፡ አንድ ጊዜ፡ ኢትዮጵያ ድረስ መጥቻለሁና፡ ስመኘው የኖርሁትን
ፈቃዴን ለመፈጸም ያብቁኝ!” ሲሉ፡ እንግዳው ጳጳስ፡ አጼ ዮሐንስን
ለመኗቸው። ልመናቸውም፡ “በአኩሰም ‘አለች!’ የምትባለውን፡ ታቦተ ጽዮንን
ለማየት” ነበር።

አጼ ዮሐንስም፡ የውጭ ግንኙነታቸው እየዳበረ እንዲኼድ ለማድረግ
በሚረዳቸው፡ በዚህ አጋጣሚ ዕድል ለመጠቀም በማሰብ ይመስላል፡ ነገሩ
ሊኾን እንደማይችል እያወቁ፡ የጳጳሱ ፍላጎት ይፈጸምላቸው ዘንድ በማሳሰብ፡
ደብዳቤ ጽፈውና መልእክተኞች ጨምረው፡ እንግዶቹን፡ ወደአኩሰም ማግባር
ሳኳቸው። እንደተፈራውም፡ የጳጳሱ ጥያቄ ሳይፈጸም ቀረና፡ ለዚሁ እቤቱታተ
ካልኾነም፡ በዚያው ተሰነባብተው፡ ወደአገራቸው ለመኪድ፡ እንግዶቹ፡
ወደአጼ ዮሐንስ ተመልሰው መጥተው ተገናኝተው።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ጳጳሱ፡ የንጉሡ ትእዛዝ ተከብሮ ሳይፈጸም በመቅረቱ የተሰማቸውን ቅሬታና ኃዘን ስለገለጹ፡ “እንግዶቼን በኾነው መልክ አስደስተው ይሸጃቸው ዘንድ፡ አደራ!” በማለት፡ እኔ የሓንሰ፡ እንደገና፡ ጠበቅ ያለ መልእክትን ያዘለ ደብዳቤ አስይዘው፡ ጳጳሱንና መነኩሴውን፡ ወደአኩሰም ማኅበር መለፈፈቸው።

በአኩሰሞች ዘንድ፡ የአሪቱ ሥርዓት እንደተጠበቀ ስለኾነ፡ ማንም ካህን፡ ጳጳስም ቢኾን፡ ጽላተ ኪዳኗን ማየት ቀርቶ፡ አለችበት መንበር ድረስ እንኳን እንዲገባ አይፈቅዱለትም። አኹን፡ የእኔ የሓንሰ ድጋሚ መልእክት ሲደርሳቸው፡ የሚያደርጉት ችግራቸው፡ ሌላ ምንም ዘዴ ስላጡ፡ ከአዲስ ኪዳን ጽላቶች መካከል፡ አንዱን አውጥተው፡ “ጽላቷ ይህች ናት!” ብለው ለጳጳሱ አሳዩዋቸው። ከጳጳሱ ጋር የነበረው መነኩሰ፡ የሥዕል ባለሙያ ስለነበረ፡ “ጽላት” ተብሎ የቀረበላቸውንና ያዩትን የእብነ በረዱን ባለአራት ማዕዘን ሰሌዳ፡ ልኩንና ቅርጹን፡ በቢጋር ሠርቶ፡ በላዩም፡ እንደጠበቁት፡ በዕብራይስጡ ልደላት የተጻፉትን፡ አሥሩን ቃላት ሳይኾን፡ የመስመር ቅርጽና ሥዕል መሳይ ንድፍ ብቻ ያገኙበት መኾኑን በመግለጽ፡ ማስታወሻውን ጽፎ፡ ተሰነባብተው ኼዱ። ጄ. ቢ. ኩልቦ የተባለ ፈረንሳዊና ካቶሊካዊ ካህን፡ ይህን ማስታወሻ ጠቅሶ፡ በኢትዮጵያ የታሪክ መጽሐፍ፡ ስለታቦተ ጽዮን ነገር፡ ያወቀውንና የተረዳውን፡ ለዓለም ገልጿል።

የአኩሰም ጽዮን ማኅበር፡ መቼም፡ ዘዴኞች ናቸውና፡ “ታቦተ ጽዮን ናት” ብለው ያን፡ በሥዕል ንድፍ የተቀዳ ገበታ፡ ገልጠው ያሳዩት፡ በአንድ በኩል፡ የባዕዳኑን ጳጳስና መነኩሰ ፍላጎት በማሟላት፡ እኔ የሓንሰን ለማስደሰት፡ በሌላው በኩል ደግሞ፡ የኖረ ሥርዓታቸው እንዳይፈርስባቸው ሲሉ፡ ዛሬ፡ በአየቤተ ክርስቲያኑ ያለውን ከሚመስለው፡ ከአዲስ ኪዳን ጽላት መካከል፡ አንዱን መርጠው፡ ለእንግዶቼ አቅርበውላቸው እንደኾነ አይታወቅም።

እኔ ራሴ፡ የአኩሰም ጽዮን ንቡረ እድ ኾኜ፡ በዚያ አገለግል በነበረበት ጊዜ፡ ገና በመጀመሪያ፡ አኩሰም በገባሁባት ዕለት፡ ከዚያም በኋላ፡ የታቦተ ጽዮንን የተቀደሰ ቅርስና የቤተ ክርስቲያኒቱን ንዋያት ቅድሳት የሚጠብቁ በመኾናቸው፡ ራሳቸው “ዕቃ ቤት” የሚባሉት መነኩሰ፡ ከበዓታቸው ስለማይወጡ፡ እርሳቸውን ለመጠየቅ፡ በየጊዜው ወደእርሳቸው እየኼድሁ፡ የታቦተ ጽዮን የተቀደሰ ቅርስ ወደሚገኝባት ክፍል ድረስ እገባ ነበረ። በዚያን ጊዜና በዓት፡ ተገቢውን ጸሎት አድርጌና ከዕቃ ቤቱ ጋር ተነጋግራ ከመመለስ በስተቀር፡ “ታቦተ ጽዮን፡ በእርግጥ እዚህ እንዳለች እንዲነግሩኝ፡ ወይም፡ እርሷን ገልጠው እንዲያሳዩኝ፡ እስኪ፡ ዕቃ ቤቱን ልጠይቃቸው!” ብዬ፡ ይህን ድርጊት፡ እንኳን በአንደበቴ በማሰማት ልፈጽመው ቀርቶ፡ በአእምሮዬም ላሰበው አልቃጣም ነበር፤ በሐሊናዬም ጨርሶ አልነበረም፤ አይኖርምም፤ ሊኖርም አይችልም። ምክንያቱም፡ ይህን ድርጊት፡ እንኳን መፈጸሙ፡ ማሰቡም እንኳ፡ ታላቅ ኃጢአት ኾኖ፡ በሥጋዬ ላይ፡ የሞት መቅሠፍትን፡ በነፍሴም ላይ፡ የዘለዓለም ደይንን (ኩነኔን) የሚያስከትል መኾኑን፡ በሃይማኖት አረጋግጫ ስለማውቅ ነው።

በባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
የብሉዩ እና የአዲሱ ኪዳናት "ጽላትና ታቦታት"፡ የተለያዩ ስለመኾናቸው።

ይህም ማለት፡ "ራሴን፡ ገና በዘመነ አራቱና በኪዳን አራቱ ቀንበር ሥር እንዳለሁ አድርጌ በመቁጠር፡ 'ታቦተ ጽዮን፡ በዚያች፡ ቅድስት ዕቃ ቤት አለች' ብዬ የማምንም ቢኾን ኖሮ እንኳ፡ እንደአራቱ ሥርዓት፡ እርሷን ማየት፡ ወይም ያለችበትን መንበር መንካት ቀርቶ፡ 'የዘመኑ ሊቀ ካህናት ነች' ብዬ፡ እርሷ ከምትገኝበት፡ ቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ፡ አለጊዜው መግባት እንኳ፡ በሞተ ሥጋ እንደሚያስቀሥፈኝ በማወቄ ነው። አለዚያ ደግሞ፡ ዛሬ በዘመነ አዲስ፡ በኪዳን ምሕረት ጸጋ ተመልቼ የምኖር በመኾኔ፡ 'በሰማይም ያለው፡ የእግዚአብሔር መቅደስ ተክፈተ! የኪዳኑም ታቦት፡ በመቅደሱ ታየ!' በሚለው፡ የራእዩ የሐንሰ ቃል መሠረት፡ በአኹኑ ጊዜ፡ ታቦተ ጽዮን፡ በድንግል ማርያምና በኢየሱስ ክርስቶስ፡ ሕያው ኾና፡ በሰማያት፡ በአካለ ትንሣኤ፡ በምድር ደግሞ፡ በአካለ መንፈስ ቅዱስ እንደምትገኝ ስለማምን፡ ይህን ሃይማኖቴን ከንቱ ማድረጌ፡ የነፍስ ደይንን እንደሚያስከትልብኝ በማወቄ ነው!" ማለት ይኾናል።

ይህ ነገር፡ "በእውነትና በመንፈስ" ልንፈጽመው የሚገባንን አምልኳችንን፡ በጥልቅ የሚመለከት አምላካዊ ጉዳይ ስለኾነ፡ እናንተና እኔ፡ እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊና እያንዳንዷ ኢትዮጵያዊትም፡ በብርቱ ልናስብበትና ልንጨነቅበት፡ ልንጨክንበትም የሚያስፈልግ ስለኾነ፡ ኹላችንም፡ በእግዚአብሔር መንፈስ ኾንን፡ በጸምና በጸሎትም ተወስነን፡ ልንመረምረውና ልናጠናው ይገባናል። በቅዱሱ ኪዳን የተዋሕዶ ሃይማኖታችን ላይ፡ በጽኑ የተመሠረተውን ኢትዮጵያዊነታችንን፡ የዛሬውን ጊዜ ከመሰለ፡ የጥፋት ማዕበል ለማግን፡ በዚህ ረገድ፡ በማወቅም ኾነ ባለማወቅ እየተፈጸመ ያለውን ስሕተት፡ ኹሉም፡ በእየበኩሉ፡ አጥርቶ በማስተካከል፡ ኢትዮጵያውያን፡ በያግጣጫው ከተዘመተባቸው፡ ከዲያብሎስ፡ የባዕድ አምልኮ፡ የኑፋቄና የክህደት አስፈጻሚ ሠራዊት፡ ራሳቸውን ጠብቀውና ተከላክለው መኖር፡ ግዴታቸው ይኾናል።

ቀደም ብዬ እንደገለጽሁላችሁ፡ ኹለቱን ጽላት የያዘችው፡ ዋናዋ የቃል ኪዳኑ ታቦት፡ በመላው የብሉዩ ኪዳን ዘመን፡ ምንጊዜም፡ አንዲት የተቀደሰች፡ ማዕከላዊት አካል ኾና ኖራለች። ይኹን እንጂ፡ በእርሷ በታ፡ እርሷን የተካተተ ነገር ግን፡ በአዲስ ኪዳኑ እምነት መሠረት፡ አራት ማዕዘን ኾኖ የተቀረጸ፡ አንድ ጽሌን ብቻ የያዘ፡ ሌላ ተመሳሳይ ታቦት፡ ከእርሷ በኋላ ተዘጋጀ። ይህም የተዘጋጀው አዲስ ታቦት፡ የቀደመውን የብሉዩን ታቦት፡ ምሳሌዋ ተላዋና አርአያዋ አድርጋ ቆይታ፡ አኹን፡ ራሷ፡ አማናዊቷና ሕያውቷ፡ ዘላለማዊቷም የቃል ኪዳን ታቦት በኾነችው፡ በቅድስት ድንግል ማርያም ጽዮን ስም ተሠይሞ፡ ወደቤተ ክርስቲያንነት በተቀየረው፡ በቀድሞው የአራቱ ቤተ መቅደስ ውስጥ እንዲቀመጥ ተደረገ።

ኹለቱን፡ የብሉዩን ኪዳን ጽላት ተክቶ፡ በአዲሱ ታቦት ውስጥ የተቀመጠው፡ አዲሱ፡ አራት ማዕዘን ነጠላ ጽሌ፡ ወይም ገበታ፡ በላዩ ተቀርጾ የሚታየው ጽሑፍ፡ እንደቀደሙት ጽላት፡ አሥሩን ትእዛዛት የያዘው፡ የእግዚአብሔር ቃል አይደለም።

ኢትዮጵያና ኢትዮጵያዊነት፡፡

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?

የአዲስ ኪዳን ታቦት፡ ያ፡ በብሉይ ጽላት ላይ ተቀርጾ የነበረው ቃል፡ በድንግል ማርያም ማሕፀን፡ ሰው መኾኑን በመግለጽ፡ በመኻል፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ሥነ ስቅለት ኾኖ፡ በቀኝ፡ የቅድስት ድንግል ማርያም፡ በግራ፡ የወንጌላዊው ዮሐንስ ሥዕሎች፡ ዙርያውንም፡ የእግዚአብሔር፡ የእምሳክነቱ ስዓቶች ተጽፈውና ተሥለው የሚታዩበት ነው እንጂ፡፡ ይህ፡ አዲሱ ታቦት የሚገኝበት ቤተ መቅደስ፡ በጌታ ወይም በእመቤታችን ስም እንደኾነ፡ ስማቸው፡ አለዚያ፡ መታሰቢያነቱ፡ ለነቢይ፡ ለሐዋርያ፡ ለጳውሎስ፡ ለሰማዕት ወይም ለመልአክ ከኾነ፡ የዚያ ቅዱስ ስም፡ “ዝ ጽላት፡ ዘቅዱስ እከሌ” ተብሎ፡ ከጀርባው ይቀረጽበታል፡፡

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ፡ በዚያ፡ በመጀመሪያው የአዲስ ኪዳን ጽሌ ዓይነት፡ ነገር ግን አራት ማዕዘን ኾኖ፡ ከዕብነ በረድ፡ ወይም ከማይነቅዝ የእንጨት ወገን፡ በተለያዩ ቅጽና ቅርጽ፡ በሰብአዊ ጥበበኛ እጅ እየተዘጋጀ፡ እየተራባና በተገቢው ሥርዓተ ጸሎት፡ ከቤተ ክህነቱ ሕጋዊ እጩ በተፈቀደለት ጳጳስ እየተባረከ፡ ታቦት በተባለውም፡ የእንጨት ሣጥን ውስጥ በክብር እንዲቀመጥ እየተደረገ፡ ሲሠራበት ኖሮዋል፡ አኹንና ወደፊትም፡ ሲሠራብት ይኖራል፡፡ ከዚህ በኋላ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከድንግል ማርያም ተወልዶ፡ ለሰው ልጆች ባስገኘው ዘላለማዊ ትድግናው አማካይነት፡ የሚወርዱትን የመንፈስ ቅዱስ ጸጋዎች፡ ወደምእመናን ለማስተላለፍ የሚያስችሉት ምሥጢራትና ሥርዓታት በሚፈጸሙበት፡ በእያንዳንዱ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን መቅደስ ባለው መንበር ውስጥ፡ ሥልጣን ከህነት ያላቸው ቀሳውስት፡ ይህን የመሰለውን ጽላት የያዘውን ታቦት ያኖሩታል፡፡

የአዲስ ኪዳን ታቦት

አገልግሎት፡፡

ጥያቄ፡- በእግዚአብሔር ጥቶች ተጽፋ፡ ለሙሴ የተሰጠችው ጽላት፡ ከነታቦቷ፡ ተልእኮዋን ፈጽማ፡ ዛሬ፡ በሰማያት፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም ሕያዋን አካላት፡ በዚህ ዓለምም፡ በመንፈስ ቅዱስ መልተው የሚገኝ ከኾኑ፡ በአዲስ ኪዳን መልክ የተዘጋጀውና በአኹኑ ጊዜ፡ በእየቤተ ክርስቲያን የሚገኘው፡ አዲሱ ጽላትና ታቦት፡ አገልግሎታቸው፡ ምንድር ነው?

መልስ፡- በብሉይ ኪዳን እንደነበረው ኹሉ፡ የአዲስ ኪዳንም “ጽሌ”፡ ወይም በልማድ እንደሚባለው፡ “ጽላቱ”፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ፡ ታቦቱ ደግሞ፡ የቅድስት እናቱ፡ የድንግል ማርያም ምሳሌ የመኾኑ ምሥጢር፡ ሳይቃወስ ቀጥሏል፡፡ እንዲህ ኾኖ፡ የአዲስ ኪዳንን እምነት በመከተል፡ እስከዛሬ ያልተቋረጠው፡ ይህ፡ የጽላትና የታቦት ዝግጅትና ሥርዓት፡ በኢትዮጵያ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት ሥር በተቋቋሙት አብያተ ክርስቲያን ዘንድ ሲካሄድ ኖሮዋል፡፡ ይህ ለምን እንደኾነ፡ ከዚህ የሚከተሉት ሦስት ምክንያቶች በሚበቃ ያስረዷችኋል፡-

፩ኛ፡ ማናቸውም የቤተ ሕዝቡ ሰበካ ጉባዔ፡ ማለትም፡ ገጠርተ ደብር ወይም ገዳም፡ በማኅበር ተቋቁሞና በቤተ ክርስቲያንነት ተደራጅቶ መገልገል ሲፈልግ፡ ጽላቱ፡ ከሌላ ከማንም ምእመን፡ ካህን ወይም ጳጳስ ሳይኾን፡ ሕጋዊው ሥልጣን ካላት፡ ከቤተ ክህነቱ እጩ ብቻ፡ ለዚያ ሃይማኖታዊ አቋምና መንፈሳዊ ድርጅት፡ የመሠረቱ ድንጋይ፡ ሕጋዊው ፈቃድና መለኮታዊው ማኅተም ኾኖ ይሰጣል።

፪ኛ፡ ካህናቱ፡ በእውነተኛው ሃይማኖታዊ አምልኮ ኾነው፡ በቅዱሴ ጊዜ በሚያከናውኑት ሥርዓተ ጸሎት፡ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ኃይል በዚያ ተገኝቶ፡ ወደኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋና ደም ይለውጠው ዘንድ፡ ኅብስተ አኩቴቱን፡ በጸሐል፡ ወይን በረከቱን፡ በጽዋ አድርገው፡ ለሚያቀርቡት ቅዱስ ቁርባን፡ በመንበሩ መካከል ጽላቱን ይዞ የሚገኘው ታቦት፡ መሠዊያ ኾኖ፡ ተልእኳቸው ይፈጸምበታል።

፫ኛ፡ በኪዳን ልቦና፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ እስከኢትዮጵያዊው መልክ ጼዴቅ፡ ከዚያም፡ በኢትዮጵያዊው ካህን የቶር በኩል፡ እስከንግሥተ ሳባ ዘመን፡ ተያይዞ የደረሰው፡ የኅብስተ አኩቴትና የጽዋዓ በረከት አምልኮተ እግዚአብሔር፡ በኪዳን አሪቱ የጽላተ ኪዳን ታቦት ተጠናክሮ ከኖረ በኋላ፡ በአዲሱ ኪዳን፡ የክርስትና እምነት ጸድቆ እንዲቀጥል በተደረገ ጊዜ፡ የዛሬው ጽላትና የታቦቱ ሥርዓት፡ ሽግግሩን እንዴት እንዳሠመረው በማዘከር፡ ይህን፡ የተቀደሰ ቅርስ፡ በምድር ላይና በዓለም ሕዝቦች መካከል፡ ጠብቀው የኖሩት፡ ኢትዮጵያና ኢትዮጵያውያን ብቻ መኾናቸውን ለማረጋገጥ፡ የአዲስ ኪዳንን ጽላት የያዘው፡ ይኸው ታቦት፡ የዚህ ትውፊት፡ አማካኝ ድልድይና ቋሚ ማስረጃ ኾኖ፡ ለትውልደ ትውልድ ይተላለፍበታል።

ይህን፡ የብሉዩን ኪዳን የአምልኮተ እግዚአብሔር ሥርዓት፡ እንዲህ፡ በአዲስ ኪዳን ምሥጢራት አድሱና አስተካክሎ በመተካት፡ የቀድሞው ቅርስ ተጠብቆና ሕያው ኾኖ እንዲቀጥል የማድረጉ ችሎታና ብቅዓት የተገኘው በኢትዮጵያውያን ዘንድ ብቻ መኾኑ ያስደንቃል። ይኼን እንጂ፡ ኢትዮጵያውያን፡ አምላካቸውን፡ እግዚአብሔርን የሚያመልኩበት፡ ይኸው ሥርዓት፡ ጥንት፡ በኪዳን ልቡና ዘመን ኾነ፡ በመካከሉ፡ የኪዳን አሪቱ ዘመን፡ ወይም በመጨረሻው የአዲሱ ኪዳን መንፈስ ቅዱስ ዘመን፡ ምንጊዜም፡- “እግዚአብሔር፡ መንፈስ ነው፤ የሚያመልኩትም፡ በመንፈስና በእውነት ሊያመልኩት ያስፈልጋቸዋል።” በሚለው በአምላካችን በኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ላይ የተመሠረተና ያንን የተከተለ መኾኑን፡ እንዳትዘነጉት ያስፈልጋል።

ይህን የመሰለው፡ በቅዱሱ ኪዳን ላይ የተመሠረተው፡ የአምልኮተ እግዚአብሔር ባህል፡ ባንድ ወገን፡ የቃል ኪዳን ታቦት፡ ወደኢትዮጵያ መጥቶ፡ እስከመጨረሻው፡ በዚችው ምድር ለመቆየቱ፡ ተጨባጭ ማስረጃና ሕያው ምስክር ሲኾን፡ በሌላው ወገን ደግሞ፡ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን፡ በመላዋ ምድር ላይ በሚገኙት፡ በዓለም አብያተ ክርስቲያናት ጉባዔ መካከል፡ ከኹሉ የተለየች ብርቅና ከኹሉ የቀደመች አረጋዊት ለመኾኗ፡ ዓቢይ መለያ ምልክት ኾኖ ይኖራል።

ኢትዮጵያና ኢትዮጵያዊነት፡፡

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?

በሐዋርያት ሥራ ላይ ተጽፎ እንደሚነበበውና በመላው ዓለም ሕዝቦች ዘንድ በይፋ እንደሚታወቀው፡ ሐዋርያው ፊልጶስ፡ በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ ባጠመቀው፡ በዚያ፡ “የአዲስ ኪዳን አቤሜሌክ” በተባለው ኢትዮጵያዊ ጃንደረባ አማካይነት፡ ከኢትዮጵያ ሕዝብ መካከል፡ እጅግ አብዛኛው ክፍል፡ በቀላሉ ክርስቲያን ሊኾን የቻለው፡ ከዚህ የተነሣ መኾኑንም አስተውሉት!

በዚህ አንጻር ደግሞ፡ ያንኑ የአራቱን እምነት እንደያዙ ለመቀጠል እንጂ፡ ክርስትናን ለመቀበል ፈቃደኞች ያልኾኑ ጥቂት ወገኖችም ነበሩ፡ እነዚህ አናሳ ወገኖች፡ ክርስቲያን ከኾነው ከቀረው ጥበረተሰባቸው፡ ራሳቸውን አግልለው ስለተለዩ፡ “ፈላሻ” የሚል ስም ወጥቶላቸው፡ በዚሁ ይጠሩ ጀመር። “ፈለስ” የሚለው የግእዙ ቃል፡ “ተለየ፡ ተሰደደ” ማለት ነው። ባዕዳን ግን፡ እነዚህን ፈላሾች፡ “የኢትዮጵያ አይሁድ” ይሏቸዋል።

በታላቅ የሚፈጸመው አምልኮ፡ “በመንፈስና በእውነት” ሊኾን ስለሚገባ፡
“ባዕድ” እንዳይኾን ስለመጠንቀቅ፡

ጥያቄ፡- “እግዚአብሔር፡ መንፈስ ነው፤ የሚያመልኩትም፡ በመንፈስና በእውነት ሊያመልኩት ያስፈልጋቸዋል።” የሚለውን የኢየሱስ ክርስቶስን ቃል፡ በብሉይ ኪዳን ታላቅ ሲፈጸም ከኖረውና በአዲስ ኪዳን ታላቅ ሊፈጸም ከሚገባው የአምልኮ ሥርዓት ጋር አያይዘው ብታስረዳን?

መልስ፡- እስካኾን ሳትትላችሁ የቆየሁት፡ ኢትዮጵያውያን፡ በብሉይ ኪዳን ዘመን ይፈጽሙት የነበረውን፡ ያን፡ የጽላትና የታላቅ ሥርዓታቸውን፡ በማንበር ደረጃ፡ በቤተ ክርስቲያን ተሰብስበው፡ በግዙፉ አካላዊ መልኩ፡ ለአዲስ ኪዳን ዘመን እምነታቸውና አምልኳቸው፡ እንዴት፡ እንዲስማማ በማድረግ፡ አዘጋጅተው፡ አደራጅተውና አከናውነው መቀጠል እንደቻሉ ለማስረዳት ያህል ነው።

በረቀቀው እማናዊ መልኩ ግን፡ “በእውነትና በመንፈስ” መመልከን የሚፈልገውና የሚወድደው ፈጣሪያቸው፡ በአዲሱ ኪዳን የታተመውን፡ የቅዱሱን ኪዳን ሕጉን የጻፈበት ሕያው ጽላት፡ ይህም ጽላት የተቈለፈባት ታላቅ፡ ታላቁ የተቀመጠበት መንበር፡ መንበሩ የቆመበት፡ ቤተ መቅደስ፡ በጠቅላላ ማደራያው፡ ቤተ ክርስቲያኑ፡ የእያንዳንዱ ኢትዮጵያዊና የእያንዳንዱ ኢትዮጵያዊት ልብ፡ ልቦናና ሰውነት መኾኑን፡ ራሳቸው ኢትዮጵያውያኑ እምነው፡ ይህንኑ ሃይማኖታቸውን በምግባር በመግለጽ፡ ሌሎችንም ሲያሳምኑ ኖረዋል።

ይህም እውነታ፡ ቀደም ብዬ ጠቅሼላችሁ በነበረውና እንዲህ ተብሎ በትንቢት በተነገረው፡ ደግሞም በሐዋርያው መልእክታት ውስጥ በሠፈሩት፡ የእግዚአብሔር ቃላት ተረጋግጦላቸዋል፡-

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን መቤ፤ በታበት የሚፈጸመው አምልኮ፡ “በመንፈስና በእውነት” ሊኾን ስለሚገባ፡ “ባዕድ” እንዳይኾን ስለመጠንቀቅ፡፡

“እነሆ፥ ከእስራኤልና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ‘ከግብፅ አገር አወጣችሁ ዘንድ፡ እጃችውን በያዝኩበት ቀን፡ ከአባቶቻችው ጋር እንደገባሁት ያለ ቃል ኪዳን አይደለም፤ እነርሱ በኪዳኔ አልጸኑምና፥ እኔም ችል አልጓችው፤’ ይላል እግዚአብሔር፡፡ ‘ከእነዚያ ወራት በኋላ፡ ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ቃል ኪዳን ይህ ነውና፤’ ይላል እግዚአብሔር፤ ‘ሕጌን በልቡናቸው አኖራለሁ፤ በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ እኔም አምላክ እኾናቸዋለሁ፤ እነርሱም ሕዝብ ይኾኑኛል፡፡”

“የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንደኾናችሁ፥ የእግዚአብሔርም መንፈስ እንዲያድርባችሁ፡ አታውቁምን? ማንም፡ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈርስ፡ እግዚአብሔር፡ እርሱን ያፈርሰዋል፤ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፡ ቅዱስ ነውና፤ ያውም፡ እናንተ ናችሁ፤ ...የእግዚአብሔርን ታቦት፡ በጣዖት ቤት ውስጥ የሚያኖር ማነው? እኛ፡ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ነንና!”

በዘመነ ኦሪትና በዘመነ ሓዲስ ያለው፡ የጽላትና የታቦት ነገር፡ ጥልቅ የኾነውን፡ መለኮታዊ ምሥጢር የያዘ ስለኾነ፡ ስለእርሱ ለመረዳት፡ በዚያው በእግዚአብሔር መንፈስ ኾኖ ማንበብን፡ ወይም ማዳመጥን ይጠይቃል፤ ስለዚህም ምሥጢር፡ የሚከተለው ማብራሪያ ቀርቦላችኋል፡-

እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በዘመነ ብሉይ፡ በኪዳን ኦሪት፡ ማለትም፡ ገዢ በሚዳሰሰውና ዓሠርቱ ቃላት የተጻፉበትን፡ ጽላተ ኪዳኑን በያዘው ታቦት ላይ፡ በአኩረትም ጽዮን ቤተ መቅደስ፡ እናካኽደው የነበረው የእግዚአብሔር አምልኳችን ሥርዓት፡ በሃይማኖት፡ ከፍጻሜ ደርሶ ያበቃው፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በእናቱ ድንግል ማርያም ምክንያት፡ ለሰው ልጆች፡ ከእግዚአብሔር የተሰጠውን፡ የጥምቀትን መንፈሳዊ ልደት በተቀበልንባት አፍታ ነበረ፡፡ ያችም አፍታ፡ እንደቀን አቆጣጠራችን፡ ያ፡ “የአዲስ ኪዳን አቤሜሌክ” የምንለው፡ ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ፡ በሐዋርያው ፊልጶስ እጅ የተጠመቀባት አፍታ ናት፡፡ ይህም ምሥጢራዊ ሥርዓት፡ ብዙም ሳይቆይ፡ ተከታትሎ፡ በአኩረትም እንደተፈጸመ፡ ከዚህ የሚቀጥለው፡ የሐዋርያት ሥራ ጥቅስ ያስረዳል፡፡

“ፊልጶስና ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ፡ ኹለቱም ወደውኃ ወረዱ፤ አጠመቀውም፡፡ ከውኃው ከወጡም በኋላ፡ የጌታ መንፈስ፡ ፊልጶስን ነጠቀው፤ ጃንደረባውም፡ ኹለተኛ አላየውም፤ ደስ ብሎት መንገዱን ይኼድ ነበርና፡፡” የሚለው ቃል፡ ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ፡ የምሥራቹን ዜና፡ ወደአገሩ ለማድረስ፡ ምን ያህል እንደቸከለ ያመለክታል፡፡

በይፋ የኾነውን ለማስረዳት፡ እንዲህ እንበል እንጂ፡ ጽላተ ኪዳኑን በያዘው ታቦት ላይ፡ በአኩረትም ጽዮን ቤተ መቅደስ እናካኽደው የነበረው የአምልኮተ እግዚአብሔር ሥርዓት አብቅቶ፡ በአዲስ ኪዳን፡ የክርስትና ሥርዓት የመተካቱ ምሥጢር፡ በእውነት የተፈጸመበት ጊዜና ቦታ ይህ አልነበረም፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ያ ጊዜና ቦታ፡ ድንግል ማርያም፡ “ትፀንሲ!” ማለትም፡ “ትፀንሻለሽ!” ያላትን፡ የመልአኩን የቅዱስ ገብርኤልን የምሥራች ቃል፡ በገሊላ ናዝሬት ተቀብላ፡ “ይኮነኔ በከመ ትቤለኒ!” ማለትም፡ “እንዳልሸኝ (እንደቃልህ) ይኼንልኝ!”^{፪፫} ባለችበት ቅጽበት ነበር። በዚያች ቅጽበት፡ በመንፈስ ቅዱስ ምሥጢርና ጥበብ፡ በድንግል ማርያም ማሕፀን ላይ ዐርፎ የተፀነሰው፡ ያው፡ በጽላቷ ላይ ተቀርጾ የነበረው፡ የእግዚአብሔር ቃል፡ እርሱም፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ የኾነችው፡ ጽላተ ኪዳንና የድንግል ማርያም ምሳሌ የኾነችው፡ የጽላቷ ማደሪያ ታቦት (ሣጥን)፡ ኹለቱም፡ በምድር ላይ ከነበሩበት ግዙፍ ህልውናቸው ተሠውረው፡ በሰውነት የተገለጹት፡ በዚያች ቅጽበት ነበር።

ያም ሕያው ሰውነታቸው፡ ከትንሣኤ በኋላ፡ በአዲሱ መንፈሳዊ አካል ወደሰማይ ዐርጎ፡ ዛሬ፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም፡ በሰማያዊትና ምድራዊት መንግሥታቸው፡ በዘለዓለማዊነት ነግሠውና በዙፋናቸው ላይ ተቀምጠው ይገኛሉ። ወንጌላዊው ዮሐንስ፡ በራእዩ፡ “በሰማይም ያለው፡ የእግዚአብሔር መቅደስ ተከፈተ! (ጽላቱን የያዘው) የኪዳንም ታቦት (ኢየሱስ ክርስቶስና እናቱ ድንግል ማርያም)፡ በመቅደሱ ታየ!” በሚል ቃል አረጋግጦ የገለጸው፡ ይህንኑ እውነታ ነውና።^{፪፭}

እኛም ዛሬ፡ በየዓመቱ፡ በነሐሴ ፲፮ ቀን በምናከብረው፡ የፍልሰታ ለማርያም በዓላችን ላይ፡ የምንፈጽመው ሥርዓተ ቅዳሴ፡ ዮሐንስ፡ በራእዩ ያየውን፡ ያንን ሥርዓተ ሰማይ፡ በምድርም ላይ እውን አድርገን፡ ሊቀ ካህናታችንና ንጉሠ ነገሥታችን፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሰማያዊት መቅደሱ፡ ቅድስት ንግሥት እናቱን፡ ድንግል ማርያምን ታቦት፥ መንበር አድርጎ፡ ቀድሶ፡ ሓዋርያትን እንዳቆረበ፡ እንዲሁ፡ እኛም፡ ዕለቲቱን በማዘከር፡ መንፈሳዊት በኾነችው፡ ምድራዊት መቅደሱ፡ ያንኑ ሰማያዊ ሥርዓት፡ መልሰን መፈጸማችን እኮ ነው!

በየዕለቱ በሚካኼደውና በሚፈጸመው ሥርዓተ ቅዳሴያችን ላይ፡ የሚከናወነው፡ መለኮታዊና ሰማያዊ ምሥጢር እኮ፡ እጅግ ታላቅ ነው! ይኸውም፡ እንዲህ ነው፡- እኛ፡ እያንዳንዳችን፡ ካህንም፡ ምእመኑም፡ በእውነተኛ ንስሐ፡ ከእየኃጢአታችን ነጽተን፡ በእውነተኛው አምልኮ፡ ከፈጣሪያችን፡ ከእግዚአብሔር ፊት ሰንቀርብ፡ መንፈሳዊው ጽላታችን፡ ኢየሱስ ክርስቶስና እርሱን የያዘችው፡ መንፈሳዊቷ ታቦታችን፡ ድንግል ማርያም ደግሞ፡ በመንፈስ ቅዱስ አንድነት፡ ራሳቸውን ገልጸውልን ይቀበሉናል። ራሳቸውን፡ በመንፈስ ቅዱስ ገልጸው የሚቀበሉንም፡ የሥጋ ወደሙ መሠዊያ ኾኖ፡ በመንበሩ ውስጥ በተቀመጠው፡ ግዙፏን ጽላት በያዘው፡ በግዙፉ ታቦት ላይ ነው። በዚያን ጊዜም፡ አምልኳችን፡ እንደጌታ ቃል፡ “በእውነትና በመንፈስ” መካከልና መከናወኑን እናረጋግጣለን።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤ በታቦት የሚፈጸመው አምልኮ፡ “በመንፈስና በእውነት” ሊኾን ስለሚገባ፡ “ባዕድ” እንዳይኾን ስለመጠንቀቅ፡፡

ይህን፡ ረቂቅ የኾነ መንፈሳዊ ምሥጢር፡ በሃይማኖታዊው ዓይኖችን አግዝፈን የምናየው፡ ታቦተ ጽዮን፡ በዘመነ አሪት፡ “ደብተራ አሪት” ከተባለችው፡ ከማደሪያዋ ድንኳን ጀምሮ፡ በጠቅላላ፡ በድንኳኗ ውስጥ የሚገኙት ንዋያት ቅዱሳት፡ በሙሉ፡ ጽላቷና ታቦቷ ጭምር፡ እያንዳንዳቸው፡ የኢየሱስ ክርስቶስና የእናቱ የድንግል ማርያም ምሳሌዎች መኾናቸውን በማረጋገጥ፡ በመፃልትና በሌሊት፡ በዘወትርና በሰንበታት፡ በሰዓታትና በማኅሌት የምናቀርባቸው ጸሎቶቻችን ያስረዳሉ፡፡ ለዚህም፡ በሳምንቱ የዕለታት ውዳሴ ማርያምና በዘወትሩ ቅዳሴያት ምስጋናችን ውስጥ፡ እርሱን ልጄን፡ የአዲሱ ኪዳን ጽላታችን፡ እርሷን እናቱን፡ የአዲሱ ኪዳን ታቦታችን አድርገን፡ ያለማሠለስ የምንሰጠው ምስክርነት፡ ለምንነጋገርበት፡ የጽላትና የታቦት አርእስተ ነገር፡ በቂ ማስረጃ ነው፡፡ ይህንም እውነታ፡ እንደዓባይ ወንዝ ያለማቋረጥ ከሚፈስሰውና እንደውቅያኖስ መልቶ ከሚኖረው ቅዳሴና ውዳሴ ላይ፡ ለዓይነት ያህል፡ የተጨለፈውን ጥቂት ቃል፡ ከዚህ በሚከተለው ጥቅስ መመልከት ይቻላል፡፡

የግእዙ ቃል ነጠላ ትርጉም፡ እንዲህ ነው፡- “ማርያም ክብሩዋ፡ ከቅዱሳን ክብር ኹሉ ይልቅ ይበልጣል፡፡ በሰማያት፡ መላእክት የሚፈሩትንና ትጌሃን የሚያመሰግኑትን፡ የአብን ቃል ለመቀበል፡ የበቃች ኾና ተገኝታለችና፤ እርሱን፡ ድንግል ማርያም፡ በማኅጸኗ ተሸክመችው፡፡ ስለዚህ፡ እርሷ፡ ከኪሩቤል፡ ከሱራፌልም አብዝታ ትበልጣለች፡ ትልቃለችም፤ ከሦስቱ፡ የቅድስት ሥላሴ አካላት፡ ለአንዱ፡ ታቦት (ማደሪያ) ኾናለችና፡፡

“...ከተለዩ የተለዩች የተባልሽ፡ የኪዳኑን ጽላት፡ በውስጧ የያዘችውና ኹለንተናዋ በወርቅ የተለበጠው ታቦት፡ እርሷም የምትገኝባት ድንኳን አንቺ ነሽ፡፡ ...ለአዲሱ ኪዳን፡ አስታራቂ የኾነውና ከአምላክነቱ ሳይለወጥ፡ ከአንቺ ሰው የኾነውን፡ የመድኃኒታችን፡ የኢየሱስ ክርስቶስን፡ የመጀመሪያ ስሙን፡ ቀድሞ፡ በእርሷ የነገረን፡ እግዚአብሔር፡ በጣቶቹ የጻፋቸው፡ ዓሥሩ ቃላት የተቀረጹባትን የኪዳን ጽላት፡ በውስጧ የያዘችው ታቦትና ከተለዩ የተለዩሽ የተባልሽ፡ የውስጠኛዪቱ መጋረጃ፡ አንቺ ነሽ፡፡

“...ከማይነቅዝ እንጨት የተቀረፀውና ኹለንተናው፡ በወርቅ የተለበጠው ታቦት፡ ከመለኮቱ ያለመለየትና ያለመለወጥ፡ ከአንቺ ሰው ለኾነው፡ ለእግዚአብሔር ቃል ተመሰለልን፡፡ ...በምድር ላይ ከፍተኛ አርያምን የኾንሽ፡ ከሰማያት በላይ ያለ፡ የአርያም የልዑል ሥፍራ ምትክ አንቺ ነሽ፡፡ በውስጧ፡ የኪዳኑን ጽላት የያዘችውን ታቦት፡ የአንቺ ምሳሌ አድርገው፡ ቅዱሳን ነቢያት፡ ካህናትና ነገሥታት፡ ቅድስተ ቅዱሳኑን ሠሩ፡፡

“...ዓሥሩን ቃላት በጣቶቹ የጻፈውና የፍጥረቱ ኹሉ ጌታ የኾነው የአምላክ ልጅ፡ በአንቺ ማሕፀን ተፀነሰ፡፡ ...አብ አስቀድሞ፡ በየውጣ ነገረን፤ የውጣም የተባሉ፡ በእግዚአብሔር የተጻፉ፡ ዓሥሩ ቃላት ናቸው፤ ይህንንም፡ ልጅህ፡ አምላካችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አስተማረን፡፡ ...የሙሴ ጽላት፡ ተራራ ላይ እየተንበሰበሰች ላትቃጠል ያያት፡ የሲና ቊጥቋጥ አንቺ ነሽ፡፡ ...ሰውን የምትወድድ ሆይ? በዚህ፡ የአንተ በኾነው፡ በመንፈሳዊው ታቦት ላይ ባኖርነው፡ በዚህ ኅብስት ላይና በዚህ ጽዋ ላይ ፊትህን ግለጽ!”^{፪፫}

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

በሃይማኖታዊ እእምሮ የሚቀበሉትን፡ ይህን ምሥጢር፡ እንዲህ በሚል፡ አዎር ቃል ማጠቃለል ይቻላል፡- በአሪቱ ጊዜ፡ ራሷ፡ ጽላቷ፡ የእግዚአብሔር ቃል፡ እርሱም፡ ኢየሱስ ክርስቶስ የተቀረጸበት ስለነበረች፡ ማሳደሩዋ ከኾነችው ታቦት ጋር፡ ለእርሷ ለራሷ፡ በቀጥታ ይሰገድላት፡ ማለትም፡ ትመለክ ነበር። ያች ጽላት፡ “ቃል ሥጋ ኾነ!” በሚለው፡ በወንጌላዊው የምሥራች ዜና መወረት፡ ሰው ኾነች! እርሱም፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ጽላቷን የያዘችውና የአካላዊው ቃል መለኮት ማደሪያ የኾነችውም ታቦት፡ ሰው ኾነች! እርሷም፡ ድንግል ማርያም ናት።

በመጨረሻ፡ ኢየሱስ ክርስቶስም፡ ድንግል ማርያምም፡ ከትንሣኤያቸው በኋላ፡ ወደሰማይ ዓርገው፡ በሰማያዊቷ የእግዚአብሔር መንግሥት ዙፋናቸውም ላይ ተቀምጠው፡ በሰማይም፡ በምድርም፡ በአጠቃላይም፡ በመላው ፍጥረት ዓለም ያለውን ፍጥረታቸውን፡ በአባትነትና በእናትነት፡ በንጉሥነትና በንግሥትነት፡ ይጠብቃሉ፡ ያስተዳድራሉ። በዳግም ትንሣኤ፡ በግዘፍ ተገልጠው፡ የቸርነት ሥራቸውን፡ ገሃድ እስኪያደርጉት ድረስ፡ ዛሬ፡ በዚህ ዓለም ተገኝተው፡ ሥጋዊዉን ፍጥረት፡ የሚጠብቁትና የሚያስተዳድሩት፡ በመንፈስ ቅዱስ ነው።

በኪዳነ አሪቱ ሥርዓት፡ ጽላቱና ታቦቱ፡ ሊለያዩ እንደማይችሉ፡ ቢለያዩ ግን፡ ያ፡ አማናዊው ማንነታቸውና ኃይላቸው ሊቀር እንደሚችል ኹሉ፡ እንዲሁ፡ ኢትዮጵያውያን፡ ኢየሱስ ክርስቶስንና እናቱን፡ ድንግል ማርያምን፡ በሃይማኖታቸውም፡ በአምልኳቸውም፡ በጸሎታቸውም፡ በስማደታቸውም፡ በምግባራቸውም፡ በሥርዓታቸውም፡ በአክባቢራቸውም፡ በምስጋናቸውም፡ ማለትም፡ በቅኔያቸውና በድርሰታቸው አቀራረብ ኾነ፡ በሥዕላቸው ዝግጅት እንኳ ሳይቀር፡ በመሳሰለው በማናቸውም ድርጊታቸው፡ በምንም መልክ ከቶ አይለያዩአቸውም። ሌሎች፡ ለያይተዋቸው ቢያገኟቸው እንኳ፡ እነዚያ የተለያዩት እናትና ልጅ፡ በእነርሱ ዘንድ፡ እነርሱ የሚያውቋቸው፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም አይኾኑም። ስለዚህ፡ ያልተለያዩትና የማይለያዩት፡ እናትና ልጅ፡ ከቃል ኪዳን ልጆቻቸው ኢትዮጵያውያንም፡ ሳይለዩ አብረዋቸው የሚኖሩት፡ እንዲህ፡ “በመንፈስና በእውነት” ስለኾነ፡ እኛም፡ በዚህ እምነት ኾነን፡ የምንሰግድላቸው፡ ማለትም፡ የምናመልካቸው፡ “በእውነትና በመንፈስ” ነው። በዚህ ጊዜ፡ “እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚያመልኩትም፡ በመንፈስና በእውነት ሊያመልኩት ያስፈልጋቸዋል!” ያለው፡ ያ፡ የጌታ ቃል መፈጸሙን እናረጋግጣለን።

ይህም ማለት፡ በጽላትና በታቦት ፊት፡ ወይም፡ በመንበር፡ በመቅደስ፡ በቤተ ክርስቲያን ሕንፃ፡ በመስቀል፡ ወይም በሥዕል አንጻር ኾነን በምንሰግድበት ጊዜ ኹሉ፡ ከድንግል ማርያም በመወለድ፡ ሰው ኾኖ ተገልጾ ያወቅነውን፡ በአማማተ መስቀሉ፡ ሥጋውን ቆርሶና ደሙን አፍስሶ፡ ሞቶና ተቀብሮ፡ በትንሣኤው ያዳነንን፡ በመጨረሻም፡ “ብሉኝ! ጠጡኝ!” ብሎ፡ በመንፈስ ቅዱስ ጸጋ የሰጠንን፡ ቅዱስ ሥጋውንና ክብር ደሙን፡ በንስሐ ነጽተን በመቀበል፡ ከእርሱ ጋር ለመዋሃድ ያበቃንን እግዚአብሔርን፡ “አምነንሃል! ወድደንሃል! እኛ ሳንጠይቅህ፡ አንተ በፈቃድህ ላደረግህልን” ለዚህ ኹሉ ምሕረትህና ቸርነትህም እናመሰግናለን!” ማለታችን ነው።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤ በታቦት የሚፈጸመው አምልኮ፡ “በመንፈስና በእውነት” ሊኾን ስለሚገባ፡ “ባዕድ” እንዳይኾን ስለመጠንቀቅ፡፡

አዎን! በዚህ መልክ በምናቀርበው ስግደት አማካይነት፡ መንፈሳዊዉና እውነተኛውን አምልኳችንን መፈጸማችን እንጂ፡ በግዙፍነት ለሚታየውና ለሚዳሰሰው፡ እንደዛሬው ጊዜና እንደቀደሙት ዘመናት፡ በጠላት ዲያብሎስ አማካይነት፡ በከሃዲዎች እጅ፡ ወድቆ ሊረከስ፡ ሊበላሽና ሊፈራርስ ለሚችለው፡ ለዚያ፡ ለመሬታዊው በድን አካልና ቅርፅ ወይም ምስል መስገዳችን አለመኾኑን፡ በትክክል ልታውቁት ይገባችኋል፡፡

አለዚያማ፡ እንኳን ዛሬ፡ የኪዳን መንፈስ ቅዱስን ሕይወት በወረሰንበት፡ በዘመነ ምሕረት ይቅርና፡ ቀድሞ፡ በኪዳን አሪቱ፡ የኮነኔ ዘመን ጊዜ እንኳ፡ በሰው እጅ የተሠራውን፡ “የተቀረፀውን ምስል ለአንተ አታድርግ! አትሰገድላቸው! አታምልካቸውም! ...እኔ እግዚአብሔር አምላክህ፡ ቀናተኛ አምላክ ነኝና፡፡” ያለውን ሕያው ቃሉን ማስተላለፍ፡ ከዚያም አልፎ መቃረን፡ ከኹሉም ይባሉ፡ ማፍረስ ሊኾንብን አይደለምን? በዚህ የተነሣበ፡ ራሳችን ጠፍተን፡ በክፉ አርአያነታችን፡ ሌሎችንም፡ ወደጥልቁ የአምልኮ ባዕድ ጥፋት ልንመራቸው አይደለምን? ስለዚህ፡ አምልኳችን፡ “መንፈሳዊነቱንና እውነተኛነቱን” እንዳይለቅ ለማድረግ፡ በብርቱ ልንጠነቀቅበት ያስፈልገናል፡፡

ጥያቄ፡- “አምልኳችን፡ ‘መንፈሳዊነቱንና እውነተኛነቱን’ እንዳይለቅ፡ በብርቱ መጠንቀቅ ያስፈልገናል!” ስትል፡ “ከዚህ ውጭ፡ የባዕድ አምልኮን ፈለግ የተከተለ እንዳይኾን እንጠንቀቅ!” ማለትህ ነውን? ይህን ማለትህ ከኾነ፡ ሕንዴት፡ እንዲህ ሊኾን ይችላል?

መልስ፡- አዎን! አምልኮ፡ ይኸውም፡ ለእግዚአብሔር የሚቀርበው አምልኮ፡ ቀላል ነገር አይምሰላችሁ! እናንተም፡ እኔም፡ በግልም ኾነ በጋራ፡ ብርቱ ጥንቃቄ ልናደርግበት የሚገባን ቀዳሚና ዓቢይ ጉዳይ ነው፡፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምረን፡ እስከመጨረሻው ኪዳን ምሕረት ድረስ፡ ከፈጣሪያችን፡ ከእግዚአብሔር ጋር የተጋባናቸው ሰባቱም ቃል ኪዳናት፡ እርሱን፡ ንጹሕና ትክክለኛ በኾነው፡ “በእውነትና በመንፈስ” ልናመልከው የሚገባን መኾኑን፡ አበክረው የሚያሳስቡን ናቸው፡፡

ይህም ማለት፡ እኛ፡ ወደእርሱ፡ ወደፈጣሪያችን፡ “በእውነተኛ ሃይማኖት” በምንቀርብበት ጊዜ፡ እርሱ ደግሞ፡ በአምላክነቱ፡ ለእኛ የሚያስፈልገንን የአባትነት ቸርነቱን፡ ጥበቃውንና ትድግናውን (ማዳኑን) ሊሰጠን፡ “በቅዱስ መንፈሱ” ከእኛ ጋር በመዋሃድ፡ አምልኳችንን ፍጹም የሚያደርግ መኾኑን፡ ለእንዲት ቅጽበት እንኳ መዘንጋት የለብንም፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

ይህም ሊኾን፡ እርሱ፡ በቃል ኪዳን የታመነ፡ እኛ ግን፡ ለእርሱ ለገባነው ቃል ኪዳን የማንታመን ስሑታን (ስሕተተኞች) በመኾናችን፡ ራሳችንን ዘወትር፡ በንስሐ እያስተካከልንና እያጸደቅን፡ ራሳችንን፡ ለቃል ኪዳን ማብቃት እንዳለብን አውቀነው ሊኾን ይገባል። ያ፡ የቁጣው ቅጣት የሚጭጣውም፡ ከዚህ ውጪ በምንኾንበት ጊዜ መኾኑን እንዳንረሳው ያስፈልጋል።

እንግዲህ፡ በሰላሙ ጊዜ ኾነ በዘመነ ዐጼባ (የጭንቅና የመከራ ዘመን)፡ ጽላትን የያዘው ታቦት በሚገኝበት ቤተ መቅደስ ኹሉ የምናካኪደው አምልኳችን፡ እንዲህ፡ “በመንፈስና በእውነት” ሊኾን አግባብ ነው፡ ሌላ ማማረጫ የለም። ወይም፡ ዘመኑ፡ እንደዛሬው ጊዜ፡ የመከራ መቅሠፍት የታዘዘበት፡ ዓመፀኞችና ከሃዲዎች፡ አመንዝሮችና አረመኔዎች የሠለጠኑበት ኾኖ፡ እንደሥርዓታችን፡ ጽላቱን የያዘው ታቦት፡ በትክክለኛው መንገድ ሊገኝ የማይቻል የኾነ እንደኾነ፡ አምልኳችን፡ በዘመኑ ኃጢአት ባልተባበረ ካህን አማካይነት፡ ወይም፡ ይህን የመሰለው ካህን በማይገኝበት ጊዜ፡ እውነተኛው ካህናችንና ሊቀ ካህናታችን የኾነውን፡ ራሱን ኢየሱስ ክርስቶስን፡ ካህናችን አድርገን፡ በማናቸውም ቦታ፡ ጊዜና ኹኔታ፡ በዚህ “በመንፈስና በእውነት” መልክ ልናካኪድ ይገባናል” ማለት ነው። ከዚህ ያለፈ ወይም የተለየ እምነት ወይም ሥርዓት ቢኖር፡ እንደክህደት ወይም እንደባዕድ አምልኮ የሚቆጠር ይኾናል።

እንዳንድ ጸሐፊዎች፡ የአዲስ ኪዳንን “ጽላትና ታቦት” በሚመለከት፡ ከብሉይ ቅዱሳት መጻሕፍት፡ ስለሚጠቃቅሟቸው ቃላት፡ ሊጠነቀቁ እንደሚገባቸው፡ በዚህ አጋጣሚ ላሳስብ እወድዳለሁ። ይኸውም፡ ከዚህ፡ ቀደም ብዬ፡ ስለጽላትና ታቦት እንዳብራራሁላችሁ፡ እኛም ኢትዮጵያውያን፡ እስከዘመነ ክርስትና ድረስ ስናደርገው እንደቆየው ኹሉ፡ እነዚያ የእግዚአብሔር ቃላት የተጻፉት፡ እስራኤል፡ እርሱን አምላካቸውን፡ እንዲያመልኩባት፡ በዘመነ ብሉይ፡ በእግዚአብሔር ጣቶች ተጽፋ፡ ለሙሴ ስለተሰጠቸው፡ ስለአንዲቱ መለኮታዊት ጽላት ኪዳን ብቻ እንጂ፡ በዘመነ ሐዲስ፡ ይልቁንም በዛሬው ጊዜ፡ ሰዎች፡ በያለበት፡ በየእጃቸው፡ በብዛት እየቀረጹና በእየቤታቸው እያስቀመጡ፡ እስከመሸጥና መለወጥ፡ እስከመሥረቅና መዘዋወቅ እስከማድረግ ስላደረጋቸው ጽላትና ታቦት አለመኾኑን ነው።

እኛ፡ የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ሕዝብ፡ በአምልኳችን፡ ፍጹም እንኾን ዘንድ፡ “እኔ አምላክህ፡ ቀናተኛ ነኝ!” በሚል ኃይለ ቃል፡ ግልጽና ተጥተኛ፡ የጸናም መለኮታዊ ማስጠንቀቂያ የተሰጠን በመኾኑ፡ ይህ የአምልኳችን ጉዳይ፡ በብርቱ ሊታሰብበት እንጂ፡ ቸል ተብሎ ሊታለፍ የሚገባ አይደለም። ኢትዮጵያውያን ምእመናንም፡ የሃይማኖታቸው መሠረት ነውና፡ ይህንኑ የአምልኳችንን ጉዳይ፡ በግልጽ አውቀውትና በትክክል ተረድተውት፡ በምግባር ሊፈጽሙት ይገባል።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤ በታቦት የሚፈጸመው አምልኮ፡ “በመንፈስና በእውነት” ሊኾን ስለሚገባ፡ “ባዕድ” እንዳይኾን ስለመጠንቀቅ፡፡

ስለዚህ፡ ጽላትን ወይም ታቦትን በሚመለከት፡ እዚህ ላይ፡ በአጽንዖት ላላውቃችሁ የምፈልገው፡ “ታቦተ ሕጉ” ወይም “የኪዳን ታቦት” በተባለችው፡ በዘመነ ብሉይ በነበረችውና በሙሴ እጅ በተሰጠችው፡ በዚችው፡ በእንዲቷ ጽላተ ኪዳን ላይ የተቀረጸው፡ ራሱ፡ እግዚአብሔር ቃል ስለኾነ፡ ራሷ፡ ጽላቷ፡ ከነታቦቷ ትመለክ ነበር፡፡ በአዲሱ ኪዳን ጽላትና ታቦት የሚፈጸመው፡ የሥጋ ወደሙ አምልኮት ግን፡ እንዲህ አይደለም፤ ይህ፡ የአዲሱ ኪዳን አምልኮት፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም በመወለድ፡ ሰው የኾነውና ኢየሱስ ክርስቶስ የተባለው፡ ያ፡ እግዚአብሔር ቃል፡ ሕያው ኾኖ፡ ዛሬ የሚመለከው፡ “በመንፈስና በእውነት” ነው፤ ማለትም፡ ሥጋውና ደሙ በተቀመጠበት፡ በአዲስ ኪዳን ታቦት ፊት፡ እኛ፡ በእውነት ስንቀርብ፡ እርሱ ደግሞ፡ በዚያጣይ፡ በቅዱስ መንፈሱ ተገልጿ፡ አምልኳችንን ይቀበላል፡፡

እንዲህ፡ በእውነት የምናቀርብለትን አምልኳችንን፡ በመንፈስ መቀበልን የሚወድደው አምላካችን፡ በጽላቱና በታቦቱ፡ በሥጋ ወደሙም ላይ ተገኝቶ፡ መለኮታዊ ምሥጢሩን የሚያከናውነው፡ በመንፈስ ቅዱስ መኾኑን፡ በቁርባን ጊዜ፡ በእርግጥ ሥጋ ወደሙን የሚቀበሉት፡ ከካህናቱም ኾነ ከምእመናኑም ወገኖች፡ የበቁት ብቻ በመኾናቸው ይታወቃል፡፡ “የበቁት” ማለትም፡ በንስሐቸው፡ “እውነተኛች” ኾነው የቀረቡት ማለት ነው፤ ለእነርሱ፡ በመንፈስ ቅዱስ የተለወጠው፡ የመለኮት ሥጋና ደም ይሰጣቸዋል፡፡ በ“እውነተኛነት”፡ ወይም፡ በ“እውነተኛ ንስሐ” ያልቀረቡት ግን፡ ካህናቱም ኾኑ ምእመናኑ፡ የጎረቡት፡ ምድራዊዉን የኅብስት ቁራሽ፡ የተጎነጩትም፡ ምድራዊዉን የወይን ጭማቂ እንጂ፡ መንፈሳዊዉንና ሰማያዊዉን አይደለም፤ እነዚህ፡ በ“እውነት” ባለመቅረባቸው፡ “ስላልበቁ”፡ በምሥጢረ ቁርባን ትርጓሜ እንደሚታተተው፡ መንፈሳዊው ሥጋ ወደሙ፡ ከእነርሱ ተወስዶ፡ በዚያው ቤተ ክርስቲያን ላሉት፡ ወይም በበረሃ ለሚኖሩት፡ በ“እውነተኛነታቸው ሸበቁት” ይሰጣቸዋል ማለት ነው፡፡

ከዚህ የተነሣ፡ ራሱ እግዚአብሔር፡ በእጁ ጽፎ፡ በመለኮታዊ ኃይሉ ለቀደሳትና ራሱ፡ የእግዚአብሔር ቃል ኾኖ ትመለክ ለነበረችው ጽላተ ኪዳን፡ የተሰጠውን አምላካዊ ክብር፡ በሰው እጅ ተቀርጾና ተባርቶ፡ በመንፈስ ቅዱስ ጸጋ፡ ለቅዱስ ቁርባን መሠዊያነት ለሚበቃው፡ የአዲስ ኪዳን ጽላት አሳልፎ መስጠት፡ ያን፡ የአዲስ ኪዳንን ጽላት የሚቀርጸውን ባለሙያና ያንኑ ጽላት የሚባርከውን ጳጳስ፡ ከእግዚአብሔር ጋር ማስተካከል እንዳይኾን፡ በብርቱ መጠንቀቅ ያስፈልጋል፡፡ አለዚያ፡ “ከጽላቱ ይልቅ፡ ጽላቱን የሚሠራውን እና/ወይም የሚባርከውን ሰብአዊ ፍጡር አምልኩ!” እንደማለት ይቆጠራል፡፡

በጽላትና ታቦት ላይ የሚፈጸመውን በደል ስለማስወገድ፡፡

ጥያቄ፡- በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረውና በአዲሱ ኪዳን ዘመን ያለው፡ የጽላትና የታቦት ምሥጢርና ሥርዓት፡ ይህ ኾኖ ሃለ፡ በዚሁ፡ እጅግ በተቀደሰው፡ የአምልኮ ንዋየ ቅድሳት ላይ፡ በዚህ ዘመን፡ በተለይ፡ በግለሰብ፡ በጎብረተሰብና በአገር ደረጃ፡ ታላቅ በደል እየተካሄደ ይገኛል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

በደሉ የሚካሄደው፡ በገሃድ በለኸነ፡ ባለፉት ዘመናት፡ ለምሳሌ፡ ቀደም አድርገን፡ በእየአጋጣሚውና በእየምክንያቱ፡ አኹንም ከአንተ የሰማናቸውን፡ የቅርቦቹን ድርጊቶች ለመጠቃቀስ ያህል፡ በጉዲት፡ በአሕመድ ግራኝና በፋሺስት ኢጣልያ ወረራዎች ጊዜያት ከደረሰው ይልቅ፡ የባሰ አስከፊ መኾኑን፡ ማንኛውም ሰብአዊ ተመልካች፡ ደህና አድርጎ ያውቀዋል።

ዛሬ፡ ከአንተ ያገኘነው፡ ይህ ማብራሪያ፡ የጥያቄያችን መልስ ኾኖ፡ ጥቂት አሳራሬን እንጂ፡ እንዲህ፡ ባይኾን ኖሮ፡ የጽላትንና የታቦትን ምሥጢራዊ ክብር፡ ባሁኑ ጊዜ፡ እንዲህ እየተፈጸመ ከምናየው፡ ከዚህ ችሉ አሳዛኝና አሳፋሪ ድርጊት ጋር ስናያይዘው፡ የሃይማኖት ነገር ነውና፡ በእርግጥ፡ እጅግ ያሳዘነን፡ ይቸግረንና ግራ ያጋባን ነበር። ይኹንና፡ ይህን የመሰለው በደል፡ ሊወገድ፡ አለዚያም፡ ሊሻሻል ሊገባው፡ እንዲያውም፡ በበለጠ እየጨመረ፡ እየሰፋና እየተጠናከረ ሲኼድ ይታያል። ታዲያ፡ ይህ ለምንና እንዴትስ ሊቀጥል እንደቻለ፡ በለመናትሔውሰ፡ በግልም ኾነ፡ በጋራ፡ ምን መደረግ እንዳለበት፡ እዚህ ላይ፡ ብትገልጽልን?

መልሱ፡- አዎን! ይህን የተነሣንበትን፡ የጽላትን ወይም የታቦትን ምሥጢር በሚመለከት፡ እውነተኛች ኢትዮጵያውያንን ችሉ፡ እጅግ የሚያሳዝንና የሚያስለቅስ ነገር ቢኖር፡ አምላካችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ እንደዚያ፡ እስከመስቀል ሞት በደረሰ ሥቃይ፡ መከራውን አይቶ፡ በደሙ ተቤኹቶ፡ ከአራታዊው ቀንበር ነጻ ያወጣትን፡ ከእኛም እንድትቀርብለት የሚፈልጋትን፡ ንጹሕና እውነተኛ የኾነችውን፡ መንፈሳዊት አምልኮውን፡ እንደገና ወደውርደት መልሰን፡ ለዲያብሎስና ለአገልጋዮቹ መዘበቻና መጫወቻ፡ መጠቀሚያም ማድረጋችን ነው። ይኸውም፡ በአኹኑ ጊዜ፡ ዲያብሎስ፡ በጽላት ላይ፡ በአዋጅ ባስተላለፈው ዘመቻ ምክንያት፡ በይፋና በብዛት እየደረሰ በሚታየው፡ ልዩ ልዩ አሳዛኝ ድርጊት ተረጋግጦ ይታወቃል።

በዚህ ረገድ፡ በቅዱሱ ኪዳን ያገኘነውና ይኸው፡ “ጽላት” ወይም “ታቦት” የሚባለው፡ አንዱ፡ የተቀደሰው ቅርሳችን፡ የገጠመው አሠቃቂ ዕድል፡ በሥርቆትና በሽያጭ አበጋዞች አማካይነት፡ የነጋዴ መጠቀሚያ በመኾን ብቻ የተወሰነ አይደለም። ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከእርሱም በኋላ፡ የእርሱ ፍቅር አገብሮአቸው (አስጨክኗቸው)፡ ለተጋደሉላትና ለተሠዉላት፡ በአምልኮቷም፡ ንጹሕነት ለኾነችው፡ ለቅዱሱ ኪዳን የተዋሕዶ ሃይማኖታችን፡ አንደኛው መታወቂያ ኾኖ የኖረው፡ ይህ፡ የተቀደሰ ምልክታችን፡ በተቃዋሚዎቻችንና በአረማውያን ዘንድ ሳይቀር፡ በሕዝብ አደባባዮችና በግል መኖሪያ ቤቶች ውስጥ፡ ለትርኢት እየቀረበ፡ እንዲህ መሣቂያና መሣለቂያ፡ መጫወቻና መዘባበቻ በመኾን ጭምር፡ በርኩሶት ሲቀለድበት እናያለን። በዚህ ጊዜም፡ ከኢትዮጵያውያን መካከል፡ በድርጊቱ፡ አብረው እየሣቁና እየተሣለቁ፡ እየተጫወቱና እየዘበቱ፡ ቢበዛ ከንፈራቸውን ሲመጥጡ፡ ሌሎቹ ደግሞ፡ “አዬ ጉድ!” እያሉ፡ ዝም ብለው፡ በምናለብኝነት የሚመለከቱ እንዳሉ ይታወቃል።

ምዕራፍ ፭፤ ሰባቱ ትዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
በጽላትና ታቦት ላይ የሚፈጸመውን በደል ስለማስወገድ፡፡

ከዚህ የተነሣ፡ ራሱን፡ “እኔ ኢትዮጵያዊ ምእመን ወይም ካህን ወይም ጳጳስ ነኝ” ብሎ በማስተዋወቅ፡ በተለይም፡ በስደት ስም፡ በባዕዳን አህጉር በሚኖሩ የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ መካከል በሚገኝ፡ በማንኛውም ሰው፡ ወንድኸን ሴት እጅ፡ “ጽላት” እየተባለ፡ በሚቀርብበት ጊዜ፡ ከዋናዋ ቤተ ክህነት አለመሰጠቱ እየታወቀ፡ በሥርዓተ አልበንነት የሚፈጸመው የአምልኮ ፈዝና ቀልድ እጅግ ያሳዝናል፡፡ እንዲሁም፡ በቃለ አዋዲው ደንብ መሠረት፡ የቤተ ክርስቲያን ሰበካ ጉባዔ ሊቀ መንበር፡ ሥልጣን ከህነት ያለው ቂስ ሊኾን ሲገባ፡ እንኳን ሥጋ ወደሙ የተቀበሉ ሊኾኑ ይቅርና፡ ምእመንነታቸው እንኳ ተረጋግጦ የማይታወቅ፤ አቋሙና ምግባሩም የሌላቸው፡ ወንዶችና ሴቶች ግለሰቦች ሳይቀሩ፡ የአመራሩ ምርፋት (የBoard ቦርድ) ሰብሳቢና አባሎች እየተባባሉ በመመራረጥ፡ የአስተዳደር ሥልጣን በመያዛቸው፡ በቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ላይ የሚፈጸመው አሳፋሪና የድፍረት ድርጊት፡ ሃይማኖቱን ብቻ ሳይኾን፡ ራሱን፡ “ኢትዮጵያዊነት”ን፡ በባዕዳን ዘንድ ጭምር፡ ከከፍተኛ ቅሌትና ትዝብት ላይ በመጣል፡ አጠያያቂ እንዲኾን አድርጎታል፡፡

ከኹሉ ይልቅ የሚያሳዝነውና የሚያሳፍረው፡ ኢትዮጵያን፡ ለማፈራረስና ለማውደም፡ በሙሉ ኃይላቸው የተነሡት፡ ባዕዳንና የወገን ተፃራሪዎች፡ በጽላትና በታቦት ላይ እያካኼዱ ያሉት፡ ግዙፍና ረቂቅ ዘመቻ አንሶ፡ ራሳቸውን፡ “ኢትዮጵያውያን ነን” የሚሉት ሰዎች፡ በተለይ በአገር ውስጥ፡ የሚፈጽሙት የርኩሳት ድርጊት ነው፡፡ ይህም፡ ካህናቱ፡ እርስ በርሳቸው በሚጣሉበት ጊዜ፡ እንደኛው፡ ሌላውን ለመጉዳት ሲል፡ ለዲያብሎስ ሴራ መሣሪያ በመኾን፡ ጽላቱን ራሱ ይሠርቅና፡ “ጽላቱ ጠፋ!” ብሎ፡ በምእመናኑ ዘንድ በሚነዛው ወሬ ይጀመራል፡፡ ከዚያ፡ ምእመናኑ፡ “ጽላቱ ከጠፋ፡ እንግዲህ፡ አምላካችንን፡ በምንና እንዴት ልናመልከው ነው?” ብለው፡ እንዲደናገጡና እንዲሸበሩ በማነሣሣት፡ እነርሱን፡ ከመጨረሻው የተስፋ መቁረጥ ደረጃ አድርሶ፡ የሚቀጥለውን ኃጢአት ያሠራቸዋል፡፡ ይኸውም፡ ይህን ለመሰለው፡ የዲያብሎስ የርኩሳት ተግባር መሣሪያ የኾነው፡ ሌላው ካህን፡ ከምእመናኑ መካከል፡ ለዚህ ሰይጣናዊ ተልእኮ በተዘጋጁ ግለሰቦች ተባባሪነት፡ ጽላቱን የሠረቀው ማን እንደኾነ ለማወቅ፡ ወደጠንቋይ ሼዶ እንዲጠይቅ የማድረጉ አሠራር ነው፡፡ በዚህም፡ ዲያብሎስ፡ ባርቹ ሊያደርጋቸው ባጠመደው ወጥመዱ ውስጥ፡ ኹሉም እንደገቡለት ይታያል፡፡

በዚህ ድርጊት፡ ኢየሱስ ክርስቶስንና ቅድስት እናቱን፡ ድንግል ማርያምን፡ ምን እንደሚሰማቸው፤ ምንስ እንደሚሉ መገመቱን፡ ለማሰብ መሞከሩ እንኳ አይቻለኝምና፡ እተወዋለሁ! በዚህ ጊዜ ነው፡ እስራኤል፡ የኃጢአታቸው ብዛትና የበደላቸው ጽናት፡ ታቦተ ጽዮንን፡ በዚያን ጊዜ፡ አረማውያን በነበሩት፡ በፍልስጥኤማውያን እጅ፡ እስከመማረክ ያደርሳት የነበረው ዘግናኝ ታሪክ፡ በባይነ ሕሊና ፊት፡ እንደመጽሔት ድቅን እያለ፡ የጥንቱን በማዘከር፡ ኢትዮጵያዊውን መንፈስ፡ በታላቅ የገዝን ማዕበል የሚያማታው፡፡

በዚህ መልክ እየቀጠለ የሼደው በደል፡ ምንን አስከተለ? ይኸው፡ ትውልዱ እየከፈለ ያለውን ዋጋ፡ እየራሳችንም እየተካፈልንበት እያየነው ነንና፡ ሌላ ምስክር አያስፈልገውም፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

የቅርቡን፡ የደርግ የግፍ አገዛዝና አኹን ያለንበትን የበቀል አመራር፡ እንዲሁም፡ ለወደፊት የሚጠብቀንን አስፈሪ ጽዋ፡ ለጊዜው እናቆያቸውና፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ፡ ጥቂት ራቅ ባሉት፡ እናንተም፡ አኹን፡ በጥያቄያችሁ ውስጥ በጠቀላችኋቸው፡ በጉዲት፡ በአሕመድ ግራኝና በፋሺስቱ ሙሉሉኒ የጭካ ወረራዎች ጊዜ፡ የተቀበላቸውን መከራዎች፡ እስኪ እንደገና እናስታውሳቸው!

“እኔያ፡ እልቂት የተመላበቸው የመቅሠፍት ጊዜያትና ኃይላት፡ የእግዚአብሔር፡ የቃል ኪዳን አገር የኾነችውን ኢትዮጵያን እንዲያጥለቀልቁ ለምን፡ ከአምላክ ተፈቅዶ ታዘዘ?” ብለን በግድ መጠየቅና መልሱን ለማግኘት መሞከር ይኖርብናል። ለሃይማኖታዊ ሰውነት፡ ወይም ለኢትዮጵያዊ፡ በተለይም፡ በዕድሜአችን ደርሶ ያየነውን ለምንገመግም፡ ለእኛ፡ መልሱ ይህን ያህል ከባድ ሊይኾንም። ይኸውም፡ ይህን የመሰለው መቅሠፍት፡ በአንድ ሕዝብ ላይ፡ ያውም ከፈጣሪው ጋር በቃል ኪዳን በተሣሠረ፡ እንደኢትዮጵያ ሕዝብ ባለ ወገን ላይ የሚደርሰው፡ የዚያ ሕዝብ፡ የኃጢአት ጽዋ መልቶ ሲፈለስ ብቻ መኾኑ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ ከጥንት ጀምሮ የታመነበት ስለኾነ ነው።

የጭካኔን ሠይፍ የታጠቁት፡ እኔያ የጥፋት አበጋዞችስ ተልከው ምን አደረጉ? የሚፈርሰውን አፍርሰው፡ የሚጠፋውንም አጥፍተው፡ ከፈጸሙ በኋላ፡ በመጨረሻ፡ ራሳቸው ጠፉ እንጂ፡ ዕድሜ አግኝተው፡ በገዢነት ሥልጣን፡ በኢትዮጵያ አልቆዩም። የመጡት፡ ለሌላ ሳይኾን፡ በቀጥታ የቅጣት ተልእኮን ለማድረስ ብቻ መኾኑ፡ በዚህ ይታወቃል። በተለይም፡ የፈራረሱትና የተደመሱት፡ በይበልጥ፡ የአምልኮ ምልክቶች የኾኑት፡ ሐውልቶችና አብያተ ክርስቲያን በመኾናቸው፡ የኃጢአቱና የበደሉ ጽዋ ሞልቶ፡ የቅጣቱ መሣሪያዎች የኾኑትን ልኡካን እንዲመጡ ያደረገው የክፋቱ ኃጢአት፡ ከአምልኮው በደል ጋር የተያያዘ መኾን እንዳለበት፡ በግልጽ ይታያል። እስራኤል፡ በታበተ ጽዮን አማካይነት፡ ከፈጣሪያቸው ጋር ያደረጉትን፡ የአምልኮ ቃል ኪዳናቸውን አፍርሰው፡ በእርሷ ሊፈጽሙት የሚገባቸውን የአምልኮ ሥርዓት በሚያቃውሱበት ጊዜ፡ ወይም እንደአሐዛብና አረማውያን፡ ጣዖት ማምለክን፡ ወይም ለአጋንንት መሠዋትን በሚጀምሩበት ጊዜያት ኹሉ፡ እግዚአብሔር፡ በአካባቢያቸው፡ ለእነርሱ መቅጫ ያኖራቸውን አሐዛብን እያሰነዙ፡ ይቀጣቸው እንደነበረው ማለት ነው።

ስለዚህ፡ በእነዚያ ጊዜያት የነበረውም፡ የኢትዮጵያውያን ኃጢአት፡ አምልኮን የሚመለከት እንደነበረ፡ ጥርጥር የለበትም። ታዲያ! ያ ኹሉ መፈራረስና ጥፋት የደረሰው፡ በጊዜአችን ሲፈጸም እንደምናየው፡ በእነዚያ ዘመናት የነበሩት ትውልዶች፡ ኃጢአታቸው፡ ከሌላው ጋር ተደማምሮ፡ የአምልኮ ምልክቶቻችን በኾኑት፡ በጽላትና በታበት፡ እንዲሁም፡ በቀሩት፡ የቅዱሱ ኪዳን ቅርሶቻችን ላይ ከፈጸሙት፡ የክህደት፡ ወይም የዓመፅ፡ ወይም የአመንዝራነት በደል የተነሣ ካልኾን በቀር፡ በሌላ፡ በምን ሊኾን ከቶ ይችላል?

ምዕራፍ ፭፤ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
በጽላትና ታቦት ላይ የሚፈጸመውን በደል ስለማስወገድ፡፡

በእነዚያ የመከራ ዘመናት፡ ሓውልቶቹ እየወደቁ እንዲሠባበሩ፥ አብያተ ክርስቲያኑም፡ ከነንዋያት ቅድሳቶቻቸውና መጻሕፍቶቻቸው ጋር እየተኩሰተሩ እንዲቃጠሉ፥ የቤተ ክህነቱ፥ የቤተ ሕዝቡና የቤተ ምልክናው ማኅኖች የኾኑት ካህናት፥ ምእመናንና ባለሥልጣኖች፡ በሰይፍ ስለት እንዲያልቁ፥ እንዲሠቃዩና እንዲሳደዱ በተደረገባቸው ጊዜያት፡ በጽላታቱም ላይ ይኸው ተመሳሳይ ዕድል፡ አብሮ ደርሶ እንደነበረ የታወቀ ነው፡፡ ከእሳቱ ቃጠሎ ለማዳን በተደረገው ሙከራ፡ የተረፉ ጽላቶች ቢኖሩም እንኳ፡ በእየዋሻው ተጥለው ከመቅረታቸው በቀር፡ ከጥፋቱ ጉዳት እንዳላመለጡ፡ በየጊዜው የሚከሠቱት የቅርሶች ግኝቶች፥ በእየዋሻውና በእየገደላገደሉ ላይ ተሠርተው የሚገኙትም፡ የዛሬዎቹ አብያተ ክርስቲያን በዋቢነት ያስረዳሉ፡፡

ጥያቄ፡- ኃላጊያ፡ የጽላታቱ አምልኮ ፍጻሜ፡ በዚያን ጊዜ፡ ያን የመሰለ ሙጢትና ችግር ደርሶበትና ታይቶበት የነበረ ከኾነ፡ የኋላ ኋላ፡ በትውልዱ ንስሐና በእግዚአብሔር ችርነት፡ ሰላማዊው ዘመን እስኪመለስ ድረስ፡ የአዲስ ኪዳን አምልኮተ እግዚአብሔር፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ በበለጠ ተጠናክሮ፡ እንዴት ሊቀጥል ቻለ? ማለትም፡ እውነተኛው አምልኮተ እግዚአብሔር፡ እንደሥርዓተ ኦሪቱ ሳይኾን፡ እንደአዲስ ኪዳን፡ በሥርዓተ ክርስትና፡ ያለጽላት ሊካኼድ፡ እንዴት የሚቻል ኾነ?

መልስ፡- ለፈጣሪያችን፡ ምስጋና ይድረሰውና፡ በዘመኑ ኦሪት፡ በጽላተ ሙሴ ይመለክ የነበረው፡ እርሱ፡ ራሱ፡ እግዚአብሔር ቃል፡ በኋለኛው ዘመን፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም ሰው ኾኖና ኢየሱስ ክርስቶስ ተብሎ፡ በመስቀል ላይ በመሠዋት፡ የዲያብሎስን ክፋት፡ በፍቅሩ ትእግሥት፥ ኃጢአትን፡ በደሙ፥ ሞትን በሞቱ፥ ሙስና መቃብርን፡ በትንሣኤው ከሻረ በኋላ፡ በዕርገቱ፡ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ፡ ወደዓለሙ እንዲወርድ አደረገ፡፡ ከዚህ ጸጋው የተነሣም፡ “እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚያመልኩትም፡ በመንፈስና በእውነት ሊያመልኩት ያስፈልጋቸዋል!” ብሎ፡ ገና በሕይወተ ሥጋ ሣለ፡ ለሳምራዊቷ ሴት የተናገረውን ቃሉን፡ በደሙ ባተመው በአዲሱ ኪዳን፡ በምግባር እንፈጽመው ዘንድ፡ ለእኛ፡ ለወገኖቹ፡ ሥልጣኑን ስለሰጠን፡ በእነዚያ የሰደት ዘመናት፡ ደርሶ በነበረው፡ የሰው እልቂትና የአብያተ ክርስቲያናት ድምሳሌ ምክንያት፡ ጽላት ሊኖር ባልተቻለበት ጊዜ፡ አባቶቻችንና እናቶቻችን፡ መልካሙ ዘመን፡ በእውነተኛ ንስሐቸው ተመልሶላቸው እስኪያገኙት ድረስ፡ አምልኪቸውን፡ ያለጽላት ለመቀጠል በቅተው ተገኙ!

አዎን! አምላካችን፡ ይህን ጸጋና ሥልጣን፡ ለመላው የሰው ልጆች፡ በተለይም፡ የቅዱስ ኪዳንን ቅርስ ለምንጠብቅለት፡ ለእኛ፡ ለኢትዮጵያውያን የሰጠን፡ የእግዚአብሔር መንግሥት ደመኛ ተቃዋሚና የዘር ጠላት የኾነው ዲያብሎስ፡ በአገልጋዮቹ መሣሪያነት፡ ቀደም ብዬ የገለጽሁላችሁን በመሰለ ጭካኔ፡ በጽላትና ታቦት፥ በሌሎቹም የአምልኮ ንዋያት ቅድሳት ላይ፡ ጥፋት ከማድረስ የማይመለስ፡ ኃይለኛ ባለጋራ መኾኑን በማወቁ እንደኾነ ለመረዳት፡ ለማንም ሃይማኖተኛ አያዳግተውም፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

እንግዲህ፡ በእነዚያ የመከራ ዘመናት የነበሩት፡ የኢትዮጵያ ትውልዶች፡ እንደዛሬው ችሉ፡ በጽላትና በሌሎች፡ በቅዱሱ ኪዳን ምልክቶቻችን ላይ የነበራቸው፡ የአምልኮ እምነትና ሥርዓት፡ መምህራችንና አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከነገረን ቃል ውጭ ሽኖ ከተገኘ፡ በእያንዳንዳቸው ላይ የደረሰው፡ ያ፡ የቅጣት መቅሠፍት፡ ሊያስደንቅ፡ ሊያጠያይቅም አይችልም። ምክንያቱም፡ በዚህ ረገድ የሚፈጸመው ኃጢአት፡ ጽዋው ሲሞት፡ የሚያስከትለው ፍዳ፡ ይህን ለመሰለው፡ ለማይቀረው፡ አጠቃላይ ጥፋትና ውድቀት የሚዳርግ በመሆኑ ነው። በተከታታይ የተተኩት ትውልዶችም፡ ከእነርሱ በፊት ስለደረሱት መቅሠፍታዊ ቅጣት፡ በዝርዝር አጥንተውና በማስተዋል ተመልክተው፡ ካለፈው በመማር፡ ስሕተታቸውን አርመውና የአምልኮ ምግባራቸውን አስተካክለው ባለመገኘታቸው፡ ያው ኃጢአትና በደል ቀጥሎ፡ የቅጣቱ መቅሠፍት፡ በተጠቀሱት ትውልዶች ላይ ብቻ ሳይሾን፡ ይኸው፡ ከእኛም ዘመን ደርሶና ተከሥቶ እናየዋለን።

ይኸውም፡ ይህ ትውልድ፡ በቅዱሱ ኪዳን አማካይነት፡ ከፈጣሪው፡ በቃል ኪዳን በተቀበላቸው፡ ጽላቱንና ታቦቱን፡ እንዲሁም፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ የተሰጠውን፡ “ምእ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” የሚለውን፡ የዘውድና የመንበረ ዳዊቱን ዙፋን በመሳሰሉት፡ የአምልኮ ምልክቶቻችን ላይ በፈጸመውና አኹንም እየቀጠለ በኼደው፡ የክህደት፡ የዓመፅና የአመንዝራነት ኃጢአቱ ምክንያት፡ ከ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ጀምሮ እየቆራረጠው ባለው የቅጣት ሠይፍ፡ ያሳባራው መከራውና ሥቃዩ ነው። ይኸው፡ የቅጣት ሠይፍ፡ ወደአፎቱ እንዲመለስ ለማድረግ፡ ትውልዱ፡ ከዚሁ ኃጢአቱና በደሉ፡ ንስሐ የመግባት ዝንባሌን ሊያሳይ ስላልቻለም፡ እነሆ፡ ለባሰው የጭካኔ ክንድ ሊዳረግ፡ እየተዘጋጀ መሆኑን፡ በገሃድ እንመለከታለን። ከዚህ መቅሠፍታዊ እልቂት ለማምለጥ፡ የሚሰማ ጆሮ ያለው ችሉ፡ እናንተና እኔ ጭምር፡ አኹንም፡ እየራሳችንን በንስሐና በቁርባን አዘጋጅተን መገኘት ይኖርብናል።

እውነተኛ ኢትዮጵያዊ፡

ራሱ፡ ጽላትና ታቦት የመሆኑ ምሥጢር።

ጥያቄ፡- በእነዚያ የሰደት ዘመናት፡ ደርሶ ከነበረው፡ እልቂትና ድምሳሌ የተነሣ፡ ጽላት ሊኖር ባልተቻለበት ጊዜ፡ አባቶቻችንና እናቶቻችን፡ አምልኳቸውን፡ ያለጽላትና ታቦት ለመቀጠል በቅተው የነበሩት እንዴት እንደነበሩ፡ ይህም ሹኔታ፡ ጽላትና ታቦት ከሌለ፡ ሥርዓተ አምልኮን መፈጸም እንደማይቻል ከሚነገረው ይትበሃል ጋር፡ እንዴት ሊታረቅ እንደሚችል ጨማምረህና አያይዘህ ብታስረዳን?

መልስ፡- የኢትዮጵያውያን የቃል ኪዳን አምላክ በሆነው፡ በእግዚአብሔር አምልኮት ላይ፡ ቀደም ብለው በተጠቀሱት፡ በእነዚያ የመከራ ዘመናት፡ ያን የመሰለው፡ እጅግ አሠቃቂ፡ አሳዛኝና አሳፋሪ ሹኔታ ሊደርስ የቻለው፡ ያለበቂ ምክንያቶች አልነበረም።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
እውነተኛ ኢትዮጵያዊ፡ ራሱ፡ ጽላትና ታቦት የመኾኑ ምስጢር።

ከእነዚህም ምክንያቶች አንዱ እኮ፡ “እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚያመልኩትም፡ በመንፈስና በእውነት ሊያመልኩት ያስፈልጋቸዋል!” የሚለውን መለኮታዊ ሥርዓት በመቃረን፡ “ጽላት”፤ ወይም፡ “ጽላትን የያዘው ታቦት”፡ በተለያዩ ችግር ምክንያት፡ ሊገኝ ያልተቻለ እንደኾነ፡ ሥልጣን ክህነት ያለው ካህን ቢኖርም እንኳ፡ ምስጢረ ቤተ ክርስቲያን ሊፈጸም እንደማይፈቀድ ተደርጎ ከተሠራው፡ የሰዎች ሥርዓት የተነሣ መኾኑን መገንዘብ ይገባል። ይህን ሥርዓት ለሠሩትም፡ “ይህ ሕዝብ፡ በክንፈሩ ያከብረኛል፡ ልቡ ግን፡ ከእኔ፡ በጣም የራቀ ነው፤ የሰውም ሥርዓት የኾነ ትምህርት እያሰተማሩ፡ በክንቱ ያመልኩኛል”^{፪፩} የሚለው የእግዚአብሔር ቃል፡ እዚህ ላይ፡ እንደገና ሊጠቀስላቸው አግባብ ይኾናል። በኢየሱስ ክርስቶስ የጸደቀው፡ የአዲስ ኪዳን፡ የጽላት ሥርዓታችንም ቢኾን፡ ቀደም ብሎ በተጠቀሰው፡ በግዘፍ መልኩ፡ ተፈጻሚነት ሊኖረው የሚችለው፡ ዘመኑ፡ የሃይማኖት ዕረፍት የተገኘበት ሰላም ሲኾን ነው እንጂ፡ አለዚያ፡ ዛሬ ያለንበትን የመሰለ፡ ክህደትና ዓመፅ፡ አመንዝራነትም የሠለጠነበት ዘመን በሚመጣበት ወቅት፡ ሊተገበር እንደማይችል፡ በአኹኑ ጊዜ፡ በእየራሳችን የክህነት አገልግሎት ላይ እየደረሰ የምናየው ችግር አረጋግጦልናል።

ጽላት ወይም ታቦት ሊኖር ባልቻለበት፡ እኔ ራሴ፡ ከ፲፱፻፷፮ እስከ፲፱፻፺፩ ዓ. ም. ድረስ፡ በደርግ እሥር ቤት፡ ከዚያም፡ በአገሬና በባዕድ አህጉር፡ በግዛትና በራሴ የፈቃድ ሰደት ላይ ሣለሁ፡ ሥጋ ወደሙን እንደተቀበልሁ ሆኜ እንድገኝ ያደረገኝን፡ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ቸርነት፡ እዚህ ላይ፡ በምስክርነትና በምሳሌነት ልጠቅሰላችሁ እወድዳለሁ። አዎን! መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለዚያች፡ ውኃ ልትቀዳ ለመጣች ሳምራዊት ሴት፡ “እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚያመልኩትም፡ በመንፈስና በእውነት፡ ሊያመልኩት ያስፈልጋቸዋል!” ሲል ከተናገረው ቃል የተነሣ፡ ያ፡ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ቸርነት፡ ለእኔም ስለተደረገልኝ፡ በሰባት ዓመታት የእሥር ቤት ሕይወቱ ውስጥ፡ ራሴን፡ በየዘመትሩ ዕለታት ሳይቀር፡ ሥጋ ወደሙን እንደተቀበልኩ አድርጌ እንድቆጥረው አስችሎኛል።

እንደእኔ፡ በእሥር፡ በግዛትና በሰደት፡ ወይም፡ ክህደት በሠለጠነበትና ይህን፡ የዛሬውን የመሰለ ዘመን የሚኖር እውነተኛ ኢትዮጵያዊ ምእመን፡ ቤተ ክርስቲያን በሌለበትና ካህን በሚታጣበት፡ አስቸጋሪ ኹኔታ ላይ ሲኾን፡ ወይም፡ በቤተ ክርስቲያን መገኘት የማይችልበትና ከዓቅሙ በላይ የኾነ፡ ጽኑ ችግር በሚያጋጥመው ጊዜ ኹሉ፡ ቀደም ብዬ በጠቀስሁላችሁና በሌሎቹ ተመሳሳይ የእግዚአብሔር ቃላት መሠረት፡ ራሱን ጽላትና ታቦት፡ መንበርና መቅደስ፡ እንዲሁም፡ ኢየሱስ ክርስቶስንና እናቱን ድንግል ማርያምን፡ ካህንና መሥዋዕት በማድረግ፡ “በመንፈስና በእውነት”፡ በሚፈጽመው አምልኮው፡ ሥጋ ወደሙ እንደተቀበለ ይኾንለታል።

ይህ እውነታ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዚህ ዓለም ሣለ፡ አንድ እንኳ የቤተ ክርስቲያን ሕንፃ ባለመሥራቱ፡ ከዚህ ይልቅ፡ ለቅዱስ ጴጥሮስ፡ “አንተ ድንጋይ ነህ፡ በዚችም ድንጋይ ላይ፡ ቤተ ክርስቲያኔን እሠራታለሁ።” ባለው መሠረት፡ እርሱ ራሱ የሠራው፡ ሰውም፡ እንዲሠራለት የሚፈልገው፡ የቤተ ክርስቲያን ሕንፃ፡ ራሱን፡ ሰውነቱን ብቻ በመኾኑ፡ ፍጹምነቱ ተረጋግጧል።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

በቅዱሱ ኪዳን እውነተኛ አምልኳችን ጸንተን የምንኖር ኢትዮጵያውያን ኹሉ፡ ከዚህ፡ ከዛሬው፡ ወደፊትም፡ ሊመጣ ከሚችለው፡ የአምልኮ ችግር ጠብቆ የወጣን ዘንድ፡ የተሰጠን ብቸኛ መፍትሔ፡ አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሰፊ ልግሥናው፡ “አምልኳችሁ፡ በእውነትና በመንፈስ ይኹን!” ያለው፡ ይህ፡ የኪዳን መንፈስ ቅዱስ ጸጋው ብቻ መኾኑን መረዳትና መገንዘብ ይገባናል። ይህን እውነት ለማጠናከር፡ ማለትም፡ እኛ፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያውያን፡ ቤቶቹም፡ ወንዶቹም፡ እያንዳንዳችን፡ እየራሳችን፡ መንፈሳዊዉንና አማናዊዉን፡ የአዲስ ኪዳን ጽላት የያዘው፡ ታቦት የሚገኝበት፡ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ስለመኾናችን፡ ሓዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ፡ በመንፈስ ቅዱስ የጻፈውንና በእየአጋጣሚው፡ በእየቦታው የተወሳው የእግዚአብሔር ቃል፡ እስኪ እንደገና እንመልከተው! “እናንተ፡ የእግዚአብሔር ሕፃን ናችሁ! ...እናንተ፡ የእግዚአብሔር ታቦቱ እንደኾናችሁ፡ የእግዚአብሔር መንፈስም፡ በእናንተ ላይ አድሮ እንደሚኖር አታውቁምን? ማንም፡ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈርስ፡ እግዚአብሔር፡ እርሱን ያፈርስዋል። ...የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፡ እናንተ ናችሁ! የእግዚአብሔር ቤቱ፡ ቅዱስ ነውና፡ እንግዲያ፡ የእግዚአብሔር ቤት የኾነውን፡ ራሳችሁን አታርክሱ!”

እንዲህማ ባይኾን ኖሮ፡ በአኹኑ፡ በዓላውያን (በከሃዲዎች) ዘመን፡ እውነተኛቹ ኢትዮጵያውያን፡ ስለሚቀኑበትና ስለሚጋደሉለት፡ ስለዚህ፡ ስለቅዱሱ ኪዳን አምልኳቸው አፈጻጸም፡ ከቶ ምን ይውጣቸው ነበር? እግዚአብሔር ወልድ፡ ዲያብሎስንና ከእርሱ የሚመነጩትን፡ የከፋት ኃይላት ኹሉ ደምስሶና ድል አድርጎ፡ በትንሣኤው ብርሃን፡ ከሙታን ተለይቶ የተነሣው እኩ፡ እኛን፡ የቃል ኪዳን ልጆቹን፡ ከሥጋዊቷ የአራት የአምልኮ ቀንበር፡ ነጻ ሊያወጣንና የመንፈሳዊዉን የአምልኮ ጸጋ ሊያቀዳጀን፡ ከዚህም ከብራችን የተነሣ፡ ልጆቹ ኾነን፡ በዚህ ዓለም፡ ገና በሕይወተ ሥጋ እያለን ጀምረን፡ የዘለዓለም መንግሥቱን እንድንወርስለት ሊያደርገን ነው! እንዲህ ካልኾነማ፡ ታዲያ፡ ለሌላ፡ “ለምን ዓላማ ይኾናል!” ብለን እናስባለን? ዲያብሎስ፡ ጽላትንና የዚያ መያዣ ሣጥን የኾነውን ታቦት፡ ምክንያት አድርጎ፡ ንጹሒቱን የእግዚአብሔር የአምልኮ ሥርዓታችንን፡ በተለመደ ተንኮሎ በማበላሸት፡ የመለኮትን፡ የተቀደሰ ስም፡ በአረማውያንና በአሕዛብ፡ በሃይማኖት ተቃዋሚዎቻችንም ዘንድ፡ እንዲህ፡ “እንዲረክስ ሊያደርግ ነው!” ሊባል ነውን? አይደለም።

“ዓላማው፡ ለዚህ ነው!” ከተባለማ፡ እንኳንስ፡ ያን ያህል የመሥዋዕትነት ዋጋ የከፈለልንን፡ እርሱን፡ የቃል ኪዳን አምላካችንን ይቅርና፡ ለዚያ ቤዛነቱ፡ ምንም ዓይነት አስተዋጽዖ ያላደረግነውን፡ እኛን ምስኪኖቹን እንኳን፡ የቱን ያህል ባሳዘነን ነበር። በውኑ፡ ወሰን የሌለውን፡ ይህን፡ የፈጣሪያችንን ቸርነትና ጸጋ፡ እርሱ ከሚፈቅደውና ራሱ ካስተማረን ሥርዓት ውጪ በሚፈጸም፡ የተሳሳተ አምልኮ፡ ዋጋ ቢስ ልናደርገው ይገባልን? አይገባም።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ሙሴ፤
እውነተኛ ኢትዮጵያዊ፡ ራሱ፡ ጽላትና ታቦት የመኾኑ ምስጢር።

በምድራዊው አኗኗርና በሥጋዊው አስተዳደር እንኳ፡ በገንዘብ ተገዝቶ ሓርነት (ነጻ) የወጣ ባርያ፡ ወደባርነቱ ልመለስ ይላልን? አይልም፤ የመገዛት ዝንባሌ ያለው፡ ሰነፍና ልበ ቢስ ካልኾነ በቀር፡ ወደባርነቱ ልመለስ አይልም።

እኛም ኢትዮጵያውያን፡ እንዲህ፡ በመለኮታዊ ቤዛነት፡ ነጻ ከወጣን በኋላ፡ ከፈጣሪያችንና ከቃሉ በልጠው፡ በላያችን ሠልጥነውብን የነበሩት ባዕዳንና የራሳችን ሰዎች ተመሳጥረው፡ የሃይማኖት ሥልጣናቸውንና ሰብአዊ ግዛታቸውን፡ ለማጽናት ሲሉ፡ ያወጡት ሥርዓታቸው፡ እንዲጸናብን ካደረግን እኩ፡ ይህ ድርጊታችን፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህናትነትና ንጉሠ ነገሥትነት፤ በድንግል ማርያምም ቤተ መቅደስነትና ንግሥትነት የምንመራና የምንተዳደር፡ “ነጻ የእግዚአብሔር ሕዝብ”፤ ወይም፡ “እውነተኛች ኢትዮጵያውያን”፤ ወይም፡ “እውነተኛች ክርስቲያኖች” መኾናችንን ከንቱ ሊያደርግብን ነው። “እኛ ብንኾን፤ ወይም፡ ከሰማይ መልአክ፤ ከሰበከንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌልን ቢሰብክላችሁ፡ የተረገመ ይኹን!”^{፲፮} የሚለውን፡ የሐዋርያውንም ቃል መቃወምና ማስተሓቀር ሊኾንብን ነው። ደግሞም፡ የእነዚያ፡ የእግዚአብሔር አምላኪዎችና የቃል ኪዳን ነጻ ሕዝቦች የተባሉት፡ ኢትዮጵያውያን አባቶቻችንና እናቶቻችን ልጆች መኾናችን ቀርቶ፡ የመገዛት ዝንባሌ ያለውን፡ ያን፡ ሰነፍና ልበ ቢስ ባርያ መምሰላችን አይደለምን? በድል አድራጊነት፡ ከዲያብሎስ ገጥነትና ከኃጢአት ባርነት፤ ከእሪት ቀንበርና ከሞት ነጻ ያወጣንን፡ የአሸናፊውን አንበሳ፡ የኢየሱስ ክርስቶስን መሥዋዕትነትና ቤዛነት፡ ከንቱ ማድረጋችንን አይደለምን? በዚህስ ጊዜ፡ ተፃራሪዎቻችን፡ “ጣዖት አምላኪዎች!” ሊሉን አይደለምን?

ሌላ አሕመድ ግራኝ ቢነሣ፡ በጽላትና ታቦቱ ላይ
በለሚደርሰው ምስቅልቅል!

ጥያቄ፡- ባለፉት ዘመናት የደረሱትን የመሰለ፡ የሰደት መከራ፤ ከጽላትና ታቦት ጋር የተያያዘ የአምልኮ ችግርም፡ ወደፊት፡ ሊመጣ እንደሚችል፡ የጠቆምኸው ነገር፡ በእጅጉ ሰለከነከንን፡ ምን ማለትህ እንደኾነ፡ ብታብራራልን?

መልስ፡- ቀደም ብሎ እንደተገለጸው፡ በቃል ኪዳኒቱ የእግዚአብሔር አገር፡ በኢትዮጵያና በሕዝቧ ላይ፡ በእሳቶ ይሁዲት፤ በግራኝ አሕመድና በፋሺስቱ ሙሶሊኒ፡ የቅጣት መሣሪያነት የተፈጸመው፡ ያ፡ ጽኑ መቅሠፍት፡ ዛሬም፡ ከፈጣሪው ጋር የተጋባውን፡ የበኩሉን የቃል ኪዳን ግዳጅ ባለማክበር፡ በእግዚአብሔር ቃል፡ “ከሃዲ፤ ዓመፀኛና አመንዝራ” በተባለው፡ በዚህ፡ የኢትዮጵያ ትውልድ ላይ እየተካኼደ መኾኑን፤ ይህም፡ ከሃይማኖት አልባው፡ የደርግ አጋዝዝ ጀምሮ፡ በቁጣ ተመዝዞ እየመታ፡ በደም የታለለው (የተነከረው) የመቅሠፍቱ ሠይፍ፡ ገና ወደአፍቱ ያልተመለሰና በበለጠ ጭካኔ፡ እንደገና ሊቆራርጥ፡ እንደተሠነዘረ የሚገኝ መኾኑን፡ በአራጁ ፊት፡ ለእርድ ተዘጋጅቶ እንደቆመው ፍሪዳ፡ ኹሉም፡ እነሆ ይመለከተዋል።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ’ የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

አምላክ ኢትዮጵያ አያድርገውና፥ አሹን፡ ሹሉም ነገር እየተመቻቸለትና እርሱም እየተሰናዳ ያለው፡ ያ፡ የአሕመድ ገራኝን የሚመስለውን ሃይማኖታዊ ሠይፍ፡ የታጠቀው የቅጣት ኃይል፡ እንደእግዚአብሔር-አልባው የደርግ አገዛዝ፡ ምናልባት፡ እርሱም፡ የነደፈው ዕቅድ ተሳክቶለት፡ ብሔራዊዉንና መንግሥታዊዉን ሥልጣን ለመጨበጥ ቢችል፡ “ይህን፡ የቅዱሱን ኪዳን ኢትዮጵያዊነት ሃይማኖታችንን፡ አጽንተን ለመጠበቅና ለመቀጠል የምንችለው፡ እንዴት ይኸናል?” የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ፡ ከአሹኑ መዘጋጀት አለብን፡፡

ይህ አሳዛኝ ፍጻሜ ከመድረሱ በፊት፡ “የአምልኮ ሥርዓታችንን፡ ዛሬ፡ እንደሌለንው በማካከል ላይ ነን” እያልን፡ በምንዝናናባት፡ በአሹኗ ሰዓት እንኳ፡ የአምልኮ ምልክታችን ያደረግነውን፡ ይህንኑ፡ ጽላት የያዘውን ታቦት፡ ከያለበት፡ እንዲሠረቅና እንዲሸጥ በማድረግ፡ ሲሣለቁብን፥ ሲዘባበቱብንና ሲፈነድቁብን የምናያቸው ተቃራኒዎቻችን፡ በመተባበር፡ በሚያደርሱብን ጥቃት በመጠቀም፡ ይኸው ኃይል፡ በጉዲትና በግራኝ፥ በፋሺስቱም ጊዜ የተፈጸመውን የመሰለ ጥፋትና እልቂት፡ “ሊያደርስ አይችልም!” ብለን የምንደመድምበት ምን ማስረጃ አለ? “ያለጽላት፡ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ሊሰጥ አይችልም” የሚሉና በሰው ሥርዓት የሚመጸደቁ ወገኖች ቢኖሩ፡ አያድርስና፡ በዚያን ጊዜ፡ ያን ጽላት የያዘ ታቦት፡ ምን ሊያደርጉት ነው? ወዴትስ ሊያደርሱት ነው? ከሥርቆት፥ ከዘረፋና ከቃጠሉ የተረፈ ቢኖር እንኳ፡ በእነዚያ የቀድሞዎቹ የመከራ ዘመናት እንደኾነው ሹሉ፡ በእየጠሻው ሊጥሉት፥ በእየምድራሁ ሊቀብሩት፥ ወይም በእየዋሻው ሊሸሽጉት አይደለምን?

ታዲያ፥ አሹንም፡ አያድርስ እንጂ፡ እንዲህ በመኾኑ፡ በአራቱ የአምልኮ ሥርዓት አምነው እንዲቀጥሉበት የተደረጉት፡ ኢትዮጵያውያን ወገኖች፡ በዚያን ጊዜ፡ “እንግዲህ ወዲህ፡ የእግዚአብሔር አምልኮ ቀረብን! ተቋረጠብን! ጠፋን!” ብለው ተስፋ በመቁረጥ፡ ሊያማርሩ አይደለምን? ይልቁንም፡ ያ ሹሉ ጽላት፡ ወይም ታቦት፡ አካላዊ ቃል፡ እግዚአብሔር ወልድ የተቀረጸባትን፡ የአራቷን ጽላተ ኪዳን እንደያዘችው እንደታቦተ ጽዮን እንዲመለከ ለማድረግ ሞክረው፡ ምናልባት፡ ያ ሙከራቸው፡ የሠመረላቸው ወገኖች ካሉ፡ በዚያ ሹሉ ጽላት፡ ወይም ታቦት ላይ፡ ከጠላት የሚሠነዘረው፡ ያለፈውን የመሰለው፡ የርዥሰቱ ክፉ ጽዋ በሚገጥመው ጊዜ፡ ጽላቶቹና ታቦታቱ፡ ምንም ዓይነት ኃይልና ተአምር የማያሳዩ ኾነው ሲቀሩ፡ ይህ ሹኔታ፡ በኢትዮጵያውያኑ ምእመናን ላይ የሚያደርሰውን የሃይማኖት ሽንፈት፥ የዲያብሎስንም የድል አድራጊነት ድንፋታ ሲያስቡት፡ ከአሹኑ፡ እጅግ ያሠቅቃል፡፡

በዚያ ሹሉ ጽላት፡ ወይም ታቦት ምክንያት፡ ያ፡ በአዲሱ የምሕረት ኪዳን፡ “በመንፈስና በእውነት አምልኩኝ” ብሎ የተናገረ እግዚአብሔር፡ አሹንም እንደእነዚያ አሳሳች ወገኖች አምነት፡ በዲያብሎስና በአገልጋዮቹ ተቃዋሚዎቻችን ዘንድ፡ እንደተሠረቀና እንደተዘረፈ፥ እንደተቃጠለና እንደተቀበረ፥ እንደተጣለና እንደተሸሸገ ሊቆጠር አይደለምን?

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
አምስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳነ ሙሴ፤
ሌላ አሕመድ ግራኝ ቢነሣ፡ በጸላትና ታቦቱ ላይ ስለሚደርሰው ምስቅልቅል፤

ታዲያ፡ በዚህ የተሳሳተ የአምልኮ ልማድ የተነሣ፡ እንደገና ሊመጣ ካለው የቁጣ መቅሠፍት፡ ራስን ለማዳን፡ ለሰማዕትነት የሚያበቃውንም፡ ሃይማኖታዊ አምልኳችንን ለማትረፍ የሚቻለው እንዴት ነው? ለዚህ ከባድ ጥያቄ መልሱ፡ “እኛ፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያውያን፡ ከመምህራችን፡ ከኢየሱስ ክርስቶስ ተምረን፡ ከአባቶቻችንና እናቶቻችንም ወርሰን የያዝነውን፡ ከባዕድ አምልኮ የነጸውን፡ እውነተኛውን የመንፈስ ቅዱስ አምልኮ ሥርዓታችንን፡ አጽንተን ጠብቀን መገኘት ብቻ ነው!” የሚል ይኾናል።

ይህ፡ የአምልኮ ሥርዓታችን፡ እውን የሚኾነውስ፡ መቼና እንዴት ነው? ዘለዓለማዊውና ሕያዉ ጽላታችን ለኾነው፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከእርሱ ለማትለየው፡ የእርሱ ዘለዓለማዊት ማደሪያና ሕያውት ታቦታችን ለኾነችውም፡ ለቅድስት እናቱ፡ ድንግል ማርያም፡ “በእውነትና በመንፈስ” የምናቀርበውን፡ የሃይማኖት አምልኳችንን፡ በሰላሙ ጊዜ፡ በአዲስ ኪዳኑ ጽላትና ታቦት፡ እርሱ በሚታጣበት፡ የችግር ዘመን ደግሞ፡ የራስን ሰውነት፡ በፍጹም ንስሐ፡ ለመንፈስ ቅዱስ መቅደስነትና መንበርነት፡ ጽላትነትና ታቦትነት በማብቃት፡ ከጸም፡ ጸሎትና ምጽዋት ምግባራችን ጋር ስንፈጽመው መኾኑን ተገንዝበን፡ በሥራ ልንተረጉመው ይገባናል።

እነዚያ የቀደሙት የኢትዮጵያ ትውልዶች፡ የእግዚአብሔር መንግሥት መኾኗን፡ ለዓለም፡ በይፋ ባሳወቀችው አገራቸው ላይ የፈጸሙት የሃይማኖት ሕፃዕ፡ የአምልኮ ስሕተትና የምግባር በደል፡ በዚያ ኃጢአታቸውም ምክንያት የደረሰባቸው፡ ያን የመሰለው አሠቃቂ እልቂት፡ “በዚህም ትውልድ ላይ ሊደገም ይኾን?” ብለን፡ ዛሬ፡ በሕይወተ ሥጋ ቆመን ያለነው፡ እናንተና እኔ እንድናስብ፡ ኢትዮጵያዊነታችን ያስገድደናል። ከዚህ የተነሣ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ የተገለጸው፡ እግዚአብሔር አምላካችን፡ ይህች ሃይማኖታችንና አምልኮታችን፡ ምንም ዓይነት ሕፃዕና ነቅፅ እንዳይኖርባት አድርጎ የሠራት መኾኑን፡ በተለይ የምናውቅ፡ የዘመኑ ኢትዮጵያውያን፡ ኹላችንም፡ ልንፈጽመው የሚገባን፡ አንድ ግዳጅ አለ፡ ይኸውም፡ መጀመሪያ፡ በነፍስ ወከፍ፡ በእየራሳችን፡ የአምልኳችንን አቋምና አካሄድ፡ አጥርተንና አስተካክለን፡ መገኘት ሲኾን፡ ቀጥሎ፡ ኢትዮጵያዊ ወገኖችን የኾነው ኹሉ፡ ይህንኑ እውቆት እንዲከተለው ማስተማር ነው። እንዲህ በማድረግ፡ ምናልባት ይህን ትውልድ፡ ከተመሳሳዩ መቅሠፍታዊ ቅጣት ለማዳን ይቻል ይኾናል። በዚህም፡ የየበኩላችንን፡ ኢትዮጵያዊ ግዴታ፡ እንወጣለን። እኔንም፡ በዚህ ተልእኮ፡ እንዲህ፡ ጸንቼ፡ እንድቀጥልበት ያደረገኝ፡ ኃላፊነት የተጫነው፡ ይህ ግዳጅ መኾኑን፡ እዚህ ላይ አበክራ ልገልጽላችሁ እወድዳለሁ።

ጥያቄ፡- “ታዲያ፡ እኛስ፡ በኢትዮጵያዊነታችን፡ ይህን ቃል ኪዳን አክብሮን ፈጽመናል?”

መልስ፡- ይህም፡ እናንተው ራሳችሁ፡ ለእየራሳችሁ፡ የምትመልሱት ጥያቄ ነው።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት
“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ “ግነው”?

ሰድስተኛው ቃል ኪዳን
ኪዳን ዳዊት፡፡

ጥያቄ፡- የሚቀጥለው፡ ሰድስተኛው ቃል ኪዳን፡ “ኪዳን ዳዊት” መሆኑ ነውና፡ የምትሰጠንን፡ የዚህን ቅዱስ ኪዳን ሓተታ ደግሞ፡ በተራው ልንሰማው፡ ይኸው ተዘጋጅተናል፡፡

መልስ፡- አዎን! ሰድስተኛው ቃል ኪዳን፡ እግዚአብሔር፡ ከዳዊት ጋር ያደረገው ሲኾን፡ እርሱም፡ በመለኮታዊው የዘውድ ዙፋን ምልክትነት የሚታወቀው ነው፡፡

ቃል ኪዳኑም፡ “ከወገብህ፡ የሚወጣውን ዘርህን፡ ከአንተ በኋላ አስነሣለሁ፤ ...የመንግሥቱንም ዙፋን፡ ለዘለዓለም እጸናለሁ፡፡ እኔም፡ አባት እኾነዋለሁ፤ እርሱም፡ ልጅ ይኾነኛል፡፡ ...በትህና መንግሥትህም፡ በፊቴ፡ ለዘለዓለም ይጠነክራል፤ ዙፋንህም፡ ለዘለዓለም ይጸናል፡፡” የሚል ሲኾን፡ እግዚአብሔር፡ በዚህ ቃል ኪዳን አማካይነት፡ ከትውልዱ ሓረግ ለሚወለደው ዘፋ፡ የዘለዓለማዊት መንግሥቱን ዘውድ የሚያቀዳጀው መሆኑን፡ ለዳዊት፡ መሓላውን አጽንቶለታል፡፡ እግዚአብሔር፡ ለዳዊት የሰጠው፡ ይህ የተስፋ ቃል፡ “የዳዊት ልጅ” እየተባለ በተጠራውና “ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ፤ ሥርዐ ለዳዊት!” ማለትም፡ “የዳዊት ዘር ሥር ከኾነው፡ ከይሁዳ ነገድ የተወለደው አንበሳ፡ አሸነፈ!” ተብሎ፡ በራእዩ የሓንሰ፡ የአዋጅ ቃል፡ በተነገረለት፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጽሟል፡፡

ይኸው የተስፋ ቃል የተፈጸመ መሆኑንም፡ “ማርያም ሆይ! በእግዚአብሔር ፊት፡ ጸጋን አግኝተሻልና፡ እትፍሪ! እነሆ ትፀንሻለሽ፤ ወንድ ልጅም ትወልጃለሽ፤ ስሙንም፡ ‘ኢየሱስ’ ትደዋለሽ፤ እርሱ፡ ታላቅ ነው፤ ‘የልዑል ልጅ’ም ይባላል፤ እግዚአብሔር አምላክ፡ የአባቴን፡ የዳዊትን ዙፋን ይሰጠዋል፤ በያዕቆብ ቤትም ላይ፡ ለዘለዓለም ይነግሣል፤ ለመንግሥቱ፡ መጨረሻ የለውም፡፡” ሲል፡ በእግዚአብሔር ፊት የሚቆመው፡ መልአኩ ቅዱስ ንብርኤል፡ በተናገረው፡ የምሥራች ቃል አስታውቋል፡፡ በመጨረሻ፡ ይህ ቃል ኪዳን ደርሶ የተፈጸመበት ፍሬ ያ፡ የደረሰውም የተስፋ ቃል፡ ከእስራኤላዊው ንጉሥ ሰሎሞንና ከኢትዮጵያዊቷ ንግሥት ማክዳ የትውልድ ሓረግ ከተገኘችውና የዳዊት ዘር ከኾነችው ከድንግል ማርያም፡ የእግዚአብሔር ልጅ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ በመወለዱ ተረጋገጠ፡፡

“ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” ግነው?

ጥያቄ፡- “ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” የሚለው ቃልና የአንበሳው ምልክት፡ በባዕዳኑ ዘንድ ብቻ ሳይኾን፡ በዛሬውም ኢትዮጵያዊ ትውልድ ዘንድ ያለው ሃይማኖታዊ ትርጉም፡ የተዛባ በመሆኑ፡ በይበልጥ፡ እኛን በመስለ-ኢትዮጵያውያን ላይ፡ ጠንቀኛ የኾነ ችግርን ፈጥሮ ይገኛል፡፡

ምዕራፍ ፩፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤ ስድስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ዳዊት፤
“ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” ማነው?

ይኸው ቃልና የአንበሳ ምልክቱ፡ በቀጥታ፡ በኢትዮጵያ ዙፋን ላይ ለተቀመጡት አጼዎች፡ በተለይም፡ ለቀድሞው አጼ ኃይለ ሥላሴ፡ እንደተሰጠ በመቁጠር፡ የቃሉንና የምልክቱን መለኮታዊነት፡ ወደሰብአዊነት ለውጦ እስከማዋረድ ስለተደረሰ፡ ጠንቁ፡ በአኹኑ የኢትዮጵያ ትውልድ ላይ፡ በቀጣዩ የሚወሰን አልኾነም፡፡ ስለዚህ፡ ስለቃሉና ስለምልክቱ፡ እውነተኛውን ትርጉምና ትክክለኛውን ማብራሪያ እንድትሰጡን፡ በብርቱ ያስፈልገናል፡፡

መልስ፡- ይህን ጥያቄያችሁን በሚመለከት፡ በተለይም፡ “ራስ ተፈሪያውያን” የሚባሉት ባዕዳን ወገኖች፡ በዚሁ ጉዳይ ላይ ያላቸውን የተሳሳተ አስተሳሰብ ለማረምና የተቃወሰ እምነታቸውን ለማስተካከል በማሰብ፡ “ኢትዮጵያ! የዓለሙ መፋረጃ!” እና Ethiopia: The Classic Case በተባሉት መጻሕፍቱ ውስጥ፡ በሰፊ ሐተታ ያብራራሁትን ባለመዘንጋት፡ ለጥያቄያችሁ፡ ተገቢ የኾነውን ምላሽ፡ ከዚህ አያይዌ እሰጣችኋለሁ፡፡

እስራኤል የተባለው ያዕቆብ፡ ፲፪ቱን ልጆቹን በባረከበት ጊዜ፡ ይሁዳን፡ “የአሕዛብ መታዘዝ፡ ለእርሱ የሚኾነው ገዢ (ኢየሱስ ክርስቶስ) እስኪመጣ ድረስ”፡ በትረ መንግሥትን ወይም የገዢውን ዘንግ ይዞ የሚቆይ አንበሳን አስመስሎ ተናግሮለታል፡፡ የዚህ ትንቢታዊ ጥቅስ ባለቤት ማንነት ሲፈለግና ሲጠበቅ ከቆየ በኋላ፡ እነሆ፡ ዮሐንስ፡ በራእዩ፡ “በዙፋኑ ላይ በተቀመጠው፡ በቀኝ እጁ ላይ፡ በውስጥና በኋላው የተጻፈበት፡ በሰባትም ማጎተም የተዘጋ መጽሐፍን አየሁ፡፡ ብርቱም መልአክ፡ ‘መጽሐፉን ይዘረጋ ዘንድ፡ ማጎተሞቹንም ይፈታ ዘንድ’ የሚገባው ማን ነው?’ ብሎ፡ በታላቅ ድምፅ ሲያውጅ አየሁ፡፡ በሰማይም ቢኾን፡ በምድርም ላይ ቢኾን፡ ከምድር በታችም ቢኾን፡ መጽሐፉን ሊዘረጋ፡ ወይም፡ ሊመለከተው፡ ማንም አልተቻለውም፡፡ መጽሐፉን ሊዘረጋ፡ ወይም፡ ሊመለከተው የሚገባው፡ ማንም ሰላልተገኘ፡ ብዙዎች አለቀሱ፤ እኔም፡ ከእነርሱ ጋር፡ እጅግ አለቀሁ፡፡ ከሊቃናቱም አንዱ፡ ኢትብኪ! ናሁ ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ፡ ዘእምውስተ ሥርዐ ለዳዊት፡ ከመ ይፍትሐ ለይለቲ መጽሐፍ ወለማጎተሚሃ!” ማለትም፡ “አታልቅስ! እነሆ፡ ከይሁዳ ነገድ የኾነው አንበሳ፡ እርሱም የዳዊት ሥር፡ መጽሐፉን ይዘረጋ ዘንድ፡ ሰባቱንም ማጎተም ይፈታ ዘንድ፡ ድል ነሥቶአል!” ብሎ በተናገረለት፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ደርሶ የተፈጸመ መኾኑ ተረጋግጦ ታወቀ፤ ተረዳ፡፡ በኢትዮጵያዊቷ ድንግል ማርያም እንደተፈጸመችው፡ እንደታወቀ ጽዮን ሹሉ፡ ይህም፡ ለእስራኤላዊው ይሁዳ የተነገረው ትንቢትና የተሰጠው ተስፋ፡ እንዴት፡ ወደኢትዮጵያና ወደኢትዮጵያዊው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ እንደመጣ አስተውላችሁ ተመልከቱት!

“ድል ነሥቷል!” የተባለው “አንበሳ”፡ በመስቀል ላይ እጆቹና እግሮቹ ተቸንክረው፡ ጎኑም በጦር ተወግቶ፡ ሥጋውን የቆረሰውና ደሙን ያፈሰሰው፡ የመጨረሻው የፋሲካ በግ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ መኾኑን ተርጉሞ በማስታወቅ፡ ዮሐንስ፡ ራእዩን፡ እንዲህ ሲል ቀጥሏል፡- “በዙፋኑና በአራቱ እንስሶች መካከል፡ በሊቃናቱም መካከል፡ በግ፡ እንደታረደ ቆሞ አየሁ፤ ...መጥቶም፡ በዙፋኑ ላይ ከተቀመጠው ቀኝ እጅ፡ መጽሐፉን ወሰደው! መጽሐፉንም በወሰደ ጊዜ፡ አራቱ እንስሶችና ሃያ አራቱ ሊቃናት፡ በበጉ ፊት ወደቁ፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማነው?”

“እያንዳንዳቸውም፡ በገናንና የቅዱሳን ጸሎት የኾነ ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ዕቃን ያዙ፤ መጽሐፉን ትወስድ ዘንድ፤ ማጎተሞቹንም ትፈታ ዘንድ ይገባሃል፤ ታርደሃልና፤ በደምህም፡ ለእግዚአብሔር፡ ከነገድ ኹሉ፤ ከቋንቋም ኹሉ፤ ከወገንም ኹሉ፤ ከሕዝብም ኹሉ፤ ሰዎችን ዋጅተህ፡ ለአምላካችን፡ መንግሥትና ካህናት ይኾኑ ዘንድ፡ አደረግሃቸው፤ በምድርም ላይ ይነግሃሉ!”
እያሉ፡ አዲስ ቅኔን ይዘምራሉ፡፡”

በዚህ መሠረት፡ ኢትዮጵያውያን፡ “ንጉሣችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው!” ብለው በማመን፡ በልባቸው ጽላት ላይ ጽፈውት የኖሩትን፡ ምእ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ የሚለውን ቃለ እግዚአብሔር፡ የኋላ ኋላ፡ ለመለዩ ምልክትነት የሚያስፈልጋቸው ኾኖ ባገኙት ጊዜ፡ ባለመስቀል ዘውድ የጫነና ባለመስቀል መጽር ላይ የሚውለበለበውን ሰንደቅ ዓላማቸውን የተሸከመውን አንበሳ፡ በመለኮታዊት መንግሥታቸው ሥር፡ ብሔራዊና ሕዝባዊ፤ ክህነታዊና ምልክናዊ አርማቸውና ማጎተማቸው አድርገውት ኖረዋል፡፡ ይህ፡ የአንበሳው ምልክትና ስለአንበሳው የተነገረው ቃል፡ ለሌላ ሳይኾን፡ የዚያች የደገኛዪቱ (የእውነተኛዪቱ) ሥርወ መንግሥት፡ የመጨረሻዪቱ ንጽሕት ዘር ከኾነችው፡ ኢትዮጵያዊት እናቱ፡ ከድንግል ማርያም፡ ሰው ኾኖ ለተወለደው አምላክ፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ የተሰጠና የተነገረ መኾኑን፡ ኢትዮጵያውያን፡ እንደባለራእዩ ዮሐንስ ያምናሉ፡፡ በምድር ላይ ከሚገኙ ሕዝቦች መካከል፡ የኢየሱስ ክርስቶስን፡ ዘለዓለማዊ ንጉሥነትና የእናቱን፡ የቅድስት ድንግል ማርያምን፡ ዘለዓለማዊ ንግሥትነት፡ እንዲህ አምነው ተቀብለው፡ በሥጋቸውም፡ በነፍሳቸውም፡ የዚች፡ የእግዚአብሔር መንግሥት ዜጎች በመኾን፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ፡ ባልተቋረጠ፡ የቃል ኪዳን ሰንሰለት፡ እስከዛሬ ሲተዳደሩ የኖሩና ዛሬም፡ ያሉ፡ ኢትዮጵያውያን ብቻ ናቸው፡፡ በዚህ መሠረታዊ እምነታቸውና አቋማቸውም ምክንያት፡ ለዚህ ቃል ኪዳን መፈጸም፡ ሕያው ምስክሮች፡ እነርሱ መኾናቸውን፡ ለራሳቸውም፤ ለዓለሙም አረጋግጠዋል፡፡

ኢትዮጵያውያን፡ ሕገ መንግሥታቸውን፤ ብሔራዊ መሪያቸውንና የአስተዳደር ሥርዓታቸውን በሚመለከት፡ ያደረጉት ዘለዓለማዊ ምርጫቸው ምን እንደኾነ፡ በአገር ደረጃ ሳይቀር፡ በቀጠለው መለኮታዊ ትውፊታቸው አማካይነት፡ ለዓለሙ ኹሉ፡ ደጋግመው፡ በይፋ ገልጸዋል፤ በአዋጅም አሳውቀዋል፡፡ በብሉይቱ ኪዳናት ላይ የተመሠረተውን፡ አዲሱን ኪዳን፡ በጋለ መንፈሳዊ ስሜት መቀበላቸውና እግዚአብሔር፡ እንደቃል ኪዳኑ፡ በልባቸው የጻፈው ሕጉ፡ ሕገ መንግሥታቸው መኾኑን፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሥነትና በድንግል ማርያም ንግሥትነት፡ የምትመራው የእግዚአብሔር መንግሥት ደግሞ፡ መንግሥታቸው መኾኗን፡ በፍጹም እምነት አውቀው መከተላቸው፡ የዚህ እውነታ ግዙፍ ማስረጃዎች ናቸው፡፡ ብሔራዊ መፈክራቸውና ምልክታቸው አድርገው የሚገለገሉበት፡ “ምእ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” የሚለው የእግዚአብሔር ቃልና ይህንኑ ወደሥዕል በመተርጉም፡ ዘውድ ጭኖ፡ በትእምርተ መስቀል በተከለለ መጽር ላይ የሚውለበለብ፡ የኢትዮጵያን ሰንደቅ ዓላማ የተሸከመው አንበሳ፡ ኹለቱም፡ ለዚሁ እውነታ፡ ሌሎቹ፡ ተጨባጭና ጠንካራ ማረጋገጫዎች ናቸው፡፡

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፡ ስድስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ዳዊት፡
“ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” ማነው?

ይህም፡ በብሉይ ኪዳን ሰንደቅ ዓላማ ማዕከል የሠፈረው፡ የአዲሱ ኪዳን መታወቂያ አርማ፡ የኢትዮጵያውያን ብሔራዊ ማኅተም ኾነ፤ ይኸው፡ የአንበሳ ፍካሬና ምስል፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ የተሰጠ፡ የእርሱ ብቸኛ ሀብቱ ነው! ለሌላ፡ ለማንም ፍጡር ሊሰጥ አይቻልም፡ በአገራችንም ቢኾን፡ በባለእደራነት፡ ወይም፡ በእንደራሴነት ለመጠበቅ ካልኾነ በቀር፡ በግል፡ ለአጼው፡ ወይም ለንግሥቲቱ ባለቤትነት ሊሰጥ አይቻልም፡ አግባብም አይኾንም፡፡ ኢትዮጵያውያን፡ ከሰሎሞን ለሚበልጠው፡ ለእርሱ፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ፡ ፍጹም እውቅናን ያለመዘግየት ሰጥተውና ያለአንዳች ውልውል አምነው ሊቀበሉት፡ የቱን ያህል ዝግጁዎች ኾነው እንደነበሩ ለማሳየት፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ተመዝግቦ የሚነበበው፡ ሕንደኬ የተባለችው፡ የኢትዮጵያዊቷ ንግሥት ሃይማኖታዊ አቋምና “ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ” የተባለው የበሻርንደ፡ የአቤሚኢክ፡ ፈጣን ሃይማኖታዊ ምግባር፡ የአዲስ ምዕራፍ መክፈቻ ኾኖ፡ በማስረጃነት ሲጠቀስ ይኖራል፡፡ የእግዚአብሔር ልጅና የድንግል ማርያም ልጅ የኾነው፡ ኢየሱስ፡ ለኢትዮጵያውያን፡ መሢሕና ዘለዓለማዊው ሊቀ ካህናት ብቻ ሳይኾን፡ ንጉሠ ነገሥትም ነው፡፡ እነሆም፡ እግዚአብሔር፡ ለዳዊት የሰጠው፡ ያ፡ የቃል ኪዳን ትንቢት ደርሶ፡ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ፡ ለፍጻሜ ፍሬ መብቃቱ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ተረጋገጠ፡፡

ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በምድር ላይ የተመሠረተችው፡ የእግዚአብሔር መንግሥት፡ ዘለዓለማዊው ካህንና መደምደሚያው ንጉሥ ሲኾን፡ ቅድስት እናቱ፡ ድንግል ማርያም ደግሞ፡ “እጆቿን ወደእግዚአብሔር ትዘረጋለች!” የተባለችው “ኢትዮጵያ”፡ እርሷ መኾኗን በማሳወቅ፡ ይህ ዘለዓለማዊ ስሟና ምግባርዋ፡ በመዝሙረ ዳዊት ትንቢታዊ ቃል፡ ቀደም ብሎ የተነገረላት፡ ንግሥቲቱ ኾነች! በዚህ ምክንያት፡ ስለሰው ፍቅር፡ በበረት ውስጥ፡ በትሕትና ተወልዶና በእንጨት ላይ በመሥዋዕትነት ተሰቅሎ የሞተው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከመቃብር፡ በድል አድራጊነት ከተነሣ ወዲህ፡ በኢትዮጵያ መንበረ ዳዊት ዙፋን ላይ የተቀመጡት ኹሉ፡ የቅርቡና የመጨረሻው ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ጭምር፡ በቤተ ክርስቲያን ተቀብተውና “ሥዩመ እግዚአብሔር” ተብለው፡ ዘውድ በመጫን፡ ለኢየሱስ ክርስቶስና ለድንግል ማርያም፡ ያላቸውን የተጠሪነት፡ የውክልናና የእንደራሴነት አገልግሎታቸውን እንዲቀጥሉ ተደረገ፡ “እጼ” ማለት፡ “ሥዩመ እግዚአብሔር”፡ ማለትም፡ “በእግዚአብሔር የተሾመ” ማለት ነው፡ “ሐዐዮ”፡ “ዐጨ” ከሚለው፡ የግእዝ ቃል ስለተገኘ፡ “በእግዚአብሔር የታጨ” የሚል ተመሳሳይ ትርጓሜ አለው፡ ከዚህ የተነሣ፡ “እጼ” የሚለው የማዕርግ ስም፡ ለዚህ፡ ተጀሚ ባለሥልጣን ብቻ የሚሰጥ ኾነ፡፡ “ተጠሪያቸው፡ ወኪላቸውና እንደራሴያቸው ኾኖ እንዲያገለግላቸው፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም፡ አጭተው፡ መርጠውና ቀብተው የሾሙት” ማለት ነው፡ ሴት ስትኾን፡ “ንግሥት” ትባላለች፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት

“እኔ” የምለው እኔነቴ፡ ማንው?”

እንግዲህ፡ “ሞላ አንበሳ ዘለምነገደ ይሁዳ፡ ንጉሠ ጽዮን ወንጌሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ” የሚለው የሰያሜና የማዕርግ ሓረግ፡ ለራሱ ለኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለእርሱ ብቻ የተሰጠ ስለመሆኑ፡ ምንም ዓይነት አጠራጣሪና አሻሚ ትርጉም ሊኖርበት አይችልም።

“ኢትዮጵያ” ሲባል፡ ቃሉ፡ ምንን እንደሚያመለክት፡ እስካኹን ካብራራሁላችሁ ጋር፡ እዚህም ላይ፡ ምሥጢሩን ማያያዝ፡ አስፈላጊና ተገቢ ይኾናል፡ ይኸውም፡ ከሦስቱ የኖኅ ልጆች ነገዶች ተወልዶ፡ በቅዱሱ ኪዳን መለኮታዊ ጸጋ ውስጥ ተጠብቆና በመላው የሰው ዘር ስም፡ እንደመዝሙረ ዳዊቱ ቃል፡ እጆቿን ወደእግዚአብሔር ለመዘርጋት፡ ከሰው ልጆች መካከል የመመረጥ ብቅዓትን ባገኘችው፡ በቅድስት ድንግል ማርያም ተወክሎ፡ በምድር ላይ የሚኖረው እልፍ አእላፋት ሕዝብ፡ “ኢትዮጵያ” መባሉን ነው።

ስለዚህም፡ አይሁድ ፈሪሳውያን፡ “የእግዚአብሔር መንግሥት መቼ ትመጣለች? ብለው፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ፡ ላቀረቡለት ጥያቄ፡ “የእግዚአብሔር መንግሥት፡ በመጠባበቅ አትመጣም፡ ደግሞም፡ ‘እነኝት፡ በዚህ!’ ወይም ‘እነኝት፡ በዚያ!’ አይሏትም፡ የእግዚአብሔር መንግሥት፡ እነሆ፡ በመካከላችሁ ናትና!” ሲል፡ በሰጣቸው መልስ፡ ያ፡ መለኮታዊ ቃል፡ በፍጹም መንፈሱና በተሟላ ቅርጹ የተፈጸመላቸው፡ ለአይሁድ ሳይኾን፡ ለኢትዮጵያውያን በመኾኑ፡ በእነርሱ፡ እውን ኾኖ፡ እነርሱ ብቻ በግብር ላይ ሊያውሉት የቻሉ፡ የመጀመሪያዎቹ ሕዝቦች ኾነው ለመገኘት በቅተዋል። ለአዳምና ሔዋን፡ በፈጣሪ ተዘጋጅታ ተሰጥታቸው፡ ስላልፈለጉት ብቻ፡ አጥተዋት የነበረችውን፡ በመጨረሻው ዘመን ግን፡ ለሚፈልጓት የሰው ልጆች፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም የተመለሰችውን፡ ይህች፡ የእግዚአብሔር መንግሥት፡ ኢትዮጵያውያን፡ በቅዱሱ ኪዳን አማካይነት ጠብቀዋት ከቆዩ በኋላ፡ ዛሬ፡ በምርጫቸው አጽንተው ይዘዋት፡ እነሆ ይኖሩባታል። ይህም፡ በእየግል ሰውነታቸው ሳይቀር፡ እውን መኾኑን፡ “በአልባቢ ናስተማሰል፡ አምሳለ መንግሥትክ ቦቱ” ማለትም፡ “መንግሥትህ፡ በየልቦናችን ሰፍና፡ ተገልጻለች!” በሚለው፡ የዘወትር፡ የኪዳን ጸሎታቸው ላይ እያረጋገጡ ያጸኑታል።

ኢትዮጵያ፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም፡ የእግዚአብሔር መንግሥት ስለኾነች፡ ማንም መሪ፡ ያለእነርሱ ፈቃድ፡ ሥልጣን ሊይዝ አይችልም። በኢትዮጵያ ውስጥ፡ ባለፉት ዘመናት፡ በቤተ ክርስቲያን ተቀብተው፡ በሕጋዊ ሥርዓት፡ ዘውድ በመጫን ኾነ፡ በዓመፅ፡ በሥጋዊዉም ኾነ በመንፈሳዊው ዘርፍ፡ የአመራሩን ሥልጣን የያዙት ኹሉ፡ በእነርሱ ዳኝነትና ትእዛዝ፡ የእነርሱን ዓላማዎች ከግብ ለማድረስ መሣሪያዎች ኾነው እንዲያገለግሉ የተመደቡ ነበሩ፡ የዛሬዎቹም ናቸው፡ የወደፊቶቹም፡ ለዚሁ ተልእኮ የሚጠሩ ይኾናሉ። የዚች መለኮታዊት መንግሥት ምስፍና፡ በየትኛውም ህልውና ዘልቆ በመግባት፡ መላውን ፍጥረት ዓለም የሚያጠቃልል በመኾኑ፡ ይህ ሥርዓት ጸንቶ የሚሠራው፡ በኢትዮጵያ ብቻ ሳይኾን፡ በምድር ላይ ባለ፡ በእያንዳንዱ አገር ጭምር መኾኑን፡ ኢትዮጵያውያን ያምናሉ።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳት ኪዳናት፤
ስድስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ዳዊት፡፡

**ድንግል ማርያም፡ “ኢትዮጵያ” ስለመኾኗና
የኢየሱስ ክርስቶስ ኢትዮጵያዊነት፡፡**

**ጥያቄ፡- “ኢትዮጵያ”፡ ድንግል ማርያም ስለመኾኗና ስለኢየሱስ
ክርስቶስ ኢትዮጵያዊነት፡ እዚህ ላይ፡ በበለጠ አብራርተህ ብታስረዳን?**

**መልስ፡- ይህን ጥያቄያችሁን በሚመለከት፡ አግባብ ባለው ቦታ ላይ፡
ስገልጽላችሁ የቆየሁትን ባለመዘንጋት፡ ከዚህ የሚከተለውን፡ ተጨማሪ
ሐተታ፡ ደስ እያለች፡ ላክልላችሁ እወድዳለሁ፡፡ ይህንንም የምጀምረው፡
ቀላልና ግልጽ ከኾነው የተለመደ እውነታ በመነሣት ነው፡፡ እንደምታውቁት፡
በምድር ላይ፡ በሥጋ የሚዛመደውን፡ የራሱን ወገን ካልኾነ በቀር፡
ማንኛውንም ባዕድ፡ ወንድ ኾነ ሴት፡ በራሱ ፈቃድና ነጻ ምርጫ ተቀብሎና
እውቅና ሰጥቶ፡ በላዩ እንዲነግሥ የሚፈቅድ፡ አንድም ሕዝብ የለም፡፡
ኢትዮጵያውያንም፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ንጉሣቸው መኾኑን ያረጋግጡበትን፡
“ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ!” የሚለውን፡ የመለኮት ቃል፡ መሠረት
አድርገው፡ በይፋ ያወጁት፡ ይህ፡ ሃይማኖታዊ አቋማቸው፡ የእርሱን፡ የኢየሱስ
ክርስቶስን ማንነት፡ ማለት፡ በሥጋ ትውልዱ፡ ኢትዮጵያዊ የመኾኑን
ምሥጢር አጉልተው ከሚያሳዩት ማስረጃዎች መካከል፡ አንዱ ኾኖ መቅረቡ
አግባብ ይኾናል፡፡ ይህን ኢትዮጵያዊነት ያገኘው፡ ከቅድስት እናቱ፡ ከድንግል
ማርያም መኾኑ ደግሞ፡ አያጠያይቅም፡፡**

ከዚህ ጋር፡ የአይሁድ አለቆች፡ “ከአንተ፡ ምልክት ልናይ እንሻለን”
የሚል፡ ተንኩል የተመላበትን የምርምር ጥያቄ ባቀረቡለት ጊዜ፡ አምላካችን
ኢየሱስ ክርስቶስ፡ “ንግሥተ ግዜብ፡ [ኢትዮጵያ] በፍርድ ቀን፡ ከዚህ ትውልድ
ኃር ተነሥታ ትፋረደዋለች፤ ታሳፍረዋለችም፤ የሰሎሞንን ጥበብ ለመስማት፡
ከምድር ዳርቻ መጥታለችና፡፡ እነሆም፡ ከሰሎሞን የሚበልጥ ከዚህ አለ!” ሲል
የመለሰላቸው፡ ትንቢታዊ የተግሣፅ ቃል፡ መድረስና መፈጸም የጀመረበት
ዘመን፡ እነሆ፡ በዚያ፡ “ኢትዮጵያዊ ጃንደረባ” በተባለው፡ በአዲስ ኪዳን^{፪፻፩}
“አቤሜሌክ” ሃይማኖታዊ ምግባር መከፈቱ ይታወቃል፡፡

ኢትዮጵያውያን፡ ስለእግዚአብሔር፡ በመጨረሻም፡ ስለኢየሱስ
ክርስቶስ ያላቸው፡ ዕውቀት ድንቅ የኾነው አስተሳሰብ፡ አይሁድ፡ በዚሁ ረገድ
ካላቸው አስተሳሰብ፡ ፍጹም የተለየና ተቃራኒው መኾኑ ተረጋግጧል፡፡
ይኸውም፡ አይሁድ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያላቸው ጥላቻና ተቃውሞ፡
ከመጨረሻው ምልዓት ደርሶ፡ አስቅለው የገደሉት፡ “ራሱን፡ የእግዚአብሔር
ልጅና መለኮታዊው ንጉሥ አድርጎ፡ በገሃድ አሳውቋል” በሚል ክስ ብቻ
ሳይኾን፡ በኢትዮጵያዊ ማንነቱ ላይ ባላቸው መራራ ስሜት ጭምር በመኾኑ
ነው፡፡ “ልትገድሉኝ ስለምን ትፈልጋላችሁ? ...ቅን ፍርድ ፍረዱ እንጂ፡
መልክ አይታችሁ አትፍረዱ!” ሲል ኢየሱስ ክርስቶስ በተናገራቸው ቃላት፡
አይሁድ ሊገድሉት ይፈልጉ የነበረው፡ በይበልጥ፡ ከዚሁ ከኢትዮጵያዊ መልኩ^{፪፻፩}
የተነሣ መኾኑን ያረጋግጣል፡፡

የኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀሉ መከራ፡ በዚህ ኢትዮጵያዊ መልኩ ሲታይ፡ ቁጥሩ ብዙ የኾነውን፡ የአይሁድን የክፋት ምንጭነትና የባሕርያቸውን ጨካኝነት ለማጋለጥ፡ በመድረክነት አገልግሏል። ከእነዚህ የክፋት አሳቦች መካከል፡ ኹለቱን፡ እዚህ ላይ እጠቅሳቸዋለሁ፡ እነርሱም፡ ጊዜውን ጠብቆ የሚራመደውን፡ መለኮታዊውን ፈቃድና ዕቅድ በመቃረን፡ ባልተቋረጠ ይዞታ እየተካኼደ የቆየውን፡ የአይሁድን የዘር ዓመፀኝነት፡ በበለጠ ያባባሱ ነበሩ።

የመጀመሪያው የክፋት አሳባቸው፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ኾኖ በቅድሚያ በተገለጠው፡ በሙሴ ላይ፡ አይሁድ፡ አድርባቸው የነበረው፡ ጠንቀኛ የኾነው ንቃታቸውና ጥላቻቸው ነው። ይህም፡ በኢትዮጵያዊነት ህልውናው ምክንያት የተፈጠረው ነበር። በዚህ ረገድ፡ በሙሴ በኩል የደረሰበት ፈተና ሲታይ፡ ያስደንቃል፡ ያላዝናልም፡ ምክንያቱም፡ የክፋቱና የዓመፁ ድርጊት ተቀነባብሮ የተፈጸመው፡ “ለምን፡ ኢትዮጵያዊቷን ሲጻራን፡ በሚስትነት አግብተህና ከእርሷ፡ ልጆችን ወልደህ፡ እንደእግዚአብሔር ሕግ፡ ኢትዮጵያዊነትን ተቀብለህ፡ በአንድ ትዳር ኖርህ?” ብለው፡ የወንድማቸውን ጋብቻ በማስተላለፍ፡ በተነሣሱበት፡ በራሱ እጎት፡ በሚርያምና በገዛ ወንድሙ፡ በአርን በመኾኑ ነው።

ኹለተኛው የክፋት አሳባቸው፡ የእግዚአብሔር መንግሥት፡ በላያቸው ትሰፍን ዘንድ፡ በእየዘመናቱ የወረደላቸውን፡ የእግዚአብሔርንና የኢየሱስ ክርስቶስን የንጉሥነት ጸጋና ክብር፡ አይሁድ፡ በፈቃዳቸው እንዲቀበሉ፡ በቅድሚያ፡ ነቢዩ ሳሙኤል፡ በዘመነ ብሉይ፡ እየተማጸነ ያቀረበላቸውን ልመና፡ ጓላም፡ በዘመነ ሐዲስ፡ ጴጥሎስ፡ እየገፋፋ የሰጣቸውን መመሪያ፡ ኹለቱንም በመቃወም፡ እስከመጨረሻው የጸኑበት፡ እምቢተኝነታቸው ነው።^{፪፻፪}

መልክ ጼዴቅ፡ ሙሴ፡ ሰሎሞንና ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ፡ እያንዳንዳቸው፡ በእየመልኩ፡ ቀድመው ወይም ተከትለው የተገለጡ፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ጥላዎች ወይም ገጾች ኾነው እንደሚታዩ፡ እንደዚሁ ኹሉ፡ የቃል ኪዳኑ ታቦት፡ የሙሴ ሚስት ሲጻራ፡ የሳባ ወይም የደቡብ ንግሥት እየተባለች የምትጠራው፡ ኢትዮጵያዊቷ ማክዳና የዘመነ ሐዲስ፡ የኢትዮጵያውያን ንግሥት፡ ሕንደኬ ደግሞ፡ እያንዳንዳቸው፡ በእየመልኩ፡ ቀድመው ወይም ተከትለው የተገለጡ፡ የድንግል ማርያም ጥላዎች ወይም መልኮች ኾነው ይታያሉ።

“ታቦተ ጽዮን” የምትባለው፡ የቃል ኪዳኑ ታቦት፡ የኢትዮጵያዊቷ ንግሥት የማክዳና የእስራኤላዊው ንጉሥ የሰሎሞን ልጅ በኾነው፡ በቀዳማዊ ምኒልክ፡ እርሱንም በመሰሉት፡ የእስራኤል በኩራት ታጅባ ወደኢትዮጵያ የመምጣቷና በዚህችው ምድር ለመቆየት የመፍቀድዋ ምሥጢር፡ የቅዱሱ ኪዳን አምላክ የኾነው እግዚአብሔር፡ ለዳዊት ከሰጠው የቃል ኪዳን ዘር ጋር፡ በኢትዮጵያውያን መካከል፡ ለዘለዓለም በአካል ተገኝቶ፡ በአገሪቱና በሕዝቡም ላይ ሰፍኖ መኖርን የወደደ መኾኑን በገሃድ ያረጋግጣል።

ምዕራፍ ፭፡ ሰባቱ ቅዱሳን ኪዳናት፤ ሰድስተኛው ቃል ኪዳን፡- ኪዳን ዳዊት፤ ድንግል ማርያም፡ “ኢትዮጵያ” ስለመኾኗና የኢየሱስ ክርስቶስ ኢትዮጵያዊነት፡፡

ከዚህ ጋር፡ በቅዱሱ ኪዳን ዜና መዋዕል ስትዘክር የምትኖረው፡ ያች መለኮታዊት ድርጊት፡ የከፈተችው ሌላ ምዕራፍ አለ፡፡ ይኸውም፡ በፍጻሜ ዘመን የተገለጠውን፡ ዘለዓለማዊውን ንጉሥ፡ ኢየሱስ ክርስቶስን እስከወለደችው፡ እስከድንግል ማርያም ድረስ ሳይቋረጥ፡ በቀጥታ የቀጠለውና ከቀዳማዊ ምኒልክ በኋላ በተከታታይ የነገሡትን፡ የዘውድ ወራሾች ሲያስገኝ የኖረው፡ የኢትዮጵያ ቤተ መልክ ጼዴቅና የእስራኤል ቤተ ዳዊት የትውልድ ሐረጎች የተዋሐዱበት፡ ዘር፡ በኢትዮጵያ መጀመሩ ነው፡፡ ኋላ፡ የመጣላቸውን፡ ይህን እስራኤላዊነታቸውን፡ ፊት ከነበረው፡ ከጥንታዊው ኢትዮጵያዊነታቸው ይልቅ ለማስበልጥና ለማስቀደም የሚሞክሩ አንዳንድ አላዋቂ ወገኖች፡ “የሦስት ሺ ዓመት ታሪክ ያላት ኢትዮጵያ!” እያሉ፡ ያለጎፍረት የሚናገሩት፡ ያን፡ የቀደመውን፡ የኢትዮጵያን የነጻነት ህልውና፡ ኾን ብለው በማግለልና ይህን፡ የውሕደት ዘመን፡ መነሻ በማድረግ መኾኑን ልታስተውሉት ይገባል፡፡

በጠቅላላ፡ ስለክርስቶስ፡ በተለይም፡ ቅድሚያ ስላለው፡ ስለትስብእቱና ስለልደቱ የተነገረው ትንቢት ኹሉ፡ ለመጨረሻው ፍጻሜ እንዲበቃ ለማድረግ የሚያስችለውን መሠረት ለመጣል፡ የድንግል ማርያም እያቶቿ፡ ወይም ወላጆቿ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ የተለመደውን ሃይማኖታዊ ጉዞ፡ የትውልድ ግንዳቸው የኾነው መልክ ጼዴቅ ወደቁረቁሩት፡ ቅድስት ሀገር፡ ወደኢየሩሳሌም አደረጉ፡፡ ይህም ገዛቸው፡ የድንግሊቱ ልጃቸው ተቀዳሚ አርአያ የኾነችውን፡ የንግሥተ ሳባንና የሌሎቹን ኢትዮጵያውያን ፈለግ በመከተል፡ ያደረጉት ነበር፡፡

የቅድስት ድንግል ማርያም ልደት፡ በሊባኖስ ተራራ፡ የልጇ የኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ደግሞ፡ በቤተ ልሔም በረት፡ እንዲሁም፡ በጻድቁ ዮሴፍ የተጠበቀው ምድራዊ መጠለያቸው፡ በናዝሬት ዋሻ የመኾኑ ምሥጢር፡ ለዚያ ሃይማኖታዊ ጉዟቸውና ለመጸተኛ ኑሮአቸው እውንነት፡ በቂ ማስረጃ ኾኖ ይመሰክራል፡፡ ለድንግል ማርያም ኾነ፡ ለዮሴፍ፡ ሊኖር ይገባ የነበረው ነባር ዘመድ፡ በዚያች የቤተ ልሔም አውራጃ፡ ጨርሶ አለመኖሩ፡ ማረፊያቸውም፡ ከዓቅም ማነስ የተነሣ፡ በቤተ ነግድ ሊዘጋጅ ስላልቻለ፡ በከብቶች ማደሪያ መኾኑ፡ በዚያን ጊዜ፡ በዘመድና በገንዘብ ያልከበረችው እመቤታችን፡ የዓለሙ ፈጣሪና መድኃኒት የኾነ ጌታን ለመውለድ፡ ወደቤተ ልሔም የኼደችው፡ ትንቢቱን ለመፈጸም ብቻ መኾኑ፡ በዚህ፡ ይረጋገጣል፡፡ “ዮሴፍ” የሚለውም ስም፡ በግብፅ ስደተኛ ኾኖ ከኖረው፡ ከመጀመሪያው ዮሴፍ ወዲህ፡ ለስደተኛ ግለሰብ የሚሰጥ መኾኑ፡ እዚህ ላይ ሊጤን የሚገባው ነጥብ ነው፡፡

ከብር ምስጋና ይድረሰውና፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ የመልክ ጼዴቅ ዘር ከኾነችው፡ ከኢትዮጵያዊቷ ንግሥት ማክዳና የዳዊት ልጅ ከኾነው፡ ከእስራኤላዊው ንጉሥ ሰሎሞን ከተገኘችው፡ ከእናቱ፡ ቅድስት ድንግል ማርያም፡ በተወለደው ልደት፡ የቅዱሱ ኪዳን ሕዝብነትን፡ ክህነትንና ምልክትን አዋህዶ በመያዙ፡ “አባትና እናት፡ የትውልድም ቁጥር የሉትም!” ስለተባለውና ተቀዳሚ ምሳሌው ኾኖ ስለተከሰተው፡ ስለመልክ ጼዴቅ ማንነት፡ የተነገረውን ምሥጢር ፈትቶታል፡፡ ይኸውም፡ የኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዚህ ኹኔታና በዚህ ዘር፡ የመገለጡ ነገር፡ የመልክ ጼዴቅን ማንነት የሚያመለክት፡ ትክክለኛ ማስረጃ መኾኑ ነው፡፡